J.KADAR

MACARİSTAN KARŞI DEVRİMİ 1956

KADAR
MACARİSTAN KARŞI DEVRİMİ — 1956
SER YAYINEVİ : 15

ser

JANOS KADAR

●

MACARİSTAN KARŞI-DEVRİMİ 1956

SER YAYINEVİ : 15

GENEL DAĞITIM : ANKARA DAĞITIM
Bayındır Sokak, No: 38/3
Yenişehir - ANKARA
Tel : 17 53 39

Birinci Basım : Aralık 1976

Dizgi - Baskı - Cilt : çağdaş basımevi
Tel : 29 67 64 — ANKARA

JANOS KADAR

●

MACARİSTAN KARŞI - DEVRİMİ 1956

●

Türkçesi :
Z. GÖKKAYA

ser
yayınevi

«MACARİSTAN KARŞI-DEVRİMİ 1956», İlk basımı 1962 yılında yapılan JANOS KADAR — «Socialist Construction İn Hungary» adlı kitabın İngilizce basımından derlenerek Türkçeye çevrilmiş ve Aralık 1976 da SER YAYINEVİ tarafından yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

		Janos Kadar'ın Kısa Biyografisi	7
BÖLÜM :	I	Nograd Bölgesi Maden İşçilerine Söylev Karşı-Devrime Karşı Kazanılan Zaferden Sonra İlk Bir Mayıs (1 Mayıs 1957)	10
BÖLÜM :	II	Politik Durum ve Partinin Ödevleri :	
BÖLÜM :	III	Macar Sosyalist İşçi Partisi Ulusal Kongresine Sunulan Merkez Komitesinin Raporu (27 Haziran 1957)	51

JANOS KADAR'IN KISA BİYOGRAFİSİ

JANOS KADAR 1912 de doğdu. Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi birinci sekreterliği, Bakanlar Kurulu Başkanlığı ve Ulusal Meclis Üyeliği yaptı.

Ana ve babası işçi olan JANOS KADAR, daha çocukluğunda çalışmaya başladı. Önce tarım işçiliği yaptı. Sonra vasıfsız işçi olarak, daha sonra da ciltci olarak çalıştı. 17 yaşında işçi sınıfı hareketine katıldı. 1930 yılı 1 Eylülünde Budapeşte'de düzenlenen büyük gösteride, genç komünist işçi hareketi örgütleyiciliğini yaptı. 1931 de Macaristan Genç Komünistler Birliği Merkez Komitesi üyesiydi. Aynı yıl İllegal Komünist Partisi üyeliğine girdi. 1931 yılı başlarında HORTHY polisince sürekli olarak göz altın-

da tutuldu. Bu arada bir kaç kez tutuklandı. Uzun ve kısa aralıklarla hapishanede tutuklu olarak yargılanırken, 1935 den sonra iki yıl tutuklu kaldı.

JANOS KADAR, İkinci dünya savaşı süresince ve 1942 Mayısından sonra Macaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi ve aynı zamanda 1943 de doğal olarak İllegal olan partinin sekreterliğini yaptı. Anti - faşist bağımsızlık hareketinin örgütlenmesine önderlik etti. 1944 de tutuklandı, ancak kaçmayı başarıp 1944 Kasımı başlarında tekrar anti-faşist direniş hareketinin örgütlenmesine katıldı. Faşizmin yenilgisinden sonra, Macar Komünist Partisi Merkez Komitesi Polit Büro üyeliğine seçildi. Geçici Ulusal Meclis Üyesiyken, 1945 Mayısına kadar Budapeşte Demokratik Polis Örgütünün örgütlenmesinde aktif görev aldı ve bir süre Merkez Komitesinin ana bölümünü yönetti.

JANOS KADAR 1945 den 1948 e kadar Macar Komünist Partisinin Budapeşte Parti Komitesi sekreterliğini yaptı. 1948 Ekiminde Macar Komünist Partisi Üçüncü Kongresi ve 1948 Temmuzunda Macar Emekçi Halk Partisi Birinci Kongresince parti genel sekreterlik temsilcisi seçildi. 1948 de İçişleri-Bakanı oldu. 1951 de yersiz ve sahte ithamlarla tutuklandı.

Aklanmasından sonra, Budapeşte onüçüncü Bölge Parti Komitesi birinci Sekreteri, daha sonra da PEST Eyaleti Parti Komitesi birinci sekreteri oldu (1954 - 1956). 1956 Temmuzunda Macar Emekçi Halk Partisi, Merkez Komitesi KADAR'ı kendi üyeliğine aldı ve daha sonra da Politik Büro Merkez Komitesi üyeliğine seçti. 1956 da karşı - devrim ayaklanmasını

bastırma mücadelesinde, Macar Sosyalist İşçi ve Macar Devrimci İşçi ve Köylü Hükümeti yeni Merkez Komitesi JANOS KADAR'ın öncülüğünde kuruldu.

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi birinci sekreteri (1958 Ocak'ına kadar) ve Bakanlar Kurulu Başkanı olarak, karşı-devrime karşı mücadeleyi pekiştirme işini yönetti. 1958 Ocak'ından, 1961 Eylülüne kadar Devlet Bakanlığı yaptı. 1963 Eylülünden beri, Devrimci İşçi ve Köylü Hükümeti Bakanlar Kurulu Başkanıdır.

JANOS KADAR 1957 Haziranındaki Parti Kongresinde ve 1959 Kasımında yapılan parti yedinci kongresinde Merkez Komite Raporunu sundu. 1957 ve 1960 Kasımlarındaki, Komünist ve İşçi Partilerinin Moskova Konferanslarında Macar Sosyalist İşçi Partisi Delegelerine başkanlık etti.

Halen Macaristan Sosyalist İşçi Partisi birinci sekreteridir.

BÖLÜM I

NOGRAD BÖLGESİ MADEN İŞÇİLERİNE SÖYLEV

Yoldaşlar,

Noğrad Bölgesi daima devrimin temel gücünü teşkil etmiştir. İşçi sınıfı hareketinde ve genel yaşamdaki çalışmalarım süresince; kapasiteme göre gerek partili işçi, gerekse Ulusal Meclis Üyesi olarak, belirli ölçülerde iki bölgede çalıştım. Bu bölgelerden birisi —Angyalföld diye bilinen— Budapeşte'nin sekizinci Bölgesi ve diğeri ise Noğrad Bölgesiydi. Her ikisiyle de övünürüm. Karşı-devrim ve Karşı-devrimci çılgınlık günlerinde, Macaristan'da kızıl bayrağın tek bir an bile düşürülmediği pek çok yer vardı. Ancak iki bölgenin adı üzerinde önemle durmak gerekir : ANGYALFÖLD ve SALGOTARJAN Bölgesi. Bundan dolayı Nağrod bölgesi işçileri ve tüm Macar devrimcileri övünebilirler.

Geçmişle bağ kurulmalıdır; çünkü bağ kurmaya değer. Şimdi devrimin güçlerini yeniden örgütlediğimiz şu sırada, Macar Devrimi ve Salgotarjan Bölgesindeki Ulusal Kurtuluş Davasını savunan 1919 un kızıl askerlerini saygıyla anmalıyım. 25 yıllık HORTY -Faşist- rejimi döneminde Salgotarjan Bölgesinde ve Noğrad Bölgesinde devrimin kızıl bayrağını yükselten ve koruyan yeraltı parti işçilerini, komünistleri ve devrimcileri hatırlamalıyız.

Yoldaşlar, özgürlüğün daha ilk günlerinde birbirlerini Salgotarjan sokaklarında, berber dükânlarında, mağazalarda «SZABAD SAĞ» —özgürlük— sloganıyla selâmlayan insanları da hatırlamalıyız. Salgotarjan Bölgesi ülkede komünistlerin en güçlü kalesiydi. 1945 seçimlerinde, Komünist Partisi burada oyların % 70 den fazlasını aldı. Salgotarjan'ı 1956 da da ziyaret ettim. Durumumuz iyi değildi. Halk, yönetimin ve önderliğin eksikliklerini, hatalarını biliyordu. Hemen hemen 18.000 kişinin katıldığı, en büyük meydandaki bir mitingte, Nagrod Halkı partinin eksiklik ve hatalarını düzeltebileceğine ikna edilmişti.

Partimizin pek çok hataları vardı. Şimdi o hatalar üzerinde tekrar tekrar konuşmamızın bir gereği yok 1956 Ağustosunda her dürüst komünist bunu hissetmişti. Merkez Komitesinin Temmuz toplantısında bir dönüm noktasına ulaşıldığı farkedildi. Parti ve ülke yönetiminin her ikisinin de içindeki ilk yılların hatalarını doğru bir tavırla düzeltebileceğimiz ve bu hatalardan dersler çıkararak ve onları düzelterek daha hızlı ilerleyebilmemizin koşulları yaratılmıştı.

Yoldaşlar, 23 Ekimin sadece bir şans eseri meydana gelmediğini söylüyorlardı. Yoldaşlar burada tamamen haklılar. Macar karşı-devrimci güçleri ve Uluslararası Emperyalizm 23 Ekim için 12 yıldır yoğun bir ön çalışma yapmışlardı. Karşı-devrimin, —Çok uzun bir süre hazırlandıktan sonra— partimizin geçmişteki hatalarını kavradığı, bu hataları düzeltme yoluna girdiği ve kısmen de düzeltmeye başladığı bir sırada tehditle eyleme geçmesini çok iyi düşünmeliyiz. Bu bizim için çok önemli bir derstir.

Batıda, Macar Halk Demokrasisine karşı çok şiddetli bir ajitasyon ve tahrik kampanyası sürdürülüyor. Tartışmanın odak noktası 23 Ekimle 4 Kasım arasında bir devrim mi, yoksa bir karşı-devrim mi olduğuydu. Sorunu basitleştirelim ve sadece meselenin özünü ele alalım.

Bir sosyalist devrimin temel özellikleri nelerdir? 1919 da Macaristan'da sosyalist bir devrim oldu. Proletarya diktatörlüğü kuruldu. Karşı devrimciler onu yıktılar. 1945-1947 yılları arasında tekrar bir sosyalist devrim oldu.

Devrimin temel özelliğini ne belirledi? Bu soruya verilecek cevap şudur : Gücü eline geçiren toplumsal sınıf : 21 Mart 1919 da —tamamen 1947 de varılan sonuca benzer şekilde— Macar işçi sınıfı iktidarı ele geçirdi. Yoldaşlar iktidar sınıf mücadelesinde en önemli meseledir. Herşeyden daha çok önemli olan budur. Çünkü iktidara sahip olan toplumsal sınıf hemen her şeyi yapabilir. Fakat gücü yoksa belki de hiç bir şey yapamaz. İşçi sınıfı bu gücü ele geçirdi. İktidara sahip olarak, herşeyden evvel üretim araçlarını toplumsal mülkiyete geçirdi. 1919 ve

1945 - 1947 arasında olan budur. İşçi sınıfı üretim araçlarını, yani fabrikaları, madenleri, bankaları ve toprağı kamulaştırdı.

Sosyalist devrimin amacı olarak Marx'ın 1848 ve 1849 da söylediği gibi; istimlakçılar istimlak edildiler.

Sosyalist devrimin özünün bir yanı, yeni hakim sınıfın kendi koşulları altında radyo basın, okullar, tiyatrolar vb. kültür araçlarının mülkiyetini de ele geçirmesidir.

Bu yöntem ülkemizde uygulandı: işçi sınıfı iktidarı ele geçirdi. Bu sonucu gizlemek istemeyen herkes, bunu çok iyi bilir.

Böylece sorun sadece bu şekilde konabilir. Bu iktidara silah gücüyle kim saldırabilir ve böyle bir saldırının amacı ne olabilir? Bu sadece ve sadece karşı-devrimdir.

Macaristan'da tam 2 Ağustos 1919 da 23 Ekim 1956 dakinin benzeri bir karşı devrim başladı.. Karşı devrim de bir yöntemdir.

Genel olarak karşı-devrimcilerin halka önderlik etmesi çok kolay değildir. Çünkü onlar hiç bir zaman gerçek amaçlarını açıklamazlar. Tek bir karşı-devrimci kalkıp da «sevgili Macar Halkı, geçmişte ben de bir burjuvaydım 10.000 dönümlük geniş bir malikanem —mülküm— vardı. Bir maden işletmesi hissedarıydım, mükemmel bir hayatım oldu, halkı ihtişam içinde yaşatabilirdim, bu nedenle lütfen tekrar iktidara gelebilmem için bana oylarınızı verin» diyemez. Bundan dolayı karşı devrim, amaçlarını daima

gizler, —iki yüzlülük eder— örter ve gölgeler. Kitlelere az çok sempatik görünüp, onların geleceğe olan umutlarına sım sıkı sarılır. Örneğin 1919 da karşı-devrim, «bu diktatörlük iyi bir şey değil, merhametsiz bir yönetim, bunun yerine demokrasiyi getirelim» diyordu. Ne yaptı? Proletarya diktatörlüğünü parçaladı, fakat ilk olarak karşı-devrimci bir hükümet kurmadı, hatta herhangi bir tarafa karşı bile görünmedi. Ama, bunların yerine ülkeye bir sendikal hükümet kurulmasını önerdi ve altı gün süren PEİDL hükümetinin kurulmasına yardım etti. Sonra FREIEDRICH hükümeti geldi, ondan sonra HORTHY rejimi ile birlikte ülkede, komünistlerin ve ilerici insanların kıyımı, katliamı, karşı-devrimci terör ve 25 yıl süren burjuva diktatörlüğü kuruldu ve hüküm sürdü..

Bunu hatırlatmak neden gereklidir? Çünkü burjuvazi 23 Ekim'de fabrikaların halkın malı olduğu şikâyetiyle ve onları geri istediğini bildirmekle ortaya çıkmadı. Geniş malikane sahibi 20.000 Hold'unu geri istemekle kalmadı, aynı zamanda Stalinizme karşı savaşmak zorunda olduğumuzu söyledi. —hatırlarsınız— «hatalar düzeltilmelidir» Doğal olarak düzeltmekten anladıkarı ise sosyalist devrimin kendisini yıkmaktı.

Bunu, geçmiş hatalar nedeniyle, pek çok işçi, köylü ve hatta öğrenci dünyaya geldiğine pişman edildiği için dikkate almalıyız. Onlar bu etkili sloganla pekçok kişiyi kandırabiliyorlardı. Ancak halkın sosyalizme karşı bir savaşa girmesi şeklinde değil, tam tersine bunun karşı-devrim tarafından yayılan bir anti propaganda olduğu için. Macar Halk

Cumhuriyetine karşı savaşanlar halk değil, karşı devrimcilerdi.

Doğal olarak karşı devrimin amacı iktidarı tekrar almaktı... Şu ya da bu tür hataları düzeltmek değil, toprak sahipleri ve kapitalistlerin eski dünyalarını restore etmekti. Bir teori sorunu falan değil —onlar bunu 1919 da tamamlayabilecek durumda oldukları için— tarihsel bir deneyimdir. Şimdi, 23 Ekimde aynı şeyi istiyorlar. B. SZABO'yu radyoda duyan herkes bunu bilir. Bu eski SMALLHOLDERS parti (=küçük çiftlik sahipleri partisi) lideri Smallholders'nin 1930 programını destekleyen biri olduğunu söyledi. Mindszenty de kendisinin prensip olarak özel mülkiyet taraftarı olduğunu açıkladı. Fabrikalar ve bankalar aracılığıyla herkes özel mülkiyetin ne olduğunu bilir. Dedi ki; kilise her şeyi almalı ve bunu çok çabuk yapmalıdır.

Kilisenin kayıp hazinesi arasında bulunmayan Holy Sacrament'i (Kutsal ayini) almayı düşünmüyor ama diğer taraftan kilise tarafından alıkonan 1.320.000 dönümü düşünüyordu. Bütün bunların devrimci veya karşı-devrimci bir olay olup olmadığını kavramak zor değildir. Eğer önemli şeyleri açık açık konuşursak herkes bunların karşı-devrimci yöntem olduğunu hemen anlayacaktır.

Gizliliği tanımak çok önemlidir. 1930 da Almanya'da bir Weimar Cumhuriyeti vardı. Sözümona demokratik haklarla kendi çıkarı doğrultusunda davranıyordu. O günlerde Almanya'da tekelci kapitalizm hüküm sürüyordu ve onun için «bol» özgürlük fazla sıkıcı geliyordu. Alman tekelci kapitalizminin uzun vadeli savaş plânları vardı. Böylece Adolf Hit-

ler adlı bir faşisti piyasaya çıkardı. Fakat onu piyasaya çıkardıkları zaman, kitlelere açık tekelci kapitalist diktatörlüğe döneceklerini anlatamazlardı. Çünkü Alman işçileri aynı görüşleri paylaşmazlardı. Daha o dönemde, sosyalizm düşüncesi kitleler arasında öyle güçlüydü ki, onu önleyemezlerdi... Ve işte bu nedenle «Nasyonal Sosyalizm» görüşünü icad ettiler. Aslında «Nasyonal Sosyalizm»in ne nasyonal ne de sosyalizm olmadığı çok önceden tahlil edilmişti. Bunun üzerinde fazla durmayacağım. Çünkü ikinci dünya savaşı süresince Alman işgali ve SZALASİ rejimi altında Nasyonal Sosyalizmin hayırlı deneyinden çokca nasibinizi aldınız. Nasyonal Sosyalizm Alman işçilerine, Avrupalı işçilere, insanlığa ikinci dünya savaşını ve milyonlarca insanın boğazlanışını getirdi.

Bugünlerde emperyalistler yeni bir slogan icad ettiler. 1956 da «NASYONAL KOMÜNİZM» hakkında pekçok propaganda yaptılar. A.B.D. Devlet Bakanı DULLES 1956 baharında yaptığı konuşmasında şöyle dedi. «Bu Doğu Avrupa Ülkelerindeki kendilerini komünist sayan toplumsal önderleri vazgeçirmeli, komünistler olarak bu insanları Moskova'dan koparmak için bir mücadele yürütmeliyiz» DULLES tarafından propagandası yapılan program buydu. Bununla beraber Nasyonal Komünizm sloganını icad edip komünistler arasına nifak sokmaya başladılar. Söyledikleri şuydu : Biri yumuşak komünisttir, bir başkası sert komünist. Birisi bir Stalinist, diğeri bir liberal; biri bir enternasyonalist komünist, diğeri bir nasyonal komünist... ve nasyonal komünistleri mevcut bütün güçleriyle destekleyeceklerini açıkladılar. Onlar diğerlerinin arasında IMRE

NAGY'i de nasyonal komünistler listesine soktular. Umutlarını «büyük prestijle» bir Macar «nasyonal Komünist» olarak IMRE NAGY'e bağladılar. Politikalarını da bu doğrultuda sürdürdüler.

Bu nasyonal komünizmi hiç olmazsa burada NOGRAD bölgesinde bırakalım. Almanya'yı örnek vermemin nedeni buydu. 1930 larda emperyalistlerin nasyonal soyalizmle nasyonal komünizmin ikiz kardeş olmadıkları yolundaki uydurmaları kitleleri aldatmıyor mu? Ben bunların ikizkardeş olduğuna inanıyorum. Macar Devrimcileri bu slogana karşı savaş açmalıdırlar. Nasyonal komünizm diye birşey yoktur. Nasyonal komünizm sahte —uydurma— bir slogandır. Bu slogan sadece işçileri kandırmak içindir. Çünkü komünizm enternasyonaldir, komünizm tüm dünya işçilerinin ideolojisidir.

Bana göre «Stalinist», «Rakosist» ve benzer sloganların ömrü tükenmiştir. Şimdiye kadar bunun hakkında birkaç sosyalist ülkede konuşuldu. En somut olanı ise üç ülkedir. Bunlar, Yugoslavya, Macaristan ve Polonya'dır. Macaristan'da 4 Kasımda devrim geriye tepti ve karşı-devrime karşı savaşmak zorunda olduğumuz belirginleşti. Bu savaş bir cins hayali «Stalinizm'e yahut Rakosizm'e karşı değildi; çünkü biz bunun gibi hayali kavramlarla uğraşırken ve tartışırken, karşı-devrim Macar proleter diktatörlüğünü boğabilirdi.

Polonya'da TRYBUNA LUDU Kasım ayındaki bir sayısında açıkça şöyle yazıyordu : «Uydurma Stalinizm sloganı altında dürüst komünistlerin zulüm görmesine müsamaha gösteremeyiz» Polonya'lılar da buna katıldılar. Çinli yoldaşlar tarafından

COUP GRACE, RENMİH RİBAO'da çok değerli bir Marksist çalışma ortaya çıkarıldı. Sözü edilen yazıda onlar, bu sahte slogan ve teoriyi teşhir ettiler ve tamamen erittiler.

Açık görüşlülükleri IMRE NAGY ve arkadaşları tarafından karıştırılan bazı yoldaşlar var. Bu adamların komünist geçmişlerini tahlil etmemiz için vakit kaybetmenin hiç bir gereği yok; çünkü şimdi bu tali, hatta onuncu dereceden bir sorun.

Gerçeklere göre ilerlemeliyiz. IMRE NAGY, GEZA LOSONCZY, GUYULA HAY ve ZOLTAN ZELK, Macar Halk Cumhuriyetine karşı silâhlı saldırıyı teşvik ettiler. Hatta devrimci güçler harekete geçtikten sonra bile, karşı-devrimi savundular.

IMRE NAGY, LOSONCZY ve GUYULA HAY'ın yanısıra MİNDSZENTY, B. SZABO, DUKE PAL ESTERHAZY ve Kont TAKCH - TOLVAY'da devrimciler safında değil, karşı-devrim saflarında yer aldılar.

Sözümona, nasyonal sosyalizm ve nasyonal komünizmin sınıf içeriğinden söz ettik. Bu sloganların bir de diğer yanını, yani ulusal yanını inceleyelim ve burada da sadece meselenin özüne sadık kalalım. 23 Ekimin, nasyonal devrim olduğunu iddia edenler var.

Ulusal bağımsızlık için mücadele edenler kimlerdi? 1919 baharında Macar Ulusal bağımsızlığı için savaşanların HORTY ve taraftarları olmayıp, SALGOTARJAN'ın kızıl askerleri olduğunu belirtmiştim. Kendi sınıf iktidarını tekrar kazanabilmek için, Macar Ulusal bağımsızlığını, Viyana'da karşı-devrimci komitede satılığa çıkaran ISTVAN BETHLEN ve

SZGED'de Fransız Askeri Komutanlığındaki HORTY idi. Onların hainlikleri başarılı oldu, çünkü Ulusal bağımsızlığını satarak ENTENTE'de gruplaşan emperyalistlerin desteğini kazandılar. ENTENTE'nin desteğiyle de proletarya diktatörlüğünü kana buladılar. Aynı zamanda Macaristan'ın ulusal bağımsızlığını da katlettiler. İkinci Dünya savaşı döneminde Macar Ulusal Kurtuluş kavgasını savunanlar, HORTY, MİKLOS KALLAY ve genel olarak büyük malikane sahipleri ve burjuvazi değildi. O günlerde onlar Berlin'e gittiler ve Macar ulusal bağımsızlığını ve Macar halkını Hitler'in savaş makinasına sattılar. 19 Mart 1944 de Maçaristan Alman faşistleri tarafından işgal edildi. Bu Macar halkına 600.000 insanın ölümüne maloldu. Bu ise ulusal kurtuluşun savunulması değil, tersine onun düşmana teslimiydi.

Herşeyden önce ulusal bağımsızlık bizim için büyük ve kutsal bir şeydir. Yalnız bu komünistler için kutsaldır; burjuvazi için değil.

İkinci Dünya Savaşı döneminde, komünist FERENC ROSSA, ZOLTAN SCHONHERZ, ENDRE SAGVARİ ve onların birçok yoldaşı ulusal bağımsızlık için savaştılar pek çoğu da bu mücadelede öldüler. Ya özgürlük döneminde? Bize göre ulusal bağımsızlığımız nasıl restore edildi?

Dünyanın ilk Sosyalist Ülkesi Sovyetler Birliğinin yardımıyla;

23 Ekimde Macaristan'ın kurtuluş davasını kim destekledi, kim savundu? A.B.D. bakanı DULLES mı? yoksa İngiliz Başbakanı EDEN mi? veya bugün bile Cezayir yurtseverlerini boğazlayan aynı Fransız emperyalistleri mi?. Onlar yeni bir koloni arıyorlar-

dı. Yoksa sekiz yıldır Amerikan silah tüccarlarınca beslenen, Amerikan parası, Amerikan üniforması ve Amerikan sigarasıyla desteklenen 11.000 jandarma ve faşist subayını Batı Almanya'nın kucağında tutan FERENC KİSBARNAKİ - FARKAS mıydı? Macar ulusal kurtuluşunu savunanlar bunlar mıdır?.

Hayır yoldaşlar, kesinlikle bunlar değil. Her zaman olduğu gibi, şimdide tekrar Macar ulusunun kurtuluşunu savunanlar Macar komünistleriydi. Bu yolda, sosyalist devrimci yoldaşlardan, IMRE MEZO, Budapeşte Parti Komitesi sekreteri yoldaş JOSEF KALAMAR, Csepel'den eski devrimci, Budapeşte Parti Komitesi binasını savunan Albay ASATALOS ve diğer birçok komünist şehit can verdi. Onlar, karşı-devrime karşı mücadelede, —Sovyet askerleri gibi— Sosyalist devrim için olduğu kadar Macar ulusunun bağımsızlığı için de öldüler.

Bağımsızlığımızın en sadık askerleri buradalar. Ulusun bağımsızlığını bizimle beraber, savunan tüm yurtsever de onlarla birlikte, komünist çalışmaların bu mitinglerindeler.

Macar topraklarında yabancı birlikler bulunduğunu söylüyorlar. —Yani Sovyet birlikleri— Yoldaşlar, bunlar kardeş sosyalist bir ülkenin ordusunun askerleri. Ekim Sosyalist Devriminin erkek ve kız evlâtları, bizim kardeşlerimiz ve bizim yardımcılarımızdır. Bize göre, onlar yabancı birlikler değildirler. Yabancı birliklerin varlığının anlamına gelince: o aldatılmış öğrenciler, eğer 23 Ekim, iki veya üç hafta devam etmiş olsaydı ve gerçekten yabancı emperyalist ülkelerin ve hükümetlerin güçleri ülkemize gelmiş olsalardı neyin ne olduğunu çok iyi anlar-

lardı. Bir ülke toprağında yabancı birliklerin varlığının anlamını öğrenirlerdi.

Sorunu ortaya koyuşlarının diğer bir yönü ise; geçmiş yıllar süresinde, Sovyet - Macar ilişkilerinin hatalı olup olmadığı, ya da Macaristan'ın hükümranlığını ihlal eden şeylerin varolup olmadığıdır. Yoldaşlar, Stalin'in son yıllarında bazı hatalar yapıldığı söylenebilir. Fakat bu hatalar ulusumuzun bağımsızlığını tehdit eder cinsten değildir. Bu hatalara gelince, büyük bir kısmını daha şimdiden hallettik, kalanını da tamamen düzelteceğiz.

Sovyetler Birliği'nin toprak isteği falan yok. Herhangi bir Sovyet vatandaşıyla konuştuğunda şunu söyleyecektir: Dünyada kendi ülkesi kadar zengin hiç bir ülke yok, halkının dışardan toprağa ihtiyacı yok, diğer halkların gelirlerinin veya topraklarının hiç bir parçasına sahip olmak istemi gibi bir düşünceleri yok... Gerçek olan yol da budur. Yoldaşlar, Sovyetler Birliği barış istiyor. Diğer devletlerle kardeşçe yaşamak istiyor. Belli bir programı var; görevleri çok iyi biliniyor, tüm insanlık yararına olan bu programının gerçekleşmesi için de başarıyla çalışıyor.

Parti sorunu üzerine sadece şu kadarını söylemek istiyorum. Proletarya Diktatörlüğünün önder gücünün parti olduğu tezi bir parçacık bile değişmedi. Parti olmadan, partinin önderliği olmadan proletarya diktatörlüğü olmaz. 23 Ekim'den sonra halkın önüne dikilen bu problemlerin kaynaklarından birisi, parti önderliğinin —kötü rastlantı— tam olmayışıydı. 24 Ekim sabahı, parti önderliğindeki durum şuydu : Parti yönetimi kendine güveni olmayan ve

sosyalist devrimin militanlarını değil, tersine sosyalist devrimin hainlerini içinde barındırıyordu. Bu geçirilen çok zor bir dönemde yani o önemli günlerde, bir kaç yüzbin Macar komünistinin parti önderliğinden, partinin açık ve direkt yol göstericiliğinden yoksun kalmalarını yarattı. Şimdi parti içindeki önder kadro geçmişin hatalarından ders çıkarmaya karar veren insanlardan oluştu.

Parti ile kitleler arasındaki ilişkileri koparan RAKOSİ tipi sekterlerle hesaplaştık; hesaplaşıyoruz. Partiyi tüm işçilerden soğutan ve halkı birer av hayvanı gibi karşı devrimin kucağına atan IMRE NAGY gibi sınıf hainleriyle hesaplarımızı kapattık, kapatıyoruz.

Batılı emperyalistler sistemimiz ve hükümetimiz hakkında müthiş demeçler verip, yazılar yazıyorlar. Bizi övmediklerini söylememe gerek yok. Fakat bu da bizim için siyasal bir ölçüdür. Doğru yönde birlikte ve geniş çapta ilerlediğimizi, emperyalistlerin son derece hoşnutsuz olmalarından az da olsa biliyoruz. Onlar şimdiki hükümetimizin merhametsiz olduğunu söylüyorlar. Biz şimdi bu merhametsizliğe nasıl dayanırız? Karşı-devrimde parmağı olanlar 4 Kasım'da müthiş korktular ve işledikleri cinayetlere uygun düşen çok şiddetli cezaların —karşılıkların— verilebileceğini beklediler. Karşı-devrimcilerin düşündükleri buydu. Şunu söylemeliyim ki onların bekledikleri karşılıklar verilmedi. Bir kaç gün içinde karşı-devrimin ne kadar korkunç şeyler yaptığını dikkate alırsak, 4 Kasım'dan beri ülkede aksi yönde zulümlerin olmaması —görülmemesi— bir mucizedir. Emperyalistler merhametsiz olduğumuzu hâlâ yayıyorlar. Fakat emekçi kitleler görüşlerine

baş vurduğumuzda çok yumuşak olduğumuzu, karşı-devrimcileri gereği gibi cezalandırmadığımızı söylüyorlar.

Gerçek şudur ki, biz gerçekten terörist bir rejim istemiyoruz. Sosyalist demokrasi, proleter diktatörlüğünü istiyoruz ve inanıyoruz ki suçlular yargılanmalıdır. Suçluların davalarına bakılmalıdır. Bu başlatıldı ve yürüyecek. Fakat kitle intikamları istemiyoruz. Örneğin yazarlar meselesini alalım : Şimdi onlar. Gyula Hay ve diğer hainleri tutukladığımız için büyük bir yaygara koparıyorlar. «Kadar Hükümeti kendi acımasızlığının şiddetini artırıyor» diyorlar. Yazarlara ve bir meslek olarak yazma yeteneğine saygım vardır. Şunu da söylemeliyim; yazarların büyük bir kısmı karşı-devrimci değil. Fakat Gyula Hay ve Zoltan Zelk gibi saldırgan karşı-devrimci yazarlar, yazarlar sendikasındaki namuslu yazarları bile saldırgan yaptılar. Haftalarca bekledik. Çünkü halka karşı bir suç işlemelerine rağmen bulanık görüşlerin giderileceğini ve onların akıllarını başlarına toplayaceğını düşündük. Boşuna bekledik. Onlar düşmanca faaliyetlerine devam ettiler. Akıllanmadılar. Normal bir insan gibi yaşamayı sürdürmek isteyen birisi için olanakları ve fırsatları sağlayamadığımız şeklinde hiç kimse bizi suçlayamaz.

En ölümcül cinayetleri işleyen kişilerin akıllanmak istemediklerini öğrenirsek, sadece şunu söyleyebilirim: Halkın yaşamı, kanı ve mutluluğu bize göre; HÜR AVRUPA RADYOSU'nun bizim demokrasimizle tatmin olup olmamasından çok daha önemlidir.

Yoldaşlar, mücadele devam ediyor. Onlar bu mücadeleyi silâhlı ve sakallı karşı-devrimcilerle başlattılar. Sonra silâhlar birer, birer ellerinden düştü, şimdi de sakallarını traş ediyoruz. 4 Aralıkta Budapeşte'de kadınları da eyleme soktular. En son olarak çocukları da işe karıştırmaya çalışıyorlar.

Size şunu söylemeliyim ki yoldaşlar; karşı-devrimin hakim olduğu iki yer vardı. Bunlardan biri karşı-devrim hareketiyle sükûneti bozulmaya çalışılan köy. —Burada çok uyanık olmalıyız— Diğeri ise, öğrenim kurumları. Burada, son sınıftaki üniversiteliden tutunda, yedi yaşındaki birinci sınıf öğrencisine kadar bütün çocukları etkileyebiliyorlar.

Evet bu alanlarda karşı-devrim saldırı halinde. Karşı-devrimin dinsel safsatalarla yaptığı şey akla eziyetten başka birşey değildir. Kim yeni yedi yaşındaki bir çocuğu dinsel ayinlere katılmayı isteyip, istemediği yolunda zorlayabilir.? —Onların yaptığı işte budur— Bunun önüne geçilmesi gerektiğini tekrar açıklamak için zorlandık ve 1 Eylül koşullarını dinsel açıklamalarla restore edeceğiz. Çünkü çocukların dinç beyinlerinin, ders düzenini ve genel olarak okul düzeninin, öğrenim çağının ortasında bozulmasına izin veremeyiz. Geçen yıl kayıt işlerinde bazı hatalar yapılmış olsa bile Hazirandan sonra bunları düzeltme gücüne sahip olacaklar. Onların burada karşı-devrimci ajitasyonuna ve küçük çocukların yüzlercesinin, binlercesinin aklını bulandırmalarına ve zehirlemelerine izin vermeyeceğiz.

Karşı-devrim doğası gereği söylenti ve kışkırtma silahından geniş ölçüde yararlanır. Karşı-devrim, halk demokrasilerinin işlerlikte olduğu ülkelerin

yönetimini sürekli olarak kötü tanıtmayı, karmaşa içinde göstermeyi kendisinin başlıca görevi saymaktadır. Görevimiz Halk Cumhuriyetinin iç düzenini sağlamaktır. Mart ayında bir çeşit ayaklanmayı hazırladıkları fısıldandığı zaman, yoldaşlara şunu öğütlüyoruz : Kendinize dikkat edin, uyanık olun; çünkü karşı-devrimin ana silahlı güçlerinin silinip süpürüldüğünü, fakat halâ provakasyonlar örgütleyebilecek güçlerinin olduğunu unutmayın! İyi kalpli insanlar, öncelikle kolejlerin, orta dereceli okulların, ilk okulların eğitim kadrolarında karşı-devrimci provakasyondan kaçınmalarını, sakınmalarını ve düzenimizi korumada yönetime yardımcı olmalarını isteyelim. Eğer bir karşı-devrimci provakasyon olursa, bunu onlara pahalıya ödetiriz. Karşı-devrimci provakasyona karşı uyanık olmak bizim halkımıza olan görevimizdir. Bir provakasyon denemesi olursa —sözcüğü kullanmaktan korkmuyorum— acımasızca davranmalıyız; çünkü halkın yaşamını korumamız gerekir ve halkın yaşam düzenini bozanlara karşı affedici olmamalıyız.

Güvenlik kuvvetlerimizle ilgili olarak bir noktayı aydınlatmalıyım. Ülkemizde genel olarak güvenlik kuvvetleri —Ordu ve Polis içindekilerin hepsi— tüm saygıları hak ediyorlar. Genellikle devrim davamız uğrunda dürüstçe sımsıkı duruyorlar. Devrim davamızın inançlı koruyucularına büyük ihtiyaç vardır. Sadece Silâhlı kuvvetlerin değil partinin, sendikaların, işçi meclislerinin de temel gücü devrimci disiplindir. Bu, güvenlik kuvvetleri için iki kat daha geçerlidir. Devrimci disiplini her kim bozarsa devrime en büyük zararı vermiş olur.

Eğer karşı-devrim burnunu deliğinden dışarı çıkarırsa, güvenlik kuvvetleri sadece yumruklarını göstermemeli, anında devrimci yumruğunu suratlarına indirivermelidirler. Fakat güçlerini kesinlikle halka karşı değil halk düşmanlarına karşı göstermelidirler. Bu gücün hiç bir zaman halka karşı olmadığını unutmamalıdırlar. Görünüşleriyle ve davranışlarıyla her konuda ve her adımda bunun bilincinde olduklarını göstermelidirler.

İşçi meclisleriyle ilişkilerimiz ne durumdadır? Yoldaşlar, eğer işçi meclislerini partinin ideolojik önderliği altına çekebilirsek onlar Macar proleter diktatörlüğünün çıkarı için herşeyi göze alırlar ve çok yararlı işler yapabilirler. Şunu düşünün : Geçmişte fabrika yönetimlerinde büyük oranda bürokrasi hakimdi. Üretim rehberliğinde görev almak, işçi sınıfının iyiliği için çalışmak fabrika yönetiminin ve üretiminin daha az oranda bürokratlaşmasına çalışmak işçi meclislerinin görevidir. Eğer buna yardım ederlerse, bu yardım çok yerinde olur.

Sonuç çıkarma yoluyla perspektifler hakkında konuşmak isterim. Uluslararası durum şudur : Yakın geçmişte karşı-devrim gerçekten üç noktada ciddi saldırılar başlattı. Bunlar arasında sosyalist ülkelere yöneltilenlerden en şiddetlisi Macaristan üzerine olanıydı. Polonya'ya da saldırıda bulundular. Son olarak emperyalizm kılık değiştirmemiş eski yöntemleriyle Mısır halkına saldırdı. Bu, saldırının üçüncü noktasıydı.

Şimdi, yoldaşlar diyebiliriz ki emperyalizm, Macaristan'da, Mısır'da ve Polonya'da can çekişiyor. Macaristan'da çarpışanlar görünüşte kısmen Ma-

car devrimci güçleri, kısmen de karşı-devrimin kuvvetleriydi, özünde ise birbirine karşı savaşan iki ayrı dünya görüşüydü. Karşı-devrimciler elde edebildikleri her araçla, radyo yayınıyla, parayla, silahla, kızıl haç memurları örtüsü altındaki uzmanlarla ve benzeri araçlarla emperyalist dünya tarafından desteklendi. Diğer taraftan davamız, devrim davası da tüm sosyalist dünya tarafından desteklendi. Bu mücadeleden Sosyalist Dünya zaferle çıktı ve gelecek daha büyük zaferler vadediyor.

Uluslararası politikaya gelince; karşı-devrim ne yaparsa yapsın, herkes tam bir güvenle devrimin kayıtsız şartsız tam zafere ulaşacağı görüşünü savunabilir. Bunun için bizim son derece dikkatli ve uyanık olmamız gerekir. Proletarya diktatörlüğünü her iki yönüyle de güçlendirmeliyiz : DÜŞMANA KARŞI DİKTATÖRLÜK, EMEKÇİ KİTLELER İÇİN DEMOKRASİ.

Yoldaşlar sizlerin, halkın en sert yargıçları olduğunuzu ve sekter bir davranış içinde buulnduğunuzu gördüm. Burada üyeliğinizi kapattınız, orada ise aydınların büyük çoğunluğunun karşı-devrimi desteklediğini açıkladınız. Bu kesinlikle yanlıştır yoldaşlar. Sistemimizin hayati gücü işçi, köylü ve aydın kitlelerine dayanması gerçeğinde yatar. Bu güç ise, düşmanı baskı altında tutmaya, onun saldırılarını ve kuvvetlerini silip süpürmeye yeterlidir.

Ben de Nograd Bölgesi Kömür Havzasının başarılarıyla gurur duyuyorum. Fakat unutmayalım ki, emekçi kitlelerin ittifakı ve işbirliği olmadan, yaratıcı çalışma mümkün değildir. Fabrikaların emekçi insanları, Macar işçi sınıfının çocukları içindedir. Bu düşünmeyi bile gerektirmez.

Eğer görüşleri berrak olmayan kişiler varsa, onlara doğru çizgiye dönmeleri için kardeşçe yardım edilmelidir. Aydınlarla ilişki kurma görevi de aynıdır. Esas aydın kitleleri karşı-devrimci değildirler. Gerçek aydınlar yoksulluğu ve fakirliği emekçi halkla birlikte paylaşıyorlar. Aydınlar da bunu çok iyi biliyorlar. Ve geleceğimiz de ortak olduğundan, ortak çalışmak zorunda oluşumuz doğaldır. Gayet açıktır ki bu ortaklık karşı-devrimcilerle yapılamaz. Her hangi bir emekçi sınıfa göre tecrit davranışı göstermemeliyiz. Sadece emekçi kitlelerle davamızı zafere götürebiliriz. Zafere ulaşmanın yolu da budur sanırım.

Ekonomik sorunlara gelince... Pek çok ciddi güçlüklerimiz var. Kısmen eski hatalar nedeniyle, kısmen de şimdi Macar Endüstrisinde var olup tamamen güçlü olmayan verimlilik sorunu nedeniyle. Fakat şimdiki güçlüklerimizin en belirgin kısmı, tek bir darbeyle Macar ulusal ekonomisine 14 milyon forinte sebep olan karşı-devrimin neden olduğu zarardan çıkmaktadır. Bu çok büyük bir miktardır, tamiri ise kolay olmayacak! Fakat sağlıklı gelişmeler için, koşullar hazırlanabilir... Çünkü temel üretim araçları bizim elimizde ve iyi ki, onların plânlama bürolarının hâlâ tam olarak dikkate almadığı bir şeyler var. Bunlar; emekçi kitlelerin sosyalizm davasına olan bağlılığı, onların azim ve iradeleri; bu büyük bir etkendir. Partinin yardımıyla şimdi emekçi kitleleri seferber edebilirsek bugünden birbuçuk yıl sonra şimdi var olan işsizliğin belirli bir miktarını ve enflasyon tehlikesini geçmişin sorunları olarak anacağız. Bu bize bağlıdır, çalışalım yoldaşlar.

BÖLÜM : II

KARŞI-DEVRİME KARŞI KAZANILAN ZAFERDEN SONRA İLK BİR MAYIS

BUDAPEŞTE EMEKÇİ HALKININ KAHRAMANLAR MEYDANINDA YAPTIĞI BÜYÜK TOPLANTIDA VERİLEN SÖYLEV 1 MAYIS 1957

İşçiler, yoldaşlar, Budapeşte'nin emekçi halkı : 1 Mayıs 1890'da, bugün bizim bulunduğumuz bu yerde, sınıf bilincine sahip altmış bin Budapeşte işçisi Macaristan'da ilk defa uluslararası proletarya dayanışması fikrini desteklemek için toplandılar. Bu 67 yıl önceydi. Böylece sosyalist toplum fikri sadece en çok sınıf bilincine sahip işçilerin kalplerinde yaşadı... Ve Tuna havzasında yaşayan halkı bağımlı kılan kendini beğenmiş Habsburg Krallığı (monarşi) ise tüm bu gösteriyi bir polis meselesi olarak kabul etti.

Nerede bugün kendini beğenmiş bu kırallık? Burada gösteri yapan o işçiler çoktan toprak oldular,

fakat Macar işçi sınıfı yaşıyor ve bugün hâlâ burada; Sosyalist toplum fikri kalplerde beslendi ve atalarımızın umutları gerçekleşti, fikir yaşadı ve zafere ulaştı,

İşçi sınıfının gücü, proletarya diktatörlüğü, işçi ve köylülerin devleti, Macar Halk Cumhuriyeti yaşadı ve zafere ulaştı! Uluslararası proletarya dayanışması fikri yaşadı ve yenilmez bir güç biçimine dönüştü!

1890 yılının 1 Mayıs'ından bu yana, Macar işçi sınıfı ve emekçi halkı 67 fırtınalı yıl yaşadı. Feodal-kapitalist bağımlılığın kara geceleri, savaşlar, devrimin kanlı günleri ve karşı-devrimin kurşunî renkli bulutları birbirini kovaladı. Krallık, burjuva cumhuriyeti, proletaryanın diktatörlüğü, Horthyist karşı-devrim, bağımsızlık, Proletarya diktatörlüğünü gerçekleştiren Macaristan Halk Cumhuriyeti, 1956 yılında karşı-devrimci saldırı ve bunun ardından gelen devrimci karşı saldırı; bunlar biribirini izliyen fırtınalardır yoldaşlar.

Bu 67 yıl boyunca, Macar işçisi, kentlerde ve ofislerde çalışan, en çok sınıf bilincine sahip emekçi halk bazen gizli, bazen zulüm altında, bazen Horthyist jandarma ve polise karşı savaşarak, bazen özgürce, neşeli bir tavırla, her yıl Bir Mayıs'ta Macar emekçi halkının uluslararası proletaryanın destekleyicisi olduğuna ve enternasyonalizmi sembolize eden kırmızı bayrağa, işçi sınıfının ortak kaderine sadık olduğuna şahit oldu.

Tarihin uzun süre, birçok militanı ve Macaristan'da yapılan önemli bir Mayıs'ları hatırlayacağına inanıyorum. Macar işçi sınıfının kırallığa ve kapita-

lizme darbe indirdiği, ilk unutulmayan özgür Bir Mayıs'ı kutladığı 1919 Bir Mayıs'mdan çok, 1890 yılında kutlanan ilk Bir Mayıs'ı —öncü Budapeşte işçilerini her zaman saygıyla anarak— hatırlayacaktır. Ülkeyi 25 yıldır tahrip eden kudurmuş karşı-devrimin ve Hitlerci faşist saldırganların silahlı kuvvetlerinin Sovyet ordusunun kahramanca mücadele desteğiyle ezildiği, Macar işçi sınıfının ve tüm Macar emekçi halkının bir daha tekrardan özgür olarak kutladığı 1945 Bir Mayıs'ını da tarih hatırlayacaktır. Sonuç olarak, 1890, 1919 ve 1945 yıllarının Bir Mayıs'ları yanında 1957 yılının bu Bir Mayıs'ı anlamının önemini koruyacak ve daha uzun süre hatırlanacaktır.

Budapeşte şimdi bu saatte, Macar sosyalist devriminin çarpan kalbinde, Macar Halk Cumhuriyetinin her kentinde ve kasabasında Macar emekçi halkının yüzlerce, binlerce çocuğu militan gösterilerle işçi sınıfı enternasyonalizminin büyük gününü —Bir Mayıs'ı— kutluyor.

Yoldaşlar :

İşçi sınıfının uluslararası yardımıyla başarısız Ekim karşı-devrimine karşı kesin zafer kazanan Macar işçi sınıfı bu gün uluslararası proletaryanın dayanışma bayramını, özgürlük içinde kutluyor. Bir Mayıs'ı kutluyor!

Ekim 1956 olayları sırasında, faşist Macar Burjuvazisi, bir yandan karşı-devrim batağına gömülmüş İmre Nagy grubuyla, öte yandan büyük Amerikan kapitalinin başını çektiği uluslararası emperyalizmle de işbirliği yaparak, Macar Halk Cumhuri-

yetinin sosyal düzenini yıkmaya çalıştı. Korkunç tehlike, Macar işçi ve köylüsünün devletini, halkın iktidarını, Macaristan'da proletarya diktatörlüğünü yok etmekle tehdit eden tehlikedir. Halkımızın ulusal bağımsızlığı ve barış, fabrikaların, bankaların, maden ocaklarının devletleştirilmesiyle, toprak reformuyla, halkımızın on iki yılda kazandığı toplumsal ilerleme diğer tüm başarılarla birlikte tehlikedeydi.

Geçen yılların büyük hatalarının yığınlarda haklı bir acı uyandırdığı ve karşı-devrimin bunu, Macar Halk Cumhuriyetinin yasa ve düzenine karşı olan saldırısında akıllı ve etkin bir biçimde kullandığı unutmamamız gereken bir sorundur.

En azından - en kritik zamanda ülkenin liderliğini engelleyen, sosyalist devrimin amacına sadık ama sadece liderden yoksun bırakılmış Macar işçi sınıfı kitlelerini yanıltan ve yardımsız bırakan - İmre Nagy grubunun ihaneti olmadan da karşı-devrimci saldırının kısa bir süre için kazandığı başarıyı unutabilir miyiz?

Hepimiz karşı-devrimci saldırının karanlık ve kanlı günlerini hâlâ hatırlıyoruz. Budapeşte sokaklarına karşı-devrimci terör hükmetti, komünistler ve ileri fikirli insanlar kitleler halinde öldürüldüler. Parti militanlarının, kooperatif - çiftlik liderlerinin, meclis başkanlarının ve sosyalizm kahramanlarının binlercesi hapishanelere atıldı ve onları katletmek için hazırlıklar yapıldı. MINDSZENTY'nin liderliğindeki büyük kapitalistler, büyük toprak ağaları, bankerler, prensler ve kontlar bir defa daha siyasal alanda boy gösterdiler. Parlementoda görüldüler, iki gün

içinde 28 kadar karşı-devrimci parti kurdular ve hatta kötülüğüyle ün salmış Macar Hayatı Partisinin kuruluşunu bile ilan ederek kentlerde ve fabrikalarda «her şeyin geri gelmesini istiyoruz» sloganlarıyla ortaya çıktılar.

1919'da olduğu gibi, Horty'nin ölüm saçan çetesinin arkasında **antant** vardı. - Aynı zamanda, 1956 karşı-devriminin karanlık güçleri arkasında da, emperyalizmin sinsi güçleri para, silâh ve geniş propaganda mekanizmalarıyla bir araya toplandılar.

İşçiler, Yoldaşlar :

Kudurmuş karşı-devrimle yüz yüze gelen biz komünistler, halk liderlerinin öldürülmelerini, Halk Cumhuriyetinin ortadan kalkmasını ve ülkemizin savaşın kaynağı haline dönüşmesini hoşgörü ile karşılamaya mı, yoksa akla gelebilen her türlü güçle hayinlere karşı savaşıp, karşı-devrimi silip süpürmemiz gerektiğine mi karar vermek zorundaydık?

Biz komünistler kararımızı verdik. Karşı-devrime karşı savaşmaya hazırlanan sosyalist devrim taraftarlarını kavgaya çağırmaya karar verdik. Aynı zamanda, bir kere daha Macar Halkının gerçek ve alçak gönüllü dostu Sovyetler Birliğinden yardım istedik. Sovyet hükümeti ve Sovyet halkı, uluslararası proletarya dayanışması anlayışıyla, istenen yardımı verdi. Böylece, Macar halkı, Sovyetler Birliğinin kardeşçe yardımıyla, Macaristan'da sosyalizm davasını korudu.

Bu mücadele kurbansız verilemezdi. Özgür kutlanan bu Bir Mayıs'ta bizimle birlikte kutlamaya katılamayan, karşı-devrimciler tarafından öldürülmüş

komünistleri, gerçek Macar kahramanlarına —İmre Mezo, Kalamar, Asztalos, Kallai, Biksza ve diğer aziz yoldaşlara— saygı borcumuzu ödemeliyiz. Partinin militan üyelerini, güvenlik kuvvetlerini, askerleri, polisleri, inançlarına, antlarına sadık kalarak savaşan sosyalist devrim, ulusal bağımsızlık ve Macar Halk Cumhuriyeti için ölen olağanüstü güvenlik kuvvetleri üyelerini saygıyla anmalıyız. Bu kavgada yardımımıza koşan, halkımızın demokratik düzenini, bağımsız vatanımızı ve barışımızı korumada bize yardım eden Sovyet işçisine, köylüsüne, aydınlarına ve düzenli askerlerine teşekkür borcumuzu ödemeliyiz. Macar halkına yardım ederken hayatlarını kaybeden, uluslararası proleter dayanışmasının kutsal fikrine olan sadakatlarını kanıtlayan, Sovyet savaşçılarını büyük bir saygıyla övmeliyiz. Ebedi Mayıs şerefiyle anılsınlar!

Bu kahramanca mücadeleye geriye doğru bakacak olursak, Ekim 1956'da sosyalist Macaristan'ın, toprak ağalarının ve orta sınıfın Macaristan'ına karşı ölüm kalım savaşı verdiğini ve sosyalist Macaristan'ın zafere ulaştığını açıkça görürüz. Bu mücadelenin aynı zamanda ulusları ve halkları bağımlı kılan plutokratik (zenginler hakimiyeti) emperyalizm ile, halkların özgürlüğünü ve başarısını koruyan uluslararası proleter dayanışması arasında olduğu açıktır; mücadelede proleter enternasyonalizmi; sosyalist gelişmenin güçleri ve barış galip geldi. Macaristan'daki 1957 Bir Mayıs'ının bu nedenle uluslararası önemi vardır.

Yoldaşlar :

Bu Bir Mayıs'ta biz, Macar halkının —Sovyetler

Birliğinden gelen cömert ve fedakârca yardımla birlikte— sosyalizm davasını, Macar proleter diktatoryasını, onun işçi ve köylü devletini, Macar Halk Cumhuriyetini savunmasını ve başarısını kutluyoruz. Macar Halk Cumhuriyeti çok yaşa!

1957 Bir Mayıs'ının tarihsel önemi, Macar halkının büyük bir karekter ve dayanıklılık denemesi olan, işçi sınıfının gücüne karşı girişilen kahrolası saldırının üstünden geldiği gerçeğinde yatar. Bu gün, sosyalist ülkelerin kardeş topluluğunun bir üyesi olarak, halkımızın dostlarının sevinci, düşmanlarının felaketi için Bir Mayıs özgürlük içinde kutlanıyor.

Yoldaşlar :

Dört kasımdan bu yana aldığımız yolu bir inceleyelim.

Bu mücadelenin biriken sonuçlarını ele alacak olursak, kendi kendinden memnun olma suçunun dışında, bu sonuçlar değerlidir.

Bu sonuçlara bakıp hayatın çeşitli alanlarındaki eksiklikleri gözlersek kayıtsız kalamayız; kendi kendimizden memnun olamayız. Çünkü, bolluk içinde öyle eksiklikler var ki bir kısmını dışardan ödünç almak zorundayız. Fakat, 3 Kasım'da karşı-devrimin ve onun emperyalist sahiplerinin kendini güçlü ve ülkeye sahip hissettiği, sosyalizm davasına sadık vatanseverlerin avlanan bir hayvan durumuna geldiği, ulusal ekonominin tamamen çöktüğü zaman olayların anarşik durumunu düşünecek ve şimdi o zamandan bu yana aldığımız yola geri dönüp bakacak olursak, o günden beri takip edilen ana doğrul-

tunun şüphesiz doğru ve sonuçların büyük olduğunu söylemekle hata yapmayız.

Ne tür sonuçlardan söz edebiliriz?

Her şeyin ötesinde devlet gücü, yasa ve iktidar hakkında konuşabiliriz. Birçok eleştirilerimiz olabilir, olmalıdır da. Her şeye kusur bulan düşmanlarımız da olacaktır. Bu tür insanlar bizi kültürsüz, inatçı, yetersiz, acımasız terörist, Stalinist ve düşünülebilen, sözlüklerinde var olan en kötü şeylerle yermekten hoşlanacaklardır. Fakat en kötü düşmanlarımız, en kötü niyetli eleştiriciler bile bizim, kapitalistlerin, toprak ağalarının çıkarlarına hizmet ettiğimizi söyleyemiyor. Bu da onları pek çok üzüyor. Macar Halk Cumhuriyetinin altı aylık gelişme süreci içinde düşmanlarımıza göre en kötü, halkımız için en büyük iyilik ve en önemli başarı, işçi sınıfının şimdi güçlü olması ve kapitalizmin geri gelme imkânının ortadan kalkmasıdır.

Halk Cumhuriyetimizin meşru anayasası güvence altına alındı. Halkın iktidarı ve devlet yönetiminin anayasal organlarını geri getirdik. Halk Cumhuriyetinin silahlı kuvvetlerini, halk ordusunu, sınır muhafızlarını, polis ve bütün bunlarla beraber olağanüstü güvenlik kuvvetleri birliklerini yeniden örgütledik. Kilit noktalarındaki vatan hainlerini uzaklaştırdık. Sınıf bilincine en çok sahip işçileri, madencileri ve köylüleri silahlı kuvvetleri güven altına alma görevine kaydettik, kaydediyoruz da.. İşçi milis kuvvetlerini örgütledik!

İşçi milislerinin kurulması, ülkeyi yöneten parti ve hükümetin yığınlar üzerinde itimat ve güven sağ-

ladığının bir kanıtıdır. İşçi kitlelerinin, işçi milisleri birliklerine kaydolmak için başvurmada gösterdikleri arzu, Macar işçilerinin silahla dahi olsa kendi iktidarlarını savunmaya hazır olduklarını gösterir. Bütün bunlar aynı zamanda, Ekimde işçilerin Macar Halk Cumhuriyetine saldırdıkları ve şimdi ülkenin kitlelere yabancı bir hükümet tarafından idare edildiği iddiasının boş bir özlemi ifade eden düşman tezviratının açıkça yalanlanmasıdır. İşte yabancı misafirlerimiz burada. Partimizin ve hükümetimizin kadın ve erkeklerini ve onlara yabancı yüzlerce ve binlercesinin bu meydanda toplandığı halkı bırakalım görsünler!

Halk iktidarını kuvvetlendirdikten sonra, ikinci büyük başarımız ulusal ekonomimizin esas düzeninin normal gidişine yeniden döndürülmesidir. Endüstri ve maden üretimi ile, birlikte ve aynı ölçüde tarımsal üretim, ulaşım ve ticaret normal işleyişine kavuştu.

Ağır Endüstri Bakanlığının raporu geldiğinde burada toplantıdaydık: Madencilerimiz kömür madeni kuruluşlarıyla birlikte Nisan ayı için tesbit edilen üretim hedeflerini yerine getirerek Bir Mayıs'ı kutluyor.

Hâlâ çok ciddi bilgi yetersizliklerine rağmen sonuçlardan söz edebiliriz. Fakat herhangi bir kimse biraz tarafsız olarak ulusal ekonomimizi inceleyecek olursa, ekonomimizin düzeltilmesinin beklenilenden daha hızlı ilerlediğini görecektir.

Devlet gücünü kuvvetlendirme, ekonomik hayatın canlandırılmasını başlatmanın yanı sıra, son altı

ay içinde çalışmalarımızın en büyük sonucu okullarımızın, üniversitelerimizin ve ülkemizdeki en önemli araştırma ve kültürel kuruluşların fonksiyonunu yerine getirdiği ve çalışmalarında yavaş yavaş gelişme hızını ve onun politik ve ekonomik hayattaki sonuçlarını yakaladığı gerçeğidir.

Bu başarılar neye dayandırabilinir?

Hatalarımıza son vererek parti politikamızı bozma, yığınların görüşlerini bulandırma, Marksizm-Leninizm'i tahrif ve işçi sınıfının çıkarlarına ihanet gibi sapmaları teşhir ettik ve yeniden büyük Lenin'in öğretisine geri döndük. Bu öğretinin ışığı altında Macaristan'ın durumunu inceledik ve başarılması gereken en önemli görevleri tesbit ettik:

Taviz vermeksizin karşı-devrimi neyse öyle kabul ettik. İhanetle yüz yüze geldik. Anlaşılır bir dille herkese, ülkemizde emekçi kitlelere dayanarak kurulmuş ve aynı zamanda zorunlu olarak sınıf düşmanlarını acımasızca sindirecek işçi sınıfı diktatoryasının var olduğunu anlattık.

Tarafsızlığın sahte sloganlarını attık ve Macar Halk Cumhuriyetinin Soveytler Birliğinin liderlik ettiği sosyalist ülkeler ailesinin bir üyesi olduğunu ve Varşova Paktına sürekli olarak bağlı kalacağını söyledik. Karşı-devrimin aşağılık, anti-sovyet, iftiracı tavrına karşı çıktık ve Macar sınırlarında bulunan Sovyet birliklerinin, uluslararası koşullar içinde, Macaristan'ın ulusal bağımsızlığını ve emperyalistlerin maceraperest planlarına karşı halkımızın barışını savunmada yardım ettiklerini kanıtladık.

Saldırgan emperyalist çevreler Macar Halk Cumhuriyetini ortadan kaldırma amacına yönelik fonlar kurduğu, paralar dağıttığı ve bu amaç için yıllardır faşist Horthy karşı-devrimci unsurları silahlandırdığı, Avrupa'nın ve Macaristan'ın Hitlerci faşist cellatları için utanmadan nükleer silah temin ettiği sürece, biz de sosyalizm ve barış kuvvetlerine, Varşova Paktı'na katılmayı, Macaristan'da Sovyet Birliklerini bulundurmayı hiçbir taviz vermeden haklı ve meşru bir kendini savunma olarak düşündük.

Macar halkı bu samimiyet ve kararlılığa güvenle karşılık veriyor ve gün be gün destekleyenler çoğalıyor. Samimiyet bir yana, konuşulan sonuçlar, Macaristan Halk Cumhuriyetinin en yüksek sosyal yönetim gücünün ve Partinin durumunun açığa çıkması sayesindedir.

Parti içinde yıkıcı faaliyetlerde bulunan, partinin liderlik rolünü inkar eden, böylece karşı-devrimden çıkar sağlayacak biçimde davranan revizyonistlerle hesaplaştık. Bu militan tutarlılığın sonucu, karşı-devrim felaketi içinde Macar halkının önderlik gücü, işçi sınıfının öncüsü, Macar Sosyalist İşçi Partisi yeniden doğdu. Parti politikada, silahlı ve ekonomik savaşta kuvvetlendi. İlkin işçi sınıfının sınıf organlarını, sendikaları ve Genç Komünistler Birliğini kurarak Halk Cumhuriyetinin sosyal güçlerini yeniden örgütledi; ve sosyal güçler, proletarya diktatörlüğünün önder gücü olan partinin yönetiminde halkın iktidarını savundu ve onu pekiştirdi.

Bir Mayıs'ta, büyük bir geçmişi olan ve bugün 1.800.000 üyesi bulunan işçi sınıfı sendikalarını selamlıyoruz. Kendini yeniden örgütleyen kadınların

hareketlerini ve bayrağını gururla açan Genç Komünistler Birliğini selamlıyoruz. Büyük bir sosyal gücü temsil eden, sürekli ilerleyen çalışmalar yapan bu kitle örgütleri ulaşılan sonuçta büyük rol oynadılar.

Toplumsal örgütlerden ayrı olarak, devlet gücünün, devlet yönetiminin, meclislerin ve bakanlıkların anayasal organlarının işe koyulması başarılarımızda rol oynadı.

Bu başarılardan söz ederken Halk Cumhuriyetimizin yeniden örgütlenen silahlı kuvvetlerine özel bir yer verilmelidir; yasa ve düzeni, yani çalışma koşullarını yeniden kurmada büyük rol oynayan Halk Ordusuna, Sınır Muhafızlarına ve Polise. İlk olağanüstü güvenlik kuvvetlerinin yeniden örgütlenmesi de gerçek bir destandır.

Macar Halk Cumhuriyeti'nin kuvvetlerinin birleşmesinde ve politik, ekonomik ve kültürel hayatın yeniden düzenlenmesinde başlıca rolü, şüphesiz işçi ve köylü kitlelerinin kendileri ve aynı zamanda da işçi ve köylülerin çabalarını destekleyen kafa işçileri oynadı.

Bu günlerde sevk ve yönetimde çalışan bizler, 4 Kasımdan sonra her geçen gün merkezi liderlik güç kazansa bile, daha uzun haftalar boyunca yeteri kadar etkin değildik. Bu süreçte özellikle, kesin olarak ortaya çıkan gerçek, işçilerin, madencilerin, kooperatif-çiftçilerin ve görevi doğru kavramış ve kendi güçlerinin bilgisine varmış, «mızmız» adı verilen karşı-devrimci provakatörlere karşı faaliyette bulunan toprak sahibi köylülerin ve aydınların gönüllü çalışmaları ve politik faaliyetleriydi.

İşçi sınıfımızın, halkımızın, partimizin ve hükümetimizin çabaları yanısıra sosyalist kamptaki ülkeler ve hepsinden önce Sovyetler Birliği ile uluslararası proleter dayanışma anlayışı içindeki kardeş ülkelerin maddi, manevi ve birçok yardımları da bu altı ay içindeki başarılarda büyük rol oynadı.

Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketlerinin politik ve moral destekleri de Macar halkına güç verdi. Buna ek olarak, Dünya Sendikalar Konfederasyonunun, birçok ülkenin sendika liderlerinin ziyareti ve onların ilettikleri dayanışma mesajları, Macar Halk Cumhuriyeti'ne ve barış davasına karşı girişilen karşı-devrimci saldırının mahkûm edildiği ve bizi destekleyeceklerini garanti eden 27 ülkenin kardeş komünistlerinden ve işçi partilerinden aldığımız deklerasyonlar da bize güç verdi.

Böylece, emperyalistler tarafından Macar Halk Cumhuriyeti'ne karşı kışkırtılıp desteklenen, karşı-devrim saldırısı - verdiği zarara rağmen, - Macar sosyalist devriminin güçlerini çelikleştirdi. Bu aynı zamanda, yaşayan, şerefli, yenilmez uluslararası proletaryayı daha da birleştirip güçlendirdi.

Yoldaşlar :

Bir Mayıs uluslararası işçi sınıfı dayanışmasının militan bayramıdır. Bir Mayısta uluslararası işçi sınıfının ve emekçi halkın militanca talepleri bütün dünyada duyulur.

Japon denizinden Avusturya Alplerinin tepelerine kadar yayılan sosyalist dünyada, sosyalist yapının kavgası bu gün milyonlarca insanı harekete geçiriyor. Bu militan talepler arasında, kapitalist ülke-

lerde baskı altındaki işçiler ve köylülerin ekonomik ve politik istekleri; ve emperyalist boyunduruk altında yaşayan sömürge ülkelerdeki ulusal bağımsızlık mücadeleleri ve her Bir Mayıs kutlama törenlerinde ve gösterilerinde tüm dünyada barışın kesin savunulması akla ilk gelenlerdir.

Bu Bir Mayıs'ta Macar işçisinin önünde ne gibi görevler vardır?

Militan 1 Mayıs programımız belki tek bir cümle ile özetlenebilir: Oniki yıllık toplumsal ilerlemenin başarılarını daha da geliştirmek, iyi olanı kullanmak ve geçmişin hatalarından dikkatle sakınmak. Her türlü ilerlemeye açık sosyalist Macaristan'ın inşasını tamamlamaya niyet etmek ve bunu gerçekleştirmek.

Bu gün Bir Mayıs bayramında dost, düşmana karşı-devrimin neden olduğunu, yaraları halkımızın iyileştireceğini bağıra bağıra ilân ediyoruz: Oniki yıl önce işçilerin ve köylülerin ter ve kanlarıyla ıslanmış ve miras olarak üzerinde harabeden başka bir şey bırakmayan orta sınıf alçaklarının rezil rejiminin bulunduğu Macar toprakları üzerinde, özgür ve bağımsız sosyalist vatanımızı, sosyalist Macaristan'ı kuracağız.

Yoldaşlar :

Bu büyük amacı gerçekleştirmek için şimdi karşımıza çıkan görevlere dikkatimizi çevirmeliyiz. Fakat mevcut koşulların ortasında şunu bilmeliyiz: Bütün faaliyetlerimizi işçi sınıfının iktidarını güçlendirme açısından incelememiz gerekir.

Herşeyden önce, önder politik gücü, Partinin daha ileri örgütlenmesiyle, onun yığınlarla işlikilerini daha da genişleterek, partinin birliğini güçlendirerek, disiplinini sağlamaştırarak ve prestijini artırarak devlet gücümüzü kuvvetlendirelim.

Partiyi kurarken geçmişin pratiğiyle ilişkilerimizi kopardık 1919'un eski yoldaşlarına sekterci görüşleri var diye leke sürüldü; yeraltı mücadelesi devrinde kadronun büyük bir kısmı bir kenara itildi. İspanyol cephesinde bulunmuş Macar Proleter savaşçıları, Horthy faşizmi yılları sırasında kahramanca direnen 1919'un eski savaşçıları karşı-devrim günlerinde sadakat ve değerlerini kanıtladılar. Şimdi işçi sınıfının üç kuşağı, 1919'cular, yeraltı mücadelesinin savaşçıları ve bağımsızlıktan sonraki devrenin genç kadroları bir aradadır. Bu, partinin şimdiki gücünün en önemli nedenidir.

Şimdi, partinin prestijinin artığı bu günlerde, sosyalist devrimin amacı için fedakarlık yapmaya hazır, bencil olmayan, savaşabilen ve çalışabilen dürüst her insanın —başta işçi sınıfından gelen insanın— parti içinde yolunu bulabilmesini güven altına almalıyız. Yalnız şunlara da dikkat etmeliyiz. Eş-dost hatırı için veya kişisel nedenler için hiç kimseyi parti üyesi yapmamalıyız. Eğer parti iyi niyetli sempatizanlarla dıştan çevrilirse bu hem parti, hem işçi sınıfı, hem de halk için son derece faydalı olacaktır. Zira güç zamanda partiyi kararsızlığa düşürecek bu büyük yığının parti dışında olması parti içinde olmasından daha iyidir. Bu, Ekim'in bize öğrettiği derslerden biridir.

Parti prensipsiz olarak ilerlemeye meraklı olanlardan korunmalı ve İmre Nagy hainlerinin çizgisini takip eden, Ekimden önce, Ekimde ve Ekimden sonra partiye karşı savaşan, fakat şimdi yeniden partiye katılmak, parti içinde, partinin ana çizgisi ve birliğine karşı savaşmak isteyen unsurlara karşı özel bir dikkat gerekmektedir.

İkinci olarak: Macar proletarya diktatörlüğünün hükümetini üç doğrultuda güçlendirmeliyiz.

Devlet gücümüzü, işçi ve köylü ittifakının temellerini işçi sınıfının liderliği altında kuvvetlendirmeliyiz.

Bunun üzerinde dururken, işçi köylü ittifakını zayıflatan ve sosyalist gelişmeyi engelleyen geçmişteki her hatadan kaçınmalıyız ve Macaristan'da sosyalist kentlerin yapımını da içeren sosyalist toplumun kurulmasını ilân etmeliyiz. Birçok bakımlardan ele alınabilir olan küçük toprak çiftçiliğinde zararlı olabilecek koşulları gayretle ortadan kaldırdık. Aynı zamanda, kendilerini karşı-devrimin saldırısı karşısında bulup, kahramanca yerlerinde kalan devlet çiftlikleri, makina istasyonları ve gönüllü olarak birleşen kooperatif çiftlik köylülerini elimizden geldiğince desteklediğimiz gerçeğinde gizli saklımız yoktur.

Devletimizde kuvvetli bir işçi köylü ittifakı, sosyalist yapının hedeflerini kabul eden tüm sosyal tabakaların politik temelidir. Bütün ülkede bunlar güçlerini birleştirebilir. Belli başlı işçi ve köylü kitleleri yanında entellektüel işçileri ve hatta bunların da ötesinde şehir küçük burjuvazisinin ilerici unsurlarını yeniden canlandırmak için mücadele ediyoruz.

Komünistler dostça ve karşılıklı güvene dayanan, sosyalist bir toplum kurmanın hedeflerini kabul edenlerle işbirliği yapmanın yöntemlerini bulmalıdır.

Gelişen sosyalist demokrasi doğrultusunda proletarya diktatörlüğünün devlet gücünü de kuvvetlendirmeliyiz.

Belli başlı sorunlar üzerinde karar vermede, tasarlamada, uygulamada ve yasaların, resmi emirlerin uygulanmasındaki denetlemede bütün parti üyelerini ve partide olmayan kitleleri işe koşmalıyız.

Sonra, karşı-devrimci unsurları yok ederek ve daha tutarlı olarak halk iktidarının düşmanlarına baskı yaparak proletarya diktatörlüğünün devlet gücünü kuvvetlendirmeliyiz. «Özgür Avrupa Radyosu» ve Macar Halk Cumhuriyetinin diğer bütün düşmanları, ülkemizde korkunç bir terörün, kanlı misilleme kampanyasının ve geniş tutuklamaların hüküm sürdüğü yolunda yayın yapmakta ve basında durmadan yıkıcı haberler vermektedir. Tabii ki bütün bunların yalan olduğunu biliyorlar. Kendi birliklerinin dağılmasından ödleri koptuğu için yaygara ediyorlar. Siz, yoldaşlar, suçluları yeteri kadar cezalandırmadığımız için haklı olarak halkın itiraz ettiğini biliyorsunuz.

Düşmanlarımız ve hatta iyi niyetli olup da durumumuzu iyi bilmeyen dostlarımız bile yeteri kadar bağışlayıcı, insancıl ve demokratik olmadığımızı söylüyorlar. Halkımız, kendi insancıllığını ve demokratikliğini Ekimde doğrudan doğruya gördü tanıdı.

Şuna inanıyoruz ki suçlular cezalandırılmalıdır ve Halk Cumhuriyetine karşı olanlar, halkın işine ve barış düşüncesine karşı olanlar durdurulmalıdır. Görüşümüz odur ki halkın iktidarı, yaşamı ve barışı dünyadaki en kutsal şeylerdir; bu nedenle yasal kurumlarımız, suçlu kimselerle daha ciddi olarak ilgilendikleri zaman hümanizm ve demokrasi talepleriyle karşılaşıyorlar.

Üçüncü olarak, halk iktidarının ekonomik temellerini güçlendirmeliyiz.

Karşımıza çıkan ve itiraf etmeliyim ki pek de kolay olmayan, ekonomik yapının sorunlarını çözmeliyiz. Ekonomik hayatımızda hala gerilim vardır. Yalnız halkımızın çabalarıyla ve kardeş ülkelerin ekonomik yardımlarıyla ekonomik hayatta istikrarı güven altına aldık ve emekçi halkın hayat seviyesini yükselttik. Şimdi, bir yanda yükselen hayat seviyesi, öte yanda üretimin düşük seviyesi ve yüksek üretim maliyeti arasında hâlâ çelişki vardır. Bu durumda görevimiz paramızın satın alma gücünü ve yükselen hayat seviyesini korumak ve çalışma koşullarını ilerleterek, üretimi arttırmak, üretim maliyetini azaltmak, maddi imkanlarımızı ekonomik bir biçimde kullanarak ve buna benzer tedbirlerle çelişkileri ortadan kaldırmak olmalıdır.

Bu yıl üzerinde çalıştığımız ekonomik planlar, kısa zamanda açıklanacaktır. Bunu takiben yeni üç Yıllık Plan'ı açık tartışmaya sunacağız.

Buna rağmen, parti örgütlerimizin ve işçi sendikalarının en önemli sorumluluğu, daha şimdiden, kendilerini günlük üretim sorunlarıyla daha ciddi olarak ilgilenmek ve tüm işçi sınıfını, çalışan köy-

lülüğü ve tüm emekçi halkı ekonomi ve üretim işlerinin mümkün (olan) en iyi çözümü için seferber etmektir.

Eğer yığınlar bu sorunların çözümlerini ciddi bir biçimde ellerine alacak olurlarsa, Macar Halk Cumhuriyeti'ni ekonomik olarak güçlü kılmak için her türlü gerçekçi koşulun var olduğu ortaya çıkacaktır.

Dördüncü olarak: kültürel hayatta düzeni yaratmalıyız. Revizyonizmin Karşı-devrimin bizi ciddi olarak geri bıraktığı bir sır değildir.

Kültür alanında da, burjuvazi maske taktı. Sosyalist kültürün yeminli düşmanları, «Stalinizm»e, yönetim yöntemlerine son verme bayrağı, yanlışları düzeltme bayrağı altında ortaya çıktı. Fakat, Ekimde bunun bir korsan bayrağı olduğu belli oldu.

Kültürel alana bir göz atmak yeterlidir ve bu korsan bayrağı altında, Horthy faşistleri, ok haçlı basın şefleri ve —deyim yerindeyse— burjuva madrabazları tekrar ortaya çıktı.

Bu unusurlar, tavan aralarından mahzenerden burjuvazinin sözüm ona kültürel ürünü denilen leş gibi kokan, küflü, çürümüş kültürü hep beraber kazıyarak arıttılar ve halkın önüne koydular.

Bu alanda da düzeni yaratmamız gerektiği açıktır. Şematik yanlışların ve idarî yöntemlerinin kimse geri gelmesini istemez. Yalnız, kültürün gerçek değerlendiricileri, sahipleri ve kitleler kültür alanındaki burjuva süprüntülerini süpürmeye hızlansınlar ve bu alanda titiz olsunlar.

Yoldaşlar;

Son olarak; Macar Halk Demokrasisinin gücü, Macar halkının enternasyonalizm duygularına bağlı olarak artmalıdır.

«Ulusal Komünizm» görüşleri adı verilen burjuva nasyonalizminin kalıntılarını yok edelim ve Macar halkında uluslararası proletarya dayanışması fikrinin somutlaştığı gerçek yurtseverliği güçlendirelim.

Macar ulusuna ihanet eden Macar karşı-devrimcisi düşmanımızken, enternasyonalist emekçi, dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun, dostumuzdur.

En başta, Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist kampın bütün ülkeleri ile dostluk ve anlaşma ilişkilerini kuvvetlendirmek için ve bütün sosyalist kamp ile daha ileri birliği pekiştirmek için mümkün olan her şeyi yapalım. Sosyalist kampın birliğini ulusal bağımsızlığımızı, halkımızın gücünü ve 1956 Sonbaharında barışın amacının savunulmasında tek bir anı unutmayalım.

Aramızda hâlâ farklılıklar olmasına rağmen, Yugoslavya ile ilişkilerimizi geliştirmek için prensiplerin kabulü dışında herşeyi yapmalıyız, böylece bunlar sadece barışçıl varlığımızın kurallarını tatmin etmekle kalmaz, sıcak ve dost olmamızı da sağlar. İyi ilişkilerin ortak çıkarları bir kenara, sosyalizmi inşa etmenin ortak amaçları da bizi Yugoslavya halklarıyla ve onların liderleriyle birleştirir.

Uluslararası proleter dayanışmasının Marksist - Leninist palatformu üzerindeyiz. Buna uygun ola-

rak, her halka saygı duyarız; halklar arasında barışı ülkeler ve değişik sosyal sistemlerin halkları arasında barış içinde bir arada var olmayı destekleriz.

Yoldaşlar :

Önümüzde büyük ödevler var. Fakat, büyük bir inançla, Macar Halk Cumhuriyetini destekleyenler geleceğe güvenle bakıyorlar. Karşı-devrimci saldırı bizi düşündürdü, bizi pişirdi ve bizi birbirimize bağladı. Eğer geçmişin hatalarını unutmazsak, çalışmalarımızda geçmişin derslerinden ve deneylerinden yararlanırsak gelecekte daha güven içinde ilerleriz.

Özellikle partinin, devletin ve tüm halkın uyanık olmasına büyük ihtiyaç vardır. Ekimde, hepimiz kurtların bahçede pusuya yattığını gördük. Yanlış yolu seçenlere yardım elimizi uzatalım. Fakat halk iktidarının düşmanlarına merhametsizce sert olalım. Eğer sosyalizmin her destekleyicisi ve eğer her vatansever birleşirse, halk karşı-devrimci güçlerden binlerce defa daha kuvvetli olur.

Sosyalist ülkelerin kardeş birliği altında korunmak ve bu gün dünyada ondan daha güçlü olmayan gücünden faydalanmakla gücümüz ve güvenimiz arttı.

Yoldaşlar ve İşçiler :

Ekim olaylarından sonra, sınırlarımız dışında her yer, hem dostlarımız hem düşmanlarımız Macaristan'da kutlanan bu Bir Mayıs'ı seyrediyorlar. Bu 1957 Bir Mayıs'ının dostlarımıza neşe, düşmanlarımıza da acı vereceğine inanıyorum. Ebedi gelişmemize

bu günün yeni bir hız vereceğine ve halkların birleşik gücüne katkıda bulunacağına; uluslararası proletarya dayanışması bayrağı altında toplanacağına inandığımızı söylemekle yanılmıyoruz.

Yoldaşlar, yeni çabaları, yeni mücadeleleri, yeni görevleri yüceltin ve haklı davamız zafere varsın!

Çok yaşa Marksizm - Leninizm ve Uluslararası proletarya dayanışması!

Macar Halk Cumhuriyeti'nin ve Sovyetler Birliği'nin liderlik yaptığı sosyalist kampın birliği çok yaşa!

Partimiz, vatanımız, Macar Halk Cumhuriyeti, emekçi halkımız ve onun lider gücü Macar Sosyalist İşçi Partisi çok yaşa!

Halkların dostluğu çok yaşa, çok yaşa barış!

Bir Mayıs, dünya emekçi halkının bayramı çok yaşa!

BÖLÜM : III

POLİTİK DURUM VE PARTİNİN ÖDEVLERİ

MACAR SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ ULUSAL KONGRESİNE SUNULAN MERKEZ KOMİTESİNİN RAPORU

27 Haziran 1957
Ekim Karşı-Devrimi ve Merkez Komitesinin Politik Doğrultusu

Parti konferansının delegeleri, Yoldaşlar :

Parti kongremiz, Merkez Komitesinin geçen yılki Kasım ayından beri takip etmekte olduğu politik doğrultuyu ve bu Kasım ayında atılacak kesin adımları —kabul edildiğini göz önüne alarak— saptamalı ve onaylamalıdır. Kongre yasa taslaklarını ve partinin liderlik organları için üye seçimini tartışmalı ve onaylamalıdır. Parti Konferansı'mızın ödevlerini böylece özetleyebiliriz.

Eğer bu görevleri başarıyla halledebilirsek partimizdeki şimdiye kadar varolagelen geçici durumu sona erdireceğiz ve parti kongresine kadar partinin normal çalışabilmesi için gerekli koşulları hazırlayacağız.

Yoldaşlar :

Karşı-devrimci ayaklanma partimize, halkımıza ve bütün ülkeye ciddi zararlar verdi. Büyük zarardan ayrı olarak, bu tehlikeli ayaklanma bize çok pahalıya mal olmakla birlikte, —eğer doğru değerlendirecek olursak— sosyalizmi kurma yolunda daha hızlı ilerlememizi sağlayacak ve bizi daha başarılı kılacak deneyler ve dersler de sağladı.

Karşı devrimci ayaklanmadan çıkan derslere göre, hem iç hem de dış düşmanların Partinin ve komünizmin kriz içinde bulunduğunu ve Marksizm-Leninizm'in eskidiğini söylediklerini dikkate almamız gerekir. Bütün bunlara rağmen Macaristan'daki karşı-devrimci saldırının bunun tersini kanıtladığını - komünizmin güçlülüğünü ve Marksizm-Leninizm'-in doğruluğunu gösterdiğini belirtmek gerekir. Karşı-devrimci saldırı, bir asırlık Marksizm öğretisini istisnasız doğruladı. Bu, kendini Ekim olaylarında gösteren, burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki uzlaşmaz antogonizmdir. - Bu tez Marks tarafından 100 yıl önce ortaya konuldu. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin 1917'deki mücadele döneminde revizyonist ve küçük burjuva unsurların «katıksız demokrasi» ve özgürlük talepleriyle proletarya iktidarına saldırdıkları zaman, Lenin içinde bulunduğu koşullar içinde bu taleplerin proletarya iktidarına kar-

şı olan burjuva talepleri olduğuna işaret etti. Lenin'in bu açıklaması bizim durumumuzda da tamamen doğrulandı. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Yirminci Kongresinde alınan çok önemli kararlar Ekim olaylarında, benzer biçimde kanıtlandı. Diğer şeylerin yanısıra, emperyalistlerin maceraperest politikası, ekonomik sorunların başta gelen önemi ve kollektif liderliğin ehemmiyeti Yirminci Kongrede çözümlendi. Bu konular üzerine varılan sonuçlar aynı zamanda ülkemizde gelişen tehlikeli olayların akışında doğrulandı. Halk içinde, halk ve halk düşmanları arasındaki çelişkilerle beraber nasıl ve hangi koşullar altında uzlaşılması mümkün çelişkilerin uzlaşılamaz çelişkiler haline dönüşebileceği konusundaki doğrulanma, Çinli yoldaşların teorik bulgularında yer aldı.

Marksizm-Leninizm teorisinin yardımıyla ve kişi-
kişisel ön yargı olmadan ülkemizde yaşayan olayların temel sorunlarını

Marksizm-Leninizm teorisinin yardımıyla ve kişisel ön yargı olmadan ülkemizde yaşanan olayların temel sorunlarını incelemek Parti Kongresinin ödevidir. Eğer Parti Kongresi bunu başarırsa, sözünü ettiğim ödev gerçekleşecek ve gelecekteki çalışmalarımızda çıkarlarımız için hem iyi hem de kötü deneyleri kullanmak mümkün olacaktır.

Ekim olaylarının iyi bir değerlendirmesi için geçmişte olup bitenlere biraz geri dönüp bakmak kaçınılmaz şekilde gereklidir. Ekimde düşman Macar işçi sınıfının devrimci partisini çökertti. Yoldaşların bildiği gibi 1918'de Macar işçi sınıfının devrimci partisi herşeyden önce bütün işçi sınıfını, bunun da ötesin-

de geniş fakir köylü kitlelerini ve genel olarak halkı canlandırdı; ve halkın önünde yürüyerek burjuvazinin gücünü devirdi ve 1919'da Macar işçi sınıfının I. muhteşem proletarya diktatörlüğüne ulaştı. Değişen sonuçlarla fakat azalmak bilmeyen bir sebatla partimiz 25 yıllık İllegal koşulları altında Horthy faşizmine karşı savaştı. Özgürlükten sonra Sovyet Ordusunun yurtsever özgürlük mücadelesinin sonucu olarak, Hitler faşizmiyle birlikte Horthy faşist yönetimi de imha edildiği zaman Macar işçi sınıfının partisi bu tarihsel uygun durumdan yararlanarak işçi sınıfının ve halkın kuvvetlerini yeniden topladı ve 1945'den 48'e kadar geçen yıllar süresinde işçi ve köylü devletini, proletarya diktatörlüğünü adım adım tekrar kurdu. İktidar için mücadele döneminde, fakat hatta zaferden ve iktidarın tamamen kuruluşundan sonra bile, parti pek çok savaşlar verdi ve herbirinden muzaffer çıktı. Parti, toprak reformunun gerçekleşmesi için, endüstrinin millileştirilmesi için, ağır sanayinin gelişmesi için, köyün sosyalist değişiminin başlaması için mücadelede rehberlik etti. Parti politik mücadelesini bu büyük toplumsal hedeflerle uygunluk içinde verdi. Özgürlükten sonra politik mücadele araçlarıyla halk kitlelerini kazanarak ve onların üstündeki burjuva etkilerini kademe kademe azaltarak burjuva partilerini yendi. Son olarak politik mücadelenin daha ileri döneminde partimiz sosyal demokrat partinin dürüst kitleleriyle ve bu partinin yönetiminde çalışan en iyi yoldaşlarla işbirliği yaparak savaştı ve Macar işçi sınıfının büyük davasını : İşçi sınıfı birliğini, iki işçi partisinin ittifakını zafere ulaştırdı. Proletarya diktatörlüğünün işçi ve köylü devletinin tam kurulması

politik iktidarın tamamen ele geçirilip, gerçekten sona erdirilmesi bu hareketle oldu.

Bu nedenle diyebiliriz ki 1918 den, Macar işçi sınıfı, devrimci, öncü bir partiye sahip olduğundan beri, partinin amacı ana çizgiyi ilgilendirdiği kadarıyla düzgün ve doğruydu ve bu yolda ilerleyerek büyük sonuçlara ulaştı.

1949 ve 1953 dönemi daha derin tahlil gerektirir. Parti tarihimizin bu dönemi başlıca büyük olumlu başarılarla da karakterize edilir, fakat bu dönemin dengesi 1919 dan sonraki başarıların yanında olumsuz özellikleri içerir. Partimiz ve kendi işimiz üzerinde düşünerek — belki hepsinden önce liderlik pratiğinde fakat temel olarak tüm partinin içinde— olumsuz özelliklerin de gözüktüğü iktidarın tam başarısından sonra, yani herhangi bir büyük engel olmadan ilerlemenin mümkün olabildiği dönemde birikim ve gelişimi görmede kusur etmeyiz. Deneylerimizin temelinde, yoldaşlar, gördüğümüz yol şudur ki, her komünist için geçerli olan tezler bir bütün olarak işçi sınıfının devrimci partisi için de değerlidir. —İktidarın başarısı partiyi de, tek tek komünistleri de kritik bir testle karşı karşıya bırakır. Çünkü, 1945 ve 1949 yılları arasında partinin mücadelesine göz atacak olursak, bu mücadeleyi iyi duygularla hatırlarız. Parti, kitlelerin güvenini ve politik inançta desteğini bu devirde kazandı ve bunu başarıyla çözebildi. İktidar bizim elimizde olduğu zaman bunun, hem parti, hem de tek tek komünistler için tehlikeden korunulacak bir sığınak olduğu da böylece kanıtlandı.

İktidarın başarısından sonra kayıtsızlık ve kendini beğenmişlik parti için çok büyük tehlike olabilir. Abartmadan ifade edebileceğime inanıyorum ki bizim için özellikle Ekim olayları sırasında görünen en büyük derslerden biri budur. İktidarın ele geçirilmesinden sonra lider durumunda çalışan yoldaşlar arasında —fakat hatta alt örgütlerde çalışan yoldaşlar arasında bile aldatıcı görüşler ortaya çıktı. Buna göre eğer iktidarın her aracı polis, savcılık, mahkeme, ordu ve benzerleri ellerimizdeyse düşmanın «işini çabucak bitirmek mümkündür»—... O halde kitleleri hergün kendi tarafımıza çekmeye devam etmek çok önemli değildir. Öyle sanıyorum ki birinci plandaki hataların kökü buydu. Eğer bu inanç aşağı-yukarı bütün partinin çalışmalarında üstünlük kazanmış olsaydı ve partimizin çalışması emekçi halkın, özellikle işçilerin görüşlerine ve değerlendirmelerine sürekli ve dikkatli ilgi göstermemiş olsaydı —kitleler tarafından sorulan her soruya bir cevap vermek zorunda kaldığımız zaman 1945 - 1948 arasında yapmış olduğumuz gibi— daha sonra iktidarın kazanılışı aynı zamanda ciddi hataların ortaya çıktığı dönem olmazdı.

1949 ve 1953 yılları arasında endüstrinin gelişmesinde büyük başarılar kazanıldı. Bunun yanında şehirlerin sosyalist düzenlemesine başlamada ve kültür devrimi alanında büyük sonuçlar aldık. Buna rağmen bu büyük sonuçlar, bireylerin inançlarının elden ele geçmesi ile birlikte eridi —yasaların çiğnenmesi, örgütlenme hataları, işçi sınıfı ve köylüyle ilişkilerimizin sağlam olmayan gelişmesi gibi— ve bundan doğan hatalar oldu. Haziran 1953'de Merkez Komitesinin kendisi, yani partinin kendisi —bu çok

önemli— o zaman parti pratiğinde bulunabilecek bütün hataları açıkladı.

Merkez Komitesi, kollektif liderlik yeniden düzenlenmeli, parti hayatında Leninist kurallar düzeltilmeli, yasaların çiğnenmesine son verilmeli, örgütsel hatalara çare bulunmalı ve işçi sınıfının hayat seviyesinin ilerlemesine ciddi olarak dikkat edilmeli, bireye tapınılmamalı gibi düzeltilmesi gerekli hususları açıkladı. Böylece, Merkez Komitesi şimdiki durumu doğru biçimde tahlil etti, belli başlı yanlışları belirledi ve hataların nasıl ve hangi tavırla düzeltileceğini göstererek gidilecek doğru yolu planladı. Bu, 1953 tahlillerinin, —birçok nedenlerle hatırlayacağız,— çok önemli bir özelliğidir. Tahlil, parti, hataları düzeltmeye başlamalı ve düzeltmede öyle bir tavır takınılmalı ki, samimi özeleştiri ve hataların radikal bir biçimde düzeltilmesi hem halkın hem de partinin prestijini artırsın, diyerek sonuçlandı. Bu şüphesiz doğrudur. Buna rağmen hataların düzeltilmeye başlandığı zaman başvurulan tedbirler, başından beri iyi değildi. Bu tahlille ilgili olarak, Haziran 1953'te partinin hatalarının farkına varan ve açıklayan İmre Nagi grubuydu. Bu grup tarafından çok kurnazca yayılan propagandanın tamamen yalan olduğu belirtilmelidir. Bunun üzerinde önemle durmak gerekir. Çünkü hataların açıklanması ile İmre Nagi grubunun herhangi bir ilgisi olmadı.

Önerilen çözümlerin uygulanması göz önüne alındığında da, iki ana hata yapıldı. İlkin, hataların düzeltilmesinde İmre Nagy'ye büyük ölçüde rol verildi. Daha sonra, açığa çıktığı gibi İmre Nagi

bu rol için uygun değildi. Çünkü, İmre Nagi partinin prestijinin, halk iktidarının prestijinin artmasını kendisine amaç edinmemiş fakat, tam tersi, halk iktidarının ve partinin prestijinin daha da azalmasını amaç edinmişti. Bu ilk adımda bir şansızlık olarak kabul edilmelidir. Partinin açıkladığı hatalarla, parti üyelerini ve ülke halkını partiye karşı çeviren, Partinin Merkez Komitesi değildi. Parti hayatında o andan itibaren doğru pratiğini bulan hataların düzeltilmesi için gerekli tedbirler alındığı halde, İmre Nagi, Ulusal Mecliste devlet adına parti hakkında ve bu hataların parti tarafından açıklandığı konusunda, tek söz etmedi. Ancak partinin yanlışlarını eleştiren Başbakanı atadıkları zaman, bu açıkça ortaya çıktı. Tekrar ediyorum, birinci davranışın kendisi bir şanssızlıktı ve ortaya çıktığında da daha sonraki bunalımları getirdi.

Doğru tahlillerin kullanılmasındaki ikinci engel, —bu da kabul edilmelidir— yoldaş Rakosi tarafından liderlik edilen belli yoldaşlar, gerekli ölçüde ve doğru bir zamanda eski hatalarla olan bağlarını kesip atamadılar, yahutta kesmek istemediler. Böylece İmre Nagi ve politik dostları tamamen değişik politik amaçlar takip ettiği günlerde, 1953 yılında açıklanan hataların doğru ve cesaretli düzeltmeleri bir yandan yoldaş Rakosi ve diğer bir kaç yoldaş hatalarıyla yüz yüze gelmekten kaçındıkları için bu durum doğdu. Bütün bunlar bizim için partinin güçlerini seferber etmeyi parti ve devlet çalışmalarında hataları düzeltmeyi imkansız kıldı. Bunun sonucu olarak, Haziran 1953 ve Temmuz 1956 arasında parti nin politik çizgisinde zigzaglar ve aşırı dalgalanmalar görüldü.

Bu aşırı dalgalanmaların büyük ölçüde yıkıcı etkileri oldu. Çalışmaların başarısı, doğal olarak, politik doğrultunun doğru olup olmadığına dayanılarak kararlaştırıldı. Yalnız, bu aşırı dalgalanmalar, hatta sağlam politik doğrultunun izlendiği olaylarda bile yığınlar arasında büyük ölçüde zarara yol açtı. Bunu anlamak zor değildir. Partinin Merkez Komitesi ve genel olarak partinin kendisi Haziran 1953'ün sonuna kadar parti üyeleri arasında ve ülkenin kamu oyunda büyük prestij ve güven kazanmıştı. Parti çalışmalarında sadece başarıların olmadığı, yanlışların da olduğu öğrenlidiği zaman bu, şüphesiz, kamu oyunda belli bir şok yarattı. Fakat, parti ve ülkenin kamu oyu, hataları açıkladığı gibi onları düzeltmek için gerekli yöntemleri bulmada büyük politik ve moral güce sahip olabileceğini görebilseydi, o zaman güvenin biraz azalmasına rağmen, yine de güvenin temelini koruyarak çalışmaya devam etmesi mümkün olacaktı. Çünkü, hataların düzeltilmesi ortaya çıktığında sonuçlar açık hale gelecek, böylece güven artacak, parti üyelerinin gözünde Merkez Komitesinin prestiji çoğalacak partiye kayıtlı olmayanların gözünde parti prestiji geçmişe oranla güçlenecekti. 1953 yılında yanlışların açıklanmasından sonra bile kitlelerin sürdürdüğü güven, halkın Merkez Komitesinin değerlendirmesiyle aynı fikirde olduğu ve yeni genel doğrultuya göre kendi çalışma alanlarında daha önceki hataları düzeltme yoluna gittikleri anlamına geliyordu. Bu arada, beklenen kaymalar da oldu: Bazıları, bu yeni genel doğrultuyu aşırı uçlara götürdü, böylece de hatalara düştü. Buna rağmen yeni genel doğrultuyu halk kabul etti (parti üyesi ve parti üyesi olmayanlar) ve bu doğ-

rultuya göre çalışmaya çabaladı. Genel durum buydu. Ama bu gelişmede belli bir aşamaya varıldığında parti politikasının bundan sonra doğru olmadığını ve esasta daha önceki yola dönüş yapılabileceğini birdenbire haber aldılar. Bu, o andan itibaren ikinci bir şoktu. Partinin politik çizgisinin tekrar doğru olmadığı biçiminde bir dönüş yapıldığı zaman yeni çözümü güçlükle kavradılar ve uyguladılar. Bunun büyük yıkıcı etkisi oldu! 1953 yılında açıklanan yalanlamada yasanın çiğnenmesindeki ve köylü politikasındaki belli hataların partiye ve ülke halkına çok zararlar verdiği açıktır. Fakat asıl hatalardan çok hataların düzeltilmesine ilişkin alınan tedbirler on kat fazla zarara sebeb oldu diyebilirim. Çünkü, parti üyeleri ve halk çalışmanın elden ele hatalarla, bazen ciddi hatalarla, yürüdüğünü anladılar. Fakat, bütün dünyanın bildiği ve gördüğü, tanınan ve suçlanan bu hataların tekrarlanmasında liderliği anlayıp, affedemediler. Bu parti prestijini, ülke liderliğinin prestijini ortadan kaldırır ve ben bunun için 1953 yılında gerçekten açıklanan hatalardan çok, hataları düzeltmek için geçen üç yıllık tereddüt devresinin parti ve kitleler arasındaki ilişkiye büyük zararı dokunmuştur diyorum.

Bunun sonunda —1956 yılının baharında— parti üyelerinin büyük kısmında ve ülkenin emekçi halkında doğal olarak derin ve büyük bir acı doğdu. Hataların düzeltilmesinde yapılan gecikme, üç yıl süreyle büyük ölçüde artan kitlelerdeki haklı acı, vatanımızda sınıf düşmanları ve uluslararası emperyalizm tarafından ustaca sömürüldü. Merkez Komitesinin 1956 Temmuz kararı bu koşullar altında alınmış oldu.

Merkez Komitesinin bu kararı parti içindeki hayatın ve bütün ülkenin dönüş noktası olabilirdi. Bu çözüm iyiydi. Merkez Komitesinin Temmuz kararı —ve onun doğru değerlendirmesi şimdiki mücadelemiz için çok önemli bir sorundur— parti hayatı, ülke ve kitle içinde görülen yetersizlikleri ve hataları normal bir şekilde düzeltmek ve ortadan kaldırmak için her türlü politik koşulları, hazırladı.

Yoldaşlar, bu çözüm sizce biliniyor. Burada ayrıntılara girmeğe gerek yok. Fakat, değerlendirmeyi yalnızca onu tasarlayan Merkez Komitesi yapmadı. Aynı zamanda parti üyesi halk ve parti üyesi olmayan işçiler de değerlendirmeye katıldılar. Temmuz kararı üzerine yapılan gösteri ve toplantıları hatırlayalım yoldaşlar. Şu anda burda olan herkesin neler olduğunu hatırladıklarına inanıyorum. Ben, örneğin, Merkez Komitesi tarafından Nograd bölgesine gönderilmiştim. Salgotarjan'ın ana meydanında 18.000 işçinin, komünistin ve komünist olmayanların toplandıklarını hatırlıyorum. Parti çalışmalarında daha önce yapılan her hatadan söz edildi. Aynı zamanda Merkez Komitesinin Temmuz kararının hataların düzeltilmesi için gereken koşulları da normal olarak saptadığı belirtildi. Halkın Temmuz kararını bir sevinç ve neşe içinde karşıladığını söyleyebilirim yoldaşlar. Hemen hemen üç hafta büyük toplantılar yapıldı. Kararı halk öğrendi ve Temmuz kararının uygulanmasını bütün güçleriyle desteklemeye niyetli olduklarını açıkladılar. Geçen Ağustos'un ilk yarısında politik durum buydu. Düşman belli ölçüde şaşırtıldı. Merkez Komitesinin Temmuz toplantısından sonra üç yıl içinde ilk defa ne bir entrika çevrildi, ne de bir söylenti çıktı, ne de İmre Nagi veya diğer bir

yaratıktan gelen herhangi bir talep olmadığını belki hatırlayacaksınız. Düşman şaşırmıştı. Onlar, tabii ki, durumu değerlendirdiler. Eğer parti inatçı bir biçimde çalışır, yani Merkez Komitesinin Temmuz kararı doğrultusunda bir yıl çalışılır, bu süre içinde hatalar düzeltilir ve partinin ve halk iktidarının prestiji kuvvetlenirse, onlara karşı, ciddi bir politik patlama olacağını anladılar. Düşman, bu patlama sonunda Macaristanda yapacak bir şeyi kalmayacağını farketti. Bu nedenle, normal bir tavırla partinin ve halkın hatalara çare bulmasına, olumlu başarılarının daha da artmasına engel olmak ve kendilerini korumak için güçlerini birleştirdiler, saldırıya hazırlandılar. Sırf bu nedenle darbe yaptılar. Çünkü Merkez Komitesinin Temmuz kararı gerçekleştirilirse partinin prestijinin daha fazla gerilemeyeceğini, işçilerin acılarının artmayacağını ama buna karşılık yapılan hataların düzeleceğini bastıkları toprağın altlarından kayacağını anlamışlardı.

Revizyonistleri değerlendirmede bu çok önemli bir politik sorundur. Amerikan emperyalizmi veya Horthy faşistleri Macar Halk Cumhuriyetini mahvetmek ve yıkmak istediklerini gizlemediler. Fakat, İmre Nagi revizyonistleri yalnızca hataları düzeltmeye çalışmak istediklerini iddia ettiler. Eğer bu doğru olsaydı, Merkez Komitesinin Temmuz kararını desteklemek yerine düşman kampına geçmeleri ve Macar Halk Cumhuriyetine, partiye karşı karşı-devrimci silahlı ayaklanmayı hızlandırmaları nasıl olurdu? Bu önemli bir noktadır.

23 Ekim ve 4 Kasım arasındaki devreden de söz etmek gerekir. Bu devre, parti ve aynı zamanda halkın iktidarı için kritik bir devredir; geri çekilme ve

yenilgilerle dolu bir devredir. Parti, emperyalistlerin, Horthy faşistlerinin, unutulmuş burjuva partilerinin sağ kanat liderlerinin, sağ kanat sosyal demokratların hücumuna uğradı. Maalesef onlarla birlikte, partiye, halkın iktidarına karşı girişilen saldırıda kafası karışmış genç insanlar —öğrenci olan olmayan— ve karşı-devrimin amacını desteklediklerini bilmeyen fakat, hareketlerinde gerçekte karşı-devrimin amacını destekleyen yanıltılmış emekçi halk da vardı. Partiye ve halkın iktidarına karşı büyük bir güç topladılar. Eğer hainler parti liderliğinde yer almasaydı, bu gücün partiye ve halkın iktidarına karşı üstünlük sağlayamayacağı görüşünü Merkez Komitesi de paylaşıyordu. Bu ihanetin sonucunda —İmre Nagi, Losonçi, Donat ve diğerlerinin devlete karşı ihanet hareketleri— kalemiz dışardan kuşatılmışken, onlar içerden kuşatanlarla birlikteydi— görmemezlikten gelindi ve sonunda onlara kapılar açıldı.

24 Ekim'den önceki gece İmre Nagi Başbakanın koltuğunu işgal etti ve Donat ve Losançi, Merkez Komitesinin kararının temeli üzerinde, İmre Nagi grubuna katıldı.

Bu kararla ilgili olarak düşünülmesi gereken nedir? İlkin şu düşünülebilir : Merkez Komitesi bu kararı verdiği zaman İmre Nagi, Losonçi ve diğerlerinin çeşitli hataların sorumlusu olduğunu biliyordu. Fakat, bilinen bu hatalara rağmen —bazısı az, bazısı çok ciddi— Merkez Komitesi bu karara varırken, onların ne de olsa büyük hatalara düşmüş komünistler olduğunu ve kısmen kendilerinin sebeb olduğunu sıkıntının üstesinden gelebilmeleri Macar halkına ve partiye yardımları dokunabileceğini

düşündü. Merkez Komitesini motive eden buydu. Bunu bilmek önemlidir. İmre Nagi grubunun adım adım düşman kampına geçtiği sadece olayların akışında görülebilirdi.

24 Ekim'den önceki gece Merkez Komitesinin bir mücadele programı vardı. Eğer biz bu mücadele programına bağlı kalsaydık karşı-devrimci ayaklanma bu ölçüde genişlemez ve böylesine zarar vermezdi. Merkez Komitesinin bu mücadele programı neydi? Macar devletinin kurumlarına silahla saldıran herkes karşı-devrimciydi. Güçler düzene konulmalı, ordu, devlet güvenlik birlikleri, mevcut güçler harekete geçirilmeli ve işçiler silahlandırılmalıydı. Sovyetler Birliğine yönelmeliydik. —çünkü karşı-devrimin yalnız içten başlamıyacağı açıktı— Aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin askeri yardımını istemeliydik. 24 Ekim'den önceki gece bu sorunlar tartışıldıktan sonra Merkez Komitesinin aldığı karar buydu. Merkez Komitesinin bu toplantısında, mücadele programı tesbit edilmişti. Bunlar kararlaştırılırken İmre Nagi de oradaydı. İmre Nagi bu programı kabul etti.

Merkez Komitesinin toplantısını izleyen Politik Büro'nun toplantısında, bütün hedeflerin doğru bir biçimde ortaya konulduğu toplantıda da İmre Nagi ordaydı. Bu arada toplantıda Macar hükümetinin Sovyet hükümetine resmi bir mektup yazmasına da karar verildi. Sovyet hükümeti o anda askeri yardımı genişletecek durumda değildi ve parti komitesinin emrine silah vermesi konusunda Savunma Bakanlığına bilgi verilmeliydi. İmre Nagi, karşı-devrimin ezilmesi gerektiğini, sıkı yönetimin şart oldu-

ğunu Sovyetler Birliği'ne yönelmemiz gerektiğini ve benzeri şeyleri, tekrar tekrar söyledi ve katagorik bir biçimde belirtti. Böylece, İmre Nagi ve grubu karşı-devrimci ayaklanmanın bastırılması gerektiği görüşünün yanında ve sanki partinin mücadele programını kabul ediyorlarmış gibi davrandılar. Bu çok önemli bir gerçektir. Daha sonra durumun böyle olmadığı, İmre Nagi grubunun düşman kampına geçtiği açık hale geldi.

İmre Nagi grubu tarafından kullanılan yöntemleri anlamak çok önemlidir. Liderlik kademesindeki çalışmalarla dış baskı arasında bağlantı kurmak, kullandıkları yöntemdir. Bundan ayrı olarak, fonksiyonel bazı gizli yöntemler de kullandılar. Merkez Komitesinde ve Politik Büro'da çeşitli talepler ileri sürdüler. Bir kural olarak, Merkez Komitesi ve Politik Büro, ilk ortaya atıldıkları zaman, bu talepleri reddediyordu. Sonra değişik temsilci meclisleri örgütlediler ve silahlı grupların temsilcilerinin taleplerini, yazarlar derneğinin taleplerini ve diğer var olan veya olmayan örgütlerin taleplerini partinin liderlik organlarına ve hükümete getirdiler. Bu iç ve dış baskıları birleştirerek taleplerin kendi istedikleri şekilde kabul edilmesi için zorladılar.

Talepler neydi?

Karşı-devrimciler yönetime geldikten, hükümetin ve Merkez Komite organlarının içine girdikten hemen sonra karşı-devrimci saldırıyla mücadele edeceklerini, bunun için alınacak gerekli tedbirleri yürütmeye hazır olduklarını belirtirken bir yandan da partinin, bu ayaklanmayı «ulusal devrim» veya bir çeşit popüler demokratik hareket olarak nitelendir-

mesi için mücadele etmeye başladılar. Bu talebi kabul ettirmeyi başarıncaya kadar inatla savaştılar. Daha önce de belirtildiği gibi iç ve dış baskılarını sürdürmenin yanında, belli gizli yöntemler de kullandılar. Bu yöntemleri yorumlamak için o sırada Halk Cumhuriyetini —partiyi, orduyu, devlet güvenlik kuvvetlerini ve herkesi— savunan kuvvetlerimize karşı korkunç bir moral darbe indiren Szabad Nep'te çıkan iki makaleye değinmem gerekir. 26 Ekim'de Merkez Komitesinin toplantısında tüm bu hareketleri ulusal demokratik hareket olarak adlandırmamız gerektiği talebini ortaya attılar. Merkez Komitesi bunu kabul etmedi. O günlerde öğrenmenin yolu yoktu fakat, şimdi Merkez Komitesinin bu toplantısından sonra neler olduğunu biliyoruz. Szabad Nep'in yazı işleri dairesindeki politik dostlarının yardımıyla, gazetede Merkez Komitesinin kararıyla çelişen bir makale yayınlandı. Merkez Komitesinin kararıyla çelişen, karşı-devrimi ulusal bağımsızlık mücadelesi olarak adlandıran bu makale 28 Ekim'de yayınlandı. Bu gizli suç ortaklığının sonucu olarak, moral bakımından Halk Cumhuriyetinin savunmasını tamamen bozdu diyebileceğimiz bir yazıydı bu. Bu makale Merkez Komitesinin kararını hiç bir şekilde doğru yansıtmıyordu. Yayınlanmasından sonra, Merkez Komitesinin durumu daha da kötüleşti. Merkez Komitesi'nin resmi gazetesinin, karşı bir görüşü temsil ettiğini bütün dünyaya göstermeli miydiler? Birçok sorun üzerinde ve birçok durumda partinin yönetim organları birbirine benzer haldeydi.

Diğer konular arasında bu, ulusal devrim olarak nitelendirilen karşı-devrimci ayaklanmaya başlamak için İmre Nagi grubunun savaş yöntemlerini göstermesi bakımından ilginçtir.

Doğal olarak, silahlı ayaklanmanın yıkımını önlemek için de savaştılar. Korvin Geçidine yerleşmiş karşı-devrimci çeteyi yok etmek için askeri bir planın olduğu bilinen bir gerçekti. Saldırının sabah saat 5'de olacağının planlandığına inanıyorum. Saat dört buçukta İmre Nagi Yoldaş Apro'ya —Merkez Komitesi adına Savunma Bakanıydı— telefon etti ve eğer saat beşte saldıracak olurlarsa istifa edeceğini bildirdi. Bu, onların savaşma yöntemiydi. —içerde politik şantaj, dış baskı ve kötü niyetli anlaşmaların fonksiyonel yöntemleri.— Aynı yolla ateş kesi talep ettiler ve ateş kes bildirisini ve Devlet Güvenlik Otoritesi'nin dağıtılmasını sonuna kadar direttiler. Gerçekte, burjuva partilerinin yeniden canlandırılmasında da olanlar bunlardı. Bu yeni bir sorun, bir Ekim sorunu değildi. İmre Nagi aylar önce bu fikri benimsemişti. Orda burda bunun Macar Halk Cumhuriyeti'nin yolu olduğunu ifade etmişti. Tarafsızlık ve Varşova Paktı'ndan çekilme bildirisinde de aynı tavırla savaştılar. Gerçekte, M.E.H.P. (Macar Emekçi Halk Partisi) nin ortadan kaldırılması anlamına gelen M.S.İ.P.'nin kurulmasını, parti örgütlenmesiyle meşgul olmanın mümkün olmayacağı bir ortamda, parti kararıyla getirmek için benzer yöntemi uyguladılar. Son olarak, 4 Kasım akşamı İmre Nagi'nin kendisi ve Gyule Hay ve diğerleri radyodan bütün dünya önünde, düşmanlarımızı Sovyet birliklerine karşı savaşmaya yalvardığında, Sovyet birliklerine karşı emperyalist yardım için bağırdığında, birçok taleplerini hareketleriyle belirttiler— 24 Ekim'den önceki gece aynı şahıslar bizimle birlikte Sovyetler Birliğinin ve Sovyet birliklerinin yardımını istemek için ve bunun kaçınılmaz olarak gerekli olduğunu

bildirerek oy kullanmışlardı. Böylece, 23 Ekim ile 4 Kasım arasındaki devreyi karekterize eden durum bu koşullar altında ortaya çıktı.

23 Ekim ve 4 Kasım arasındaki, uzun diyebileceğim devrede burjuva karşı-devrim güçlerinin ve sosyalist devrimin nasıl karşılaştırıldığını görmek bizim için önemlidir. Hatta 23 Ekim ve 4 Kasım tarihleri arasında bile Macaristan'da sosyalist devrim güçlerinin burjuva karşı-devrimci güçlerinden daha büyük ve daha önemli olduğunu kanıtlamak zor olmayacaktır inancındayım. Sadece, bu iki güç aynı durumda değildi. Sosyalist devrim güçleri, liderlikteki ihanetin sonucu olarak, düzensiz ve dağılma durumundaydı. Harekete getirilemez, eylem yapamaz durumdaydı. Burjuva karşı-devrimci güçler düzenli ve beklendiği gibi aktifti; yönetimdeydiler ve onları temsil edenler Halk Cumhuriyeti'nin savunma organları içinde yer alıyordu. Daha küçük güce kıyasla daha büyük gücün zayıf göründüğü ortamı yaratan bu etkenlerdi. Doğal olarak, sosyalist devrime sadık olan güçler, birçok amaçlar için, birçok yerde —politik amaçlarla politik forumlarda, savaş meydanlarında silahla— savaştılar. Ama bu, düzensiz, dağınık, doğru dürüst bir destek olmadan verilen bir savaştı ve gerekli etkinlikten uzaktı. Genel olarak parti güçleri diye bilinen, parti işçileri, parti üyeleri başkentte, kırsal yerlerde ve çiftliklerde kendi savaşlarını verdiler. Devlet Güvenlik Kuvvetleri üyeleriyle beraber ordunun önemli bir kısmı da savaşa katıldı; karşı-devrime karşı savaşan bütün bir tümen vardı: Polis birlikleri ve aynı zamanda, silah bulmayı nasılsa başaran halk da savaşıyordu. Fakat, bu güç dağınıktı ve gerekli etkinlikle hareket edemiyor ve düşmanı yok edemiyor-

du. Bunu, vatan hainlerinin partinin ve ülkenin yönetimine yerleşmiş olmasıyla ve o günlerde hükümeti gerçekte burjuva güçlerinin ele geçirmiş olmasıyla açıklayabiliriz. Bütün bunlar, sosyalist devrime sadık güçleri felce uğrattı.

Bu sırada partinin yönetim organlarında veya hükümette bulunan bizler ne yaptık? sorusu sorulmalıdır. Bizim durumumuz neydi ve nasıl hareket ettik? O saatten itibaren İmre Nagi grubu kısmen Politik Büro'ya ve kısmen de hükümete girdiklerinde partiye sadık unsurlar kendilerini azınlıkta hatta Politik Büro'da ve büyük ölçüde hükümette ikinci derecede bir durumda buldular. Sayısal gücün ani değişmesine rağmen, bu sadece bir sayı meselesi değildir. Parti yönetiminde personel değişimi hızla gerçekleşti. Bu durum, hükümetin değişme hızını zorunlu olarak arttırdı. Personel değişiminin çok ani ve hızlı olması hükümeti sağa kaydırdı. Fakat ilk andan itibaren bizim durumumuzda belli bir düşme oldu. Çünkü İmre Nagi grubu yanlızca kendi güçlerine kendi sözlerine güvenmiyorlar, aynı zamanda parti üzerine uyguladıkları baskıyla onları dışardan destekleyen güçlere de güveniyorlardı. Bundan ayrı olarak, kaçınılmaz hale gelinceye kadar, partinin yönetim organlarında ve hükümette komünistler arasında birliğin bulunmadığını bütün dünyaya gösterme kararını göze alamayışımızın yarattığı ortamla bizim durumumuz belli ölçüde etkilendi ve kötüleşti. Böyle bir ortamda bu, ciddi ve çok sorumluluğu olan bir adımdı. Örneğin, bir buçuk gün M.E.H.P. yi kapama sorununu çözmek için tartıştık. Teklif ileri sürüldüğü zaman —prezidyum'un üyesi olarak şimdi burada mevcut olan dört kişiyiz— dör-

dümüz de bunun aleyhine konuştuk. Bir buçuk gün süren bu tartışmaya Parlamentonun odalarından birinde altı kişiyle başlamıştık, bittiğinde aşağı yukarı 35 kişiydik. Sonunda kimin Politik Büro üyesi olduğunu kimin olmadığını söylemek imkânsızdı. Doğal olarak, dış baskıların mümkün olan her aracını kullandılar. Yoldaş Giorgi Lukacs, «bazı üniversitelerde halkın toplandığını ve telefon beklediğini, eğer yeni bir komünist parti kurma kararı almazsak, başka bir komünist parti kurmaya bizsiz karar vereceklerini» söyleyerek her beş dakikada bir başımızın etini yedi. Bir buçuk gün, karara razı olunca kadar tartıştık.

Buna benzer bir tartışma tarafsızlık ve Varşova Paktı sorunları üzerine de vardı. Milli Mecliste Yoldaş Dobi buna değinmişti. Bunun üzerine yapılan tartışma da bir gün sürdü. Bütün bir gün —basit çoğunluk oylamasıyla böyle bir karara varacaklardı— herhangi bir koşul altında bir karar almalarını önlemek için, Sovyetlerin Budapeşte Büyük Elçisiyle bu soruyu görüşünceye kadar mücadele ettik.

Bütün bunların hepsini neden burda anlatıyorum? Merkez Komitesinin kararı düzeltilemezdi. Çünkü, 24 Ekimden önceki gece biz henüz İmre Nagi'nin artık bir komünist olmadığını ve düşman kampına geçtiğini bilmiyorduk. Daha sonraki kararlar, kararı aldığımız koşullar ileri sürülerek bağışlanamaz. Yalnız yoldaşlar, daha sonra ne olduğunu anlıyabilmek için neler olduğunu öğrenmemizin, gerçek durumun ne olduğunu görmemizin gerekli olduğunu düşünüyorum. Burada, partinin yönetim organlarında, hükümette, Başkanlık Meclisinde olayların

Halk Cumhuriyetini korumaya doğru gitmediğini, onu yıkmaya doğru yöneldiğini gören birkaç kişi vardı. Bu nedenle değişikliğin daha fazla ertelenemeyeceği —açık beyaz terör ve komünist katliamı başladığı an— zaman geldi. Burada hemen eklememe izin verin: Onlarla ilgilerimizi daha önceden kesmeli miydik?

Değişim, bizim gördüğümüz kadarıyla, 1 Kasım'da oldu. Kasım'ın 2 veya 3'ünde benim ismimi hükümet listesine koymalarına rağmen ben Kasım 1'de İmre Nagi grubuyla olan ilişkilerimi kestim. Beni tuzağa düşürmeye çalıştılar ve uzun bir süre izimi bulmaya, nerede olduğumu tesbit etmeye uğraştılar. Geri kalanlar, Yoldaş Münnich ve diğerleri de benim yaptığımı yaptılar. Kısmen doğrudan doğruya, kısmen dolaylı olarak 2 Kasım'da Sovyet yoldaşlarla, Halk Demokrasisi liderleriyle karşı-devrime karşı bir saldırıya girmenin gerekliliği ve Macar Halk Cumhuriyeti'ne ne tür bir destekleme yapabilecekleri hakkında görüşmeye başladık. Bu görüşmeler Kasım 2'de başladı. 3 Kasım'da karar verilmişti. Zaman kaybını önlemek için 4 Kasım'da saldırı başladı. Çünkü her geçen gün, yüzlerce yiğit komünistin ve sadık Macar yurtseverinin hayatına mal oluyordu. Bu karara vardığımızda, amacımız silahla karşı-devrimi ezmek ve Halk Cumhuriyeti'nde anayasal düzeni kurmaktı. Ülkenin iç işlerinde emperyalist müdahaleyi önlememiz gerekiyordu, çünkü emperyalist ajanları coşmuş, Budapeşte'ye açıkça gelip gitmekteydiler. İngiliz Askeri Ateşesi ve diğerleri Macaristan'ın iç işlerine müdahale ettiler; Amerika Birleşik Devletleri'nin Budapeşte temsilcisi ayaklanmaya hizmet için iki radyo istasyonu kurdu. Bir dakika içinde Öz-

gür Avrupa Radyosu'na ve diğer düşman radyolarına Budapeşte'de olan herşey hakkında —eğer propagandaları için ihtiyaçları olursa— bilgi verebilecek durumdaydılar. Buna da karşı koymak gerekiyordu. Ve partinin yeniden örgütlenmesi zorunluluğu apaçıktı; çünkü parti olmadan Halk Cumhuriyeti'nin davası savunulamazdı. Bizim hedeflerimiz bunlardı.

Bunu başarmak için, İmre Nagi hainlerinin dışarda bırakılacağı yeni bir parti yönetimi örgütlemek zorundaydık. İmre Nagi hainlerinin dışarda kalacağı yeni bir hükümet kurmak gerekliydi. Bunun burada yeniden tartışılma nedenlerini siz de biliyorsunuz. Bu Parti yönetimini yeniden kurmak işi, bu konuyu kongre kurallarına göre gerçekleşmediğinden gündeme getirdik. Parti kuralları büyük ve kutsal şeylerdir. Yoldaşlar, parti kurallarının sosyalist devrimin amacını savunmak için var olduklarına inanıyorum. Eğer o saatlerde herhangi bir parti kuralına uymadan partiyi örgütlemek zorunda kalmışsak; bunu yargılamak size düşer. Doğru muydu, yanlış mıydı? Ülkedeki yasal düzeni kurmak için, bir hükümet kurmanın doğru ya da yanlışlığını ayrı bir sorun olarak burada ileri sürmemizin nedeni; bu sorunu Ulusal Meclisin onayına sunmamız ve tek bir aleyhte oy almaksızın Macar halkının temsilcilerinin bunu kabul etmiş olmasıdır. Parti yönetiminin ve yeni hükümetin kurulması, yalnızca işin başlangıcıydı. Fakat bu aynı zamanda, Macar işçi sınıfına ve sosyalizme sadık Macar emekçi halk kitlelerine dönme: Sovyetler Birliği'nden, sosyalist kapmtan ve diğer kardeş komünist ve işçi partilerinden uluslararası proletarya dayanışmasını isteme biçimindeki politik

çizgimizin bir bölümüydü. Çünkü bu halkla birlikte, halkın iktidarı için savaşmak hedefinden doğan prensiplerimizin bir bölümüydü. Ve uluslararası proleter dayanışmasının gücüyle uluslararası emperyalizme karşı mücadelenin başlangıcıydı.

Bu dönemde parti yönetiminde ve hükümette çalışmış grup ve bu grubun çalışmalarını hangi koşullar altında yaptığı hakkında kısa olarak konuşmak isterim. Yanlış anlaşılmak istemiyoruz. Hiçbir hata yapmadığımız, her yaptığımızın mükemmel olduğu kuruntusu içinde değiliz. Yönetimde çalışan bizler nerede yanıldığımızı nerede çok geç davrandığımızı, nerede ilerlememiz gerektiğini biliyoruz. Ancak çalıştığımız ortamı belirtmemin nedeni başkadır. Son zamanlarda, koşullar genel olarak düzeldiğinden ve parti hayatı normal rotasına girmeye başladığından beri, birçok ciddi eleştirilerle karşılaştık. Örneğin, bir Kasım'da verilen resmi emirlerden birinin doğru olamadığını veya Aralık'ta Nepzsabadsog'da çıkan bir makaleyi kötü buldular. Gerçekten çözüm bekleyen sorunların henüz çözümlenmediğini, diğer eleştiriler arasında belirttiler. Yalnız yoldaşlar, şunu unutmayalım: Güçlerimizi nasıl topladık? Size anlatayım. Kuvvetlerimizi elde olanlar arasından topladık. Kim yaşıyorsa ve oradaysa dedik ki, «hadi yoldaşlar çalışalım.» 11 Kasım'da Merkez Komite üyesi 23 kişinin katıldığı Merkez Komitesinin ilk toplantısını yaptık. Bu komite toplantısında, hatırlayabildiğim kadarıyla, —iyi niyetli olduğu tahmin edilen— dört yoldaş şunu teklif ettiler : Yugoslavya temsilciliğinde İmre Nagi grubuyla görüşmelere başlayalım ve dayanağımız az olduğu için onların istediklerini kabul edelim. Fikir, İmre Nagi'nin bağımsız

bir köylü partisi kurmasına izin verilmelidir biçimini aldı. Böylece ülkede iki parti, biri M.S.İ.P ve bir cins Nagi köylü partisi olacaktı.

Olayların nasıl geliştiğini yorumlamak için diğer bir örnek vermeme izin verin. Şubatta, bir komünist gençlik birliği kurulmasının ihtiyaç olduğunu düşündük ve önerdik. Bunu ortaya atan bizdik : Yani yaşlı kuşak. Hakim olan şartlar içinde, Genç Komünistler Birliği'ni kurmak için gençler arasında keskin bir mücadele vermek zorunda kalacağımızı biliyorduk. Biz üyeleri arasındaki gençleri çok iyi örgütleyebilen fakat bu örgütün burjuvazi veya proletarya tarafından yönetildiğini onun sosyalist devrimin destekleyicisi mi yoksa karşı-devrimci ayaklanmanın destekçisi mi olduğunu kimsenin bilemeyeceği sadece bir cins gençlik örgütüne —Üniversite, orta dereceli okul ve köy gençlik dernekleri— sahip olmaktansa daha büyük veya daha az üye sayısı ile bir Genç Komünist Birliği olması bizim için daha iyi olur düşüncesinden yola çıktık. —Fakat onların komünist kuralları kabul edeceğinden emin olurduk— Bunu başardığımız zaman gençlik arasında çalışan 5 veya 6 önder yoldaş kendi görüşleri doğrultusunda gençlik arasına muntazam dağıldılar. Ancak Genç Komünist Birliğinin genç halkı bizden korkutup uzaklaştıracağı konusunda kuşkular vardı.

Yoldaşlar bu soruna değindim, çünkü parti kongresinin güven ve desteğine ihtiyacımız var. Daha iyi yapabilmemiz için veya bir yanlışı düzeltmek için nelere ihtiyacımız olduğunu bilmemiz için yaptıklarımızın iyi olmadığını söyleyin yoldaşlar. Takip ettiğimiz genel doğrultunun doğru olup olmadı-

ğını, örneğin 11 Kasım'da yoldaşlara, düşmanla pazarlığa oturmadığımızı, hainlerle görüşmelere gitmediğimizi ve bu nedenle kitlelerin bizi desteklediğini söylediğimizde doğru cevap verip vermediğimiz konusunda onaylanmak gerekli ve arzu edilen bir sonuç olacaktı. Gençlik birliği söz konusu edildiği zaman hayatın bizi doğrulayacağına inanıyorum. Şüpheleri olan genç yoldaşlar da Genç Komünistler Birliği amacının gençlerin «gözünü korkutmak» olmadığına ikna oldular. Zaten ondan bu kadar çok korkmamışlardı...

Bu gruptaki sorunlar, bu yoldaşları, halkın ve bizim bildiğimiz dogmatik ve sekterci hatalardan ders alan eski liderler arasındaki kişileri yönetime katmama gerçeğine aittir. Kişi olarak hepsini, bazılarının eski hatalardan çabucak bazılarının da daha yavaş kurtulacak dürüst insanlar ve komünistler olarak düşündük.

Şimdiki durumumuz, eski hatalarla dolu olan kişi ve grupların parti yönetiminde olmaması ve soldan ziyade sağa itilme tehlikesiyle karşı karşıya kalınmamasına çalışmaktır. Bu sorun üzerine görüşlerinizi söylemeniz bizim için gereklidir. Çünkü, birçok şeyden, birçok nedenlerle memnun olmayan yoldaşlar şimdiki yönetimi suçluyorlar —ama açık olarak değil, toplantılarda yoldaşça konuşmalarda— eski liderleri yönetim dışında tutmamızı doğru bulmuyorlar. Onlara göre bu tutum partinin çıkarlarıyla bağdaşmamaktadır. Şimdi izlenen yolun parti için iyi olduğuna inanıyoruz. Çünkü, —bunu güvenerek iddia edebilirim— parti yönetiminde şimdi çalışmakta olan kişiler masa kapma heveslisi olmayan

arkadaşlardır. Onlar, kendi bilinçlerine önem veren ve işi kendi ellerinde başlatan yoldaşlardır; çünkü bir kere komünist olduktan sonra, kendilerinin ve komünist olmanın ne olduğunu gösterme zamanının şimdi olduğunu düşünmektedirler. Hatır için görev kabul etmeyiz fakat bir komünist olarak hizmete devam etmeyi görevimizin zorunlu şartı görürüz. Bununla söylemek istediğim, partiye «iyi çalışmıyorsunuz, görevi bıraksanız daha iyi olur» diyeceğiniz günler geldiğinde, yerimize sımsıkı sarılmayız. Yoldaşların bunu bilmesi iyidir. Bugün yönetimde olanların iktidar hırsı yoktur. Partiyi yeniden örgütlediğimiz zaman belli şahıslara işten el çektirme işlemimiz iktidar nedeniyle değil fakat, davamız çıkarları gereğidir. Eğer bu yoldaşlar bizim bu düşüncemizi kabul ederlerse; parti gelecekte de şimdiki gibi yönetilecektir.

Yoldaşlar :

Bu parti kongresinin, Merkez Komitesinin politik çizgisini sağlamlaştırmasını ve doğrulamasını istiyorsak, bu doğrultunun teorik bir değişimden doğmadığını; fakat bu politik çizginin doğruluğuna ve zayıflığına karar verme ve ölçmenin mümkün olduğunu; zor koşullar ortasında pratikte gerçekleştirilecek bir politik doğrultu olduğunu belirtmeliyiz. Sonuçlarımızdan bu nedenle kısaca söz etmeliyim.

Sonuçlar gözden geçirilirken şunlar söylenebilir: Silâhlı mücadelede karşı-devrimci güçlerin kısmen ortadan kaldırıldığı, kısmen zararsız hale getirildiği ve hukuki otoritelerin ellerine teslim edildiği, kısmen ülkemizden çıkarıldığı ve son olarak bazılarının

yeraltı faaliyetlerine çekildiği kesindir. Fakat, gerçek gerçektir : Bugün karşı-devrimin Macaristan'da gücü yoktur. Temel budur. Devletin gücü, halk iktidarının organları, Ulusal Meclis, meclisler, yönetici kurumlar, bakanlıklar, endüstriyi ve ticareti kontrol eden organlar, silahlı kuvvetler, ordu ve içteki otoriteler yeniden örgütlendi veya —örneğin, orduda— örgütlenme kalkınma planına göre yapılmaktadır. Partinin karşı-devrime karşı verdiği mücadele, birlikler arasında olağanüstü güvenlik kuvvetlerini kuran ve Macar halkı iktidarını silahla savunan, şerefli ve büyük yararları olan yoldaşları —Devlet Güvenlik Otoritesinin önceki üyeleri, ordudaki askerler, polis ve sivil komünistler adı verilenleri— unutmamalıyız. Şimdiki halk güvenliğinin, düzeninin ve devletin silahlı kuvvetlerinin önemli unsurları olan İşçi Milisleri aynı biçimde unutulmamalıdır. İşçi Milis Kuvvetleri örgütünün doğru bir girişim olduğuna inanıyoruz. İşçi Milis Kuvvetlerinde toplanan yoldaşlar gönüllü olarak sosyalist başarımızın bekçiliğini silahla koruma sorumluluğunu üstlendiler. İşçi Milis Kuvvetleri, şimdiki durumda tam ve eşit haklarla, İçişleri Bakanlığının silahlı kuvvetleri ve İşçi Milis kuvvetlerinden oluşan, Macar Halk Cumhuriyetinin silahlı kuvvetlerinin bir bölümünü oluşturmaktadır.

Aynı zamanda, üretimi yeniden düzenlemede ortaya çıkan sonuçlar vardır. Esas olarak, Macar ulusal ekonomisi —ilerde söz edeceğimiz belli hataları içinde taşıyarak— yeniden düzenlendi. Sosyalist endüstrimiz ve ticaretimizin yanısıra tarımın sosyalist sektörü korunmakta ve gelişmektedir. Kooperatif çiftlikler muntazam ve mükemmel bir biçimde

gelişmese bile onlar da varlıklarını sürdürmektedirler.

Bu arada kooperatif çiftliklerin karşı-devrimci fırtınaya başarıyla karşı koyduklarını ve gerçekte karşı devrimin tüm baskılarına göğüs gerdiklerini özellikle belirtmek gerekir. Böyle bir dönemde ayakta kaldılar ve dağılan 1.100'den fazla kooperatif bu koşullar altında yeniden örgütlendiler. Merkezi Örgütler parti ve devlet organlarından kooperatif çiftlikleri haklı olarak hak ettikleri yardımı alamadılar.

Sonuçlar arasında, ülkenin hayatındaki kültür kurumları halk eğitimi bilim ve diğer organların yeniden düzenlenmesi de var. Viyana'da çıkan **Der Abend** gazetesi 31 Ekim'de yayınladığı bir makalede «güneş batınca Macar Halk Cumhuriyeti artık var olmayabilir.» diye yazıyordu. Her şeye rağmen, o günden beri güneş birçok defa battı ve doğdu ama, Macar Halk Cumhuriyeti hâlâ var. O karşı-devrimci fırtına içinde varlığını sürdürdü ve güçlendi; hatta gerçekte, bazı bakımlardan saldırının doğrudan doğruya olduğu dönemden şimdi daha güçlü. Eğer iyi çalışırsak, daha da güçlenecek ve halkın iktidarına karşı yeniden bir karşı-devrimci saldırı örgütleyemeyecekler.

Doğal olarak, partinin —Macar işçi sınıfının ana mücadele silahı— yeniden örgütlenmesi sonuçlar arasında belirtilmelidir. Bildiğiniz gibi, 1 Haziran'da partinin 346.000 kadar üyesi vardı. 346.000 üyenin yüzde 57'si işçi sınıfından gelen üyeler, tüm parti üyeliğinin yüzde 30'u üretimle uğraşan işçiler ve yüzde 16,7'si de köylülerden oluşmaktaydı. Bu du-

rumda partinin sosyal görünümünün iyi olduğu söylenebilir. Örgütlenmesi üç ay önce başlayan Genç Komünistler Birliği'nin 15 Haziran'da üye sayısı 110.000 den fazla oldu. Eğer partinin ve partinin gençlik örgütünün yeniden örgütlenmesine bakacak olursak, Özgür Avrupa Radyosu denilen radyonun 1 Kasım'daki yayınında alaycı bir biçimde sorduğunu hatırlamamız gerekir : «Nerede parti?» 1 Kasım'da sorulan bu soru için Özgür Avrupa Radyosuna, vatanımızdaki gericilere ve uluslararası emperyalizme cevap verebiliriz. Macar işçi sınıfının devrimci partisi yaşıyor, fonksiyonunu yerine getiriyor, işçi sınıfına liderlik ediyor, halka liderlik ediyor, Halk Cumhuriyetini savunuyor, sosyalist toplumu kurmada güzel ve büyük çalışmalara önderlik ediyor.

İçinde ilerlediğimiz yolla ilgili bütün bu sorular ve sorunlarla ilgili sözlerime son vermeden önce belirtmeliyim ki, elde edilen sonuçları aşağıda işaretlenenlere borçluyuz :

1. Partinin Marksist - Leninist çizgide olması ve partili olmayan kitlelere yol göstermesi;

2. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin desteği;

3. Sovyetler Birliğinin, sosyalist kampın ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin uluslararası desteği.

Merkez Komitesinin politik doğrultusunu haklı çıkarmak için çaba harcadığım raporun bu kısmını bununla kapatıyorum. Bu politik doğrultu için fikirlerini söyleyecek yoldaşlardan fikirlerini söylemelerini rica edeceğim. Yoldaşların bu politik çizgiyi

sağlamlaştırmalarını, bu doğrultuyu kabul edip etmediklerini ve onu desteklemeye hazır olup olmadıklarını söylemelerine izin verelim.

Şimdiki Durum ve Partinin Ödevleri

Yoldaşlar :

İlerde yapılacak çalışmalar bakımından partinin şimdi içinde bulunduğu durumda uygun ve uygun olmayan faktörler vardır. Karşı-devrimin güçleri dağıtıldı fakat tamamen ortadan silinemedi. Uluslararası emperyalizmin karşı-devrimci güçleri ve onların uşakları olan ülkemizdeki burjuvazi yenilgiye uğratıldılar, ama hedeflerini terketmediler. Ülkemizde sosyalist devrimin hedefi zafere ulaştı. Düşman geri çekilmekte ve halk, işçi sınıfı, parti ilerlemektedir. Bu şimdiki duruma uygun bir özelliktir. Fakat bu zafer güven altına alınmalıdır. Çünkü, durumumuzun uygun olmayan özellikleri arasında düşmanın bir çok güçleri hâlâ ayaktadır. Emperyalistler provakasyon yapmakta ve saldırılara girişmektedirler. Sadece isimleri sıralamak yeterlidir: Ateş kes anlaşmasını bozdukları Cezayir, Ürdün, Güney Kore ve Mısır sorunu ve emperyalizmin provakasyonu sürdürdükleri diğer birçok bölge... Şimdi vatanımızda karşı-devrimciler saflarını tekrardan toplamakta, güçlerini örgütlemekte ve daha önceki yıllarda kullandıkları yöntemlerle sistemimize karşı savaşmaktadırlar. Bu yöntemler arasında söylentiler yaymak ve partinin birliğinde açıklar aramak da vardır; kim hangi kanattan, kim kime güveniyor di-

ye yeniden parti görevlileri arasında sınıflama yapmaya başladılar. Komünistler arasında mücadele var, birlik yok diye söylentiler yayıyorlar. Doğal olarak, yıkıcı faaliyetler, değişik sabotajlar —çeşitli ekonomik sabotajlar hazırlamak gibi— provakasyonlar ve diğer yöntemler uygulanmaktadır. Macaristan'ı diplomatik ve propaganda baskısı altında tutmakta ve emperyalizm ülkemizde gizli servislerini ve yıkıcı faaliyetlerini sürdürmektedir. Birleşmiş Miletler Beşinci Komitesi'nden ve onların yaygaralar çıkartan raporundan, v.s. söz etmek yeterlidir. Emperyalistler hainleri ülkelerine kabul etti. Onları destekliyor, onlara para sağlıyor, örgütleri ve radyo istasyonlarını onların emrine veriyor; Birleşmiş Miletlerde ve benzeri forumlarda seslerini duyurmalarını çalışıyorlar. Devlet daha da güçlendi, fakat henüz yeteri kadar güçlü değil. Karşı-devrimci saldırının, komplo'nun sebep olduğu şok nedeniyle devletin güçlerinde, silahlı kuvvetlerinde bile, belli bir gevşeklik sürüyor. Biz henüz bu gevşekliği ortadan kaldıramadık. Disiplin, geniş anlamıyla alırsak devlet disiplini —emek ve vergi verme disiplini, v.s. gibi— yeteri kadar sıkı değil. Her alanda doğru dürüst bir düzene ulaşmak için yapacak birçok işimiz hâlâ var.

Partinin belli ölçüler içinde ilerlediği söylenebilir. Ama güvenle, parti birleşmiştir ve aktiftir diyebiliriz. Fakat, şok parti üzerinde iz bırakmadan geçmedi. Parti hayatında temel düzen ve disiplin söz konusu edildiği zaman hâlâ arzu edilen çok şey vardır. Aynı zamanda, —Parti Kongresinde bunu çok önemli bir sorun olarak öne sürdüm— partide ve sosyalist devrime sadık kitleler arasında da kendini beğenme

ve kayıtsızlık var. Bu, şimdi büyük bir tehlikedir; çünkü kendini beğenmişlik düşmana karşı kör bir uyanıklığı da beraberinde getirir ve kitlelerin sapmasına yol açar. Gerçek olan, devletin temel düzeninin yeniden kurulduğudur. Güçlerimizin gelişmesi parti üyeleri saflarında ve parti görevlileri arasında bir kuruntunun böbürlenmenin ortaya çıkmasına neden oldu. Fakat bize sempatisi olan partili olmayan kitleler arasında bile karşı-devrimci saldırı sanki yedi veya sekiz ay önce olmamış da, yedi ya da sekiz yıl önce olmuş gibi bir kuruntu var. Şimdi acil görevimiz bu kendini beğenmişliği ortadan kaldırmaktır.

Geçmişin hatalarına karşı belli bir unutkanlığın varlığını belirtmem gerekir. Genel olarak partinin hatalarına karşı ve her tek tek yoldaşın ayrı ayrı hatalarına karşı bir unutkanlık var. Yoldaşlar, bunları dikkatli bir biçimde düşünmemiz gerekir. Geçen aylar içinde belli ölçülerde iç anlaşmazlık işaretleri yoldaşlar arasında da görülmeye başlandı: Prensiplerin temeli üzerinde olmayan, temel prensipler üzerinde belli kişilerin eleştirisi anlamına gelmeyen, fakat sadece münakaşa ve kavga diye isimlendireceğimiz anlaşmazlık... Birkaç gün önce, Merkez Komitesinin bir toplantısında yoldaş Cservenka ilginç bir hikâye anlattı. O, on veya on iki yaşlarındaki çocuklar arasında geçen bir sokak kavgasına şahit olmuş. Yaşlı biri yanlarına gelip, şakacı bir tavırla, şunları söylemiş: «çocuklar, kavga etmeyin. En azından partili olmayan halk birbirine sarılsın!» Yoldaşlar, bu deyiş, partideki komünistlerin yanlış ilişkilerine karşı halkın eleştirisini taşır. Başka bir olay

da şudur: Nograd bölgesinden Budapeşte'ye, parti merkezine, gelen bir mühendis, yoldaşlarla konuştuktan sonra —hiçbir zaman parti üyesi olmamasına ve hiçbir zaman olmayacağına rağmen— şimdi komünistler arasında gördüğü kavganın ülkenin çıkarları açısından zararlı olduğuna inandığını belirtmiştir. Bu gözlemler bizim için önemli ihtarlardır.

Şimdiki alışılmamış durumumuz geçmişin hataları ile ilgili unutkanlığa çare buluyor. Yoldaşlar, bugünkü durum yüzeyde düşünen insanlar için —ne tür hatalar yaparlarsa yapsınlar— kolaylıkla her zaman haklı olduklarını söyleyebildikleri bir durumdur. Burada ne düşünüyorum? Daha önce belli dogmatik ve sekterci hatalara boyunlarına kadar batmış yoldaşlar olduğunu söyleyelim. Eğer bu yoldaşlar yüzeyde düşünüyorlarsa, daha fazla gürültü etmeden şunu söyleyebilirler: «Gördünüz mü, biz haklıydık çünkü, her zaman bu İmre Nagi grubunun partiyi yıkacağını söyledik.» Bu doğrudur. Fakat kendi hatalarını da tamamen unutmaktadırlar. Ve bu doğru değildir. Yine, revizyonizmden ve sınıf düşmanlarıyla uzlaşmaktan az veya çok sorumlu olan diğer yoldaşlar, suçlu olmamalarına rağmen şöyle diyebilirler : «gördünüz mü? Eski, dogmatik, sekterci yönetimin partiyi ve ülkeyi nereye götüreceğini size söylemiştik!» Bir başka deyişle, durumumuz prensipsiz insanlara daha önceki hatalarını unutma ve inkâr etme imkânı veriyor. Tek birey olarak kişi bunu yapabilir. —Buna rağmen, doğal olarak, böyle kişilerin bu tür görüşleri bırakmamasına da izin vermemeliyiz; yoldaşça eleştirmeli ve aklı ba-

şına getirilmelidir. Fakat parti bunu yapamaz! Şimdi, o korkunç günleri gözlerinin önüne getirmek ve 23 Ekim 4 Kasım arasında partinin ve halkın neler yaşadığını uzun bir zaman unutmamak parti üyelerinin ve hatta görevlilerinin çoğunun ödevi olduğuna inanıyorum.

Revizyonizmi, uzlaşmacılığı ve sınıf ihanetini izliyen olaylardan aldığımız dersleri unutturmayalım. Ayrıca sekter politika ve kitlelerden kopmanın sonunda ortaya çıkan dersleri de unutturmayalım. Tabii ki yoldaşlar, kendini kişisel merakta gösteren bu prensipsiz tartışmada, biraz da sonuçları ve şerefi paylaşma tavrı da vardır. Parti üyelerine, sonuçlardan sevinmelerini, ancak, bu başarıyı sadece kendi gücümüzle değil, uluslararası proletaryanın yardımıyla kazandığımızı unutmamalarını tavsiye ederim. Şan ve şerefi paylaşmak biraz zamansız bir davranıştır. Bir, iki, üç yıl sonra şan ve şerefi birbirimizle paylaşmanın biz komünistler için uygun olup olmadığını bilmiyorum. Fakat şimdi —tekrar ediyorum— henüz çok erken.

Bu nedenle görevlerimizi incelediğimizde, kendini beğenmişlikten kurtulmaya, gerçekçi olarak sonuçları saptamaya, her şeyin üstünde önemli olan proletarya diktatörlüğünü güçlendirme noktasından hareket etmeye ve her bir soruyu araştırarak karar vermeye çok ihtiyacımız vardır. Bütün sorunlarla, bu tavır içinde uğraşmalıyız. Birinci görevimiz proletarya diktatörlüğünü, işçi ve köylü devletini güçlendirmektir. Ülkemizde Emekçi halk, hakları, özgürlüğü ve demokrasiyi paylaşacaktır ve halk düşmanları için özgürlük olmayacaktır genel prensibinin tama-

men uygulanmasını talep eder. Bu, içinde yaşadığımız dönemde gücümüzü kuvvetlendirmemizin başta gelen prensibidir, hem de tamamen uygulanması gereken bir prensibidir. Proletarya diktatörlüğünün en önemli politik temelini güçlendirme, özellikle bizim için çok önemlidir.

Kısaca, işçi köylü ittifakına değinmek için, prensip olarak, geçmişten söz edeceğim. Partinin kurulduğundan beri bu ittifak büyük bir politik güç olarak ülkemizde her zaman vardı. Bu ittifakın doğrudan doğruya hedefi, çatısı, kime ve toplumun hangi kesimine uzandığı değişen durumlara bağlıdır.

1919'da işçi sınıfı fakir köylülerin ittifakıyla köy burjuvazisine, kulaklar'a karşı savaşarak, proletarya diktatörlüğünü kurmayı başamıştı. Horti rejimi altında partinin mücadelesi değişik acil hedeflere yöneldi. O günün görevi daha geniş olarak yorumlanmış işçi köylü ittifakını gerçekleştirmekti. Horti rejimi zamanında işçi köylü ittifakının acil hedefi demokratik taleplerin gerçekleştirilmesiydi. İşçi sınıfı iktidarının gerçekleştirilmesi değildi. Bu nedenle, işçi ve köylü ittifakı köylülerin büyük bir kısmını içine alıyordu. İkinci dünya savaşı döneminde gayretlerimiz işçi sınıfı —örneğin Alman işgacilerine karşı mücadele ve belli başlı demokratik reform sorunlarında— fakir ve orta halli köylülerin yanısıra köy burjuvazisi ile, kulak'larla da ittifak içinde olmaya dönüktü. Bağımsızlıktan sonra, 1945 yılında —bildiğimiz gibi— partinin politikası fakir ve orta halli köylüleri toplayarak bir işçi köylü ittifakı kurmayı ve kulak'ları tarafsızlaştırmayı amaçlamıştı. Kamulaştırmanın en alt limitinin 200 dönüm olarak gös-

terdiğimiz dönemdeki toprak reformumuzu hatırlayalım. Bu, kulak'lara karşı toprak reformu için mücadele etmek istemediğimiz, yalnız kulakları tarafsız kılarken fakir ve orta halli köylülerle ittifak halinde olmamız anlamına gelir. Toprak reformunu gerçekleştirdiğimizde durum buydu. Bundan sonra —hatırlarsınız— orta köylülük ile ilerledik onlar, kulak'ların etkisiz hale getirilmesinde, hatta ana endüstri ve en büyük üç fabrikayı ve madenleri devletleştirme sonunda belli ölçüde bizim yanımızda yer aldılar.

Daha sonra, çabalarımızın karekteri tamamen sosyalist niteliğe ulaştığında, endüstrinin devletleştirilmesi ve tarımın sosyalist organizasyonu bir hedef haline geldi. Bu arada, parti orta köylülükle ittifak kurmaya çalışırken ve kulak'lara karşı savaşırken bu sınıf dostu doğal olarak değişti ve partinin yönetimi fakir köylü üzerine kuruldu. Kulakların —bir burjuva katagorisi olarak— kabul etmediği ve hatta karşı olarak savaştığı, sosyalist toplumu gerçekleştirme eylemi yapılacak tek işti. Burada sorunun yalnızca teorik yanını koyuyorum çünkü, görmemiz gereken buydu ve yalnızca bir açıdan bunu gerçekleştirmemeliydik. İşçi köylü ittifakını güçlendirmek demek, işçi sınıfının fakir köylü ve özellikle kooperatif çiftlik köylüsü ile ittifak içinde, orta köylülüğün bazı kesimleriyle birlikte sosyalist toplumu kurmak için savaşmak demektir. Prensip mücadelesi, son yıllarda bu ittifakın sorunlarında İmre Nagi grubunun sunduğu doğru olmayan, revizyonist görüşe karşı sürdürülmelidir. İşçi köylü ittifakı için sınıf yaklaşımı görüşünün göz ardı edilmesi burda çok iyi bilinen hataların ortaya çıkmasına neden oldu.

Bu ittifakın nasıl geliştiğini görelim. İşçi köylü ittifakı 1945, 1949 yılları arasında toprak reformunu başarma ve sosyalist endüstriyi kurma mücadelesi ortasında daha da güçlendi sanıyorum. Bu başarıların savunulması gerektiği zaman, örneğin, 1946 yılında dağıtılmış toprağın savunulması gerektiği zaman iktidarın kazanılmasına kadar süren zamanda ittifak daha da güçlendi. Daha sonra iki nedenden ötürü bu ittifakta gevşeme görüldü. Bu durum, bir yandan köylerin sosyalist değişiminde uygulanan yanlış yöntemler yüzünden (şiddet, baskı ve benzeri yöntemleri düşünüyorum) ve diğer yandan üretim toplama sisteminin hataları yüzünden doğdu. Gevşeme, üretim toplama sisteminin kendisinden değil fakat üretim toplama sistemindeki yanlışlar nedeniyle oldu. Çünkü, fiyat sistemi ve üretim toplama sistemini uygulama, genellikle sonunda savunulamaz hale geldi ve işçi köylü ittifakının ciddi olarak zayıflamasına sebeb oldu. Yasaların bozulması alanında ortaya çıkan belli hatalar da bunda rol oynadı.

Son olarak, şimdiki durum nasıldır? Şimdi işçi köylü ittifakı Ekim karşı-devrimi ayaklanması sonucu gerçekten daha da güçlendi; bundan başka gelecek yıllarda gücünü arttırmaya devam etmesi için uygun koşular elde etti. Daha önce var olan hatalar —kooperatif çiftlik hareketinin zorlayıcı yöntemleri, üretim toplama sisteminin hataları, yasaların bozulması— ortadan kalktı, azaldı ve karşı-devrimci saldırı devrinde belli başlı başarıların ortak savunmasında ortaya çıkan bu faktörlerin etkileri yok olmaya başladı. Karşı-devrimci saldırı, kırsal alanlarda, şehirlerde veya Budapeşte'de olduğundan daha ça-

buk kitleler tarafından organize edilebilir tavrı içinde ortaya çıktı. Budapeşte'de, Losonczy gibi insanlar sahnede görüldü. Bunlar, büyük kitleleri yanılttılar ve karşı-devrimci saldırıyı fark etmelerine engel oldular. Köylerde, karşı-devrim kaba ve kılık değiştirmiş bir tavırla gözüktü, çünkü, kırsal alanın önceki baş yetkili memuru (Magistrate) ortaya çıktığı veya önceki jandarma on iki yıldır sakladığı horoz tüylü şapkasını giydiği zaman her köylü bunun bir sosyalizm reformu olmadığını, fakat eski Hortici feodal kapitalist düzenin yeniden ortaya çıkması olduğunu anladı. Köylü, kısmen hataların düzeltilmesi için fakat en çok da belli başlı başarıları korumak için alınan tedbirleri görüyor, memnun oluyor ve büyük çoğunluk bu tedbirleri onaylıyor. Bu nedenle karşı-devrimci ayaklanmayı takip eden dönemden sonra, parti tarafından önderlik edilen işçi sınıfı ile daha yakınlaştı. Proletarya diktatörlüğünü güçlendirmek istersek —şimdi bu başlıca amacımız ve partinin görevidir— bunun vazgeçilmez unsuru olan işçi köylü ittifakını kuvvetlendirmeliyiz. Proletarya diktatörlüğünün güçlenmesi, iktidar işçi sınıfının elinde olmasına rağmen, işçi köylü ittifakına dayanır. İşçi sınıfı bunu köylülüğün en sağlıklı unsurlarına dayanarak sürdürür. İktidarı kullanma açısından işçi köylü ittifakını teşvik eder. Bu çok önemli bir noktadır. Bu, proletarya diktatörlüğü olmasına rağmen, köylünün en ileri ve onun en iyi temsilcilerinin devlet organlarına, devlet yönetimine ve Halk Cumhuriyetinin diğer kurumlarına getirilmeleri anlamına gelir. Şimdi bile, meclis üyeliği, Ulusal Meclis üyeliği ve diğer yerlerde örneğin, ordunun subayları arasında köylülüğün en iyi unsurları gö-

rev almışlardır. Fakat gelecekte, emekçi köylünün en iyi güçlerini iktidar yönetimine getirebilmek için çalışmalıyız.

Bugün halk iktidarının güçlendirilmesi, karşı-devrimci güçlerle tutarlı mücadeleyi gerektirir. Karşı-devrime karşı mücadele göz önüne alındığı zaman birinci koşul uyanıklıktır. Partinin, işçi sınıfının ve tüm halkın uyanıklığı... Düşünerek uyanıklığı koruma ve gevşemeye izin vermeme partinin görevidir. Halkın iktidarını güçlendirmek, düşmana karşı doğrudan doğruya ve doğru, somut mücadeleyi içerir. Fakat düşmana sürekli ve tutarlı darbeler indirebilmek için, bu tutarlı mücadeleyi engelleyecek olanları yenmek gerekir. Düşmana karşı gerekli mücadele için parti içindeki engel şimdiki durumda revizyonist görüşlerin, ve bu revizyonist görüşten kaynaklanan düşmanla uzlaşma politikasının izleridir. Bunlar şimdi parti içinde bulunabilirler. Ve genel olarak, ülkede başarılı bir biçimde sınıf düşmanlarına karşı savaşabilmemiz için ilkin bu revizyonist görüşlere karşı savaşmalıyız. Sınıf düşmanının kendisi düşünüldüğü zaman, sınıf mücadelesinde düşman —silahlarını bırakmazsa— imha edilmelidir diye oldukça apaçık bir biçimde söyleyen büyük hümanist proleter yazar Gorki'nin tezi bizim için en uygun olandır. Suçlu cezalandırılmalıdır. Doğal olarak, halk düşmanlarına katılan ve hareketlerinden ötürü yıllardır alnı damgalı olan suçlu bu yüzden cezalandırılmalıdır sözü, düşman kampına geçen o hainleri de içerir.

Düşmana karşı mücadelenin bir bölümü de halka karşı suç işlememiş ama yasaları bozmuş, suçluluğu kanıtlanmamakla birlikte tutumları, davranış-

ları ve halleri —fırsat verildiğinde— halka karşı düşmanca hareket etmeye hazır unsurların kesin bir biçimde tasfiye edilmeleridir. Bizi hapishane ve polis gözetimini yeniden kurmaya götüren düşünce budur. Bundan başka, karşı devrimci ve gerici unsurları baskı altında tutacak kesin tedbirlere —kısmen başarılı olacak tedbirler ve tamamlayıcı ve zorlayıcı tedbirlere— ihtiyaç vardır ve bu burjuvaziyi genel olarak sınırlayacaktır. Bizim için belli unsurları, belli haklardan yoksun bırakmak, belli mevkileri ellerinde bulundurmalarını önlemek şüphesiz gereklidir ve değişik alanlarda bu zorlanmalıdır. Böylece sınıf düşmanı baskı altında tutulmalı ve sınırlandırılmalıdır. Bu bize şartların verdiği emirdir. Burada, bazen hiç alışılmamış sorular sorulacak. Örneğin, deneyler göstermiştir ki, demogojinin bütün çeşitleriyle işçilerin çok geri unsurları üzerinde etkili olan «yerini kaybetmiş» unsurlar bütün fabrikalara sızdılar.

Bu konuda ne yapabiliriz? Bu «yerini kaybetmiş» unsurlar vardır. Onları kısıtlamaktan başka hiçbir şey yapılamaz. Hak ediyorlarsa onları cezalandırmalıyız da. «Yerini kaybetmiş» unsurların belli fabrikalarda, diyelim ki ulusal savunma için askeri önemi olan fabrikalarda, çalışmasına izin vermemeliyiz: Bunu deneylerimize dayanarak pratikte uygulamalıyız. Örneğin Ekim deneylerine dayanarak, kamyon sürücülüğü gibi askeri önemi olan görevlerde belli kesimlerin çalışmasını önleyebiliriz. Kamyon sürücüsü olarak eski Hortici binbaşı ve subayları çalıştırmaya, onların karaborsa yapmalarına veya benzer daleveralar çevirmesine göz yumulmasına ve elde ettikleri ilk fırsatta Halk Cumhuriyeti'ne karşı saldırı için toplanmalarına hiç kimse izin veremez.

Bütün sistem tekrardan gözden geçirilmelidir. Bununla şu soru ortaya çıkıyor. Durum şimdi eskiden olduğundan daha mı kötüdür? Partinin ve halkın görüşü tamamen haklıdır. Çünkü provakasyon parti ve halk tarafından yapılmıyor; burjuva gericileri tarafından yapılıyor. Eğer yerlerinde dursalardı ve sistemle barış yapsalardı bu kısıtlamalara uğramazlardı. Fakat yerlerinde duramadıkları, sistemle barış yapmayıp saldırdıkları için, proletarya diktatörlüğünün kendilerinden intikam almadığına şükretsinler.

Yoldaşlar, cazalandırma gündeme geldiğinde, verilen cezaların adil olmasına çok dikkat etmeliyiz. sert ama adil olmalı; yargı organları şimdi, genel liriz. Yasaları bozan herkes cezalandırılmalıdır ve yasaları gözeten herkes yasaların kendilerini korumasından faydalanmalıdır. Şimdi herhangi bir yasa dışı yönteme izin vermiyoruz, gelecekte de izin vermeyeceğiz. Yasaları korumak demek, halkın çıkarlarını, proletarya diktatörlüğünü korumak demektir. Cezalandırmada da adil olmalıyız. Verilen ceza sert ama adil olmalı; yargı organları şimdi, genel olarak iyi çalışıyor denebilir. Tabii ki, yöntemlerimizde her türlü engel vardır. Çünkü, Kasım'da hakimler bile hükümet ile dayanışmaya girmek istemediler. Genellikle onlar için en azından sorun olacak herhangi bir şey yapmamanın iyi olduğuna inandılar. Bu gibi durumlarda alışkın oldukları hüküm verme işine başladıklarında damgalamada aşırılığa kaçtılar. Oysa şimdi doğru yola girmelerini sağlamak gerekmektedir. Hakimlere, şunun ya da bunun, şöyle ya da böyle cezalandırmaları gerekir diye talimat verilmiyor —Ayrıca bu, doğru olmaz.— Onların pra-

tiklerine dayanarak bizim şiddetli ve kurallı eleştirilemizin yardımı şöyle olmalıdır: Her ikisi de, savcı ve hakimlerin gelecekte işlerini doğru bir tavırla yapabilmeleri için partiden alınmaları gereklidir.

Cezalandırmada uyulacak prensiplerin kapsamına suç işleyenler ve suç ortaklığına katılanların bunu haber vermeleri halinde, rejimin affına uğrayabilmesinin de alınmasını Merkez Komitesinde tartıştık. Yoldaşlar bu, neden gereklidir? Bu, bizim alışılmamış durumumuzdan çıkar. Tabii ki bu, yüz kişiden on kişiyi etkileme sorunu değildir. Fakat, karşıdevrimci olaylara sürüklenen bir çok insanı etkileme sorunudur. Kendileri, yaptıklarının şimdi genel affa girip girmediğini bilmiyorlar. Bu nedenle karşı-devrimci unsurlar onların üzerine çullanmaktadırlar. Şantaj yapmakta ve onları her türlü suç ortaklığına katmaktadırlar. Karşı-devrimde aktif olarak yer alsa bile gönüllü olarak haber veren düşmana diğerleri gibi bakmamalıyız. Suçlarını telafi etmeğe çalışanları affedecek olursak devletin çıkarlarına doğru olarak hizmet edeceğimize inanıyoruz. Yanılmış olanlara düşman muamelesi yapmadan düşmanla savaşmak çok önemlidir. Fakat, doğru yolu bulmalarına da yardım edilmelidir. Bu, devlet güvenlik örgütlerinin güçlendirilmesini gerektirir. Bu herşeyden önce İçişleri Bakanlığını, savcılığı, yargı otoritelerini, daha sonra da ordu ve diğer organları içine alır. Şimdiki durumda, bu organların güçlendirilmesi sayıca çoğaltılması demek değildir. —orduyu sayıca artırmamız gerektiği halde— Güçlenme, kendi tasarrufunda bulunan deneyleri doğru kullanmaları gerekliliği ve yaptıkları işlerin niteliğini artırmadır. Bundan başka, devlet disiplinini pekiştirmek,

disiplin düzenini kurmak için çok dikkat etmelidirler; çünkü bu alanda halâ gevşeme vardır.

Düşmana karşı mücadele etmenin çok önemli bir bölümü de, düşmanın politik tecrididir. Eğer politik olarak tecrit edilmişlerse silahlı düşmanı yenmek kolaydır. Düşman politik olarak tecrit edilmezse ve belli bir kitle temeline sahipse onları yenilgiye uğratmak son derece zordur. Ekim olaylarında yoldaşların bunu yaşadıklarına inanıyorum. Düşman tarafından sık sık kullanılan saldırı yöntemi şuydu : 50 - 60 karşı-devrimci, gizledikleri silahlarla, kolaylıkla aldattıkları 300 - 500 kişilik kalabalığın arasına karışıp gösteri yapıp bağırmak ve aldatılan kalabalığı siper ederek silahlı savaşa başlamak... Eğer bu 50 - 60 kişi silahlarıyla yalnız gelseler, onlarla kolaylıkla başa çıkardık. Fakat kalabalık arasına karıştıklarından onlara karşı savaşmak çok zordu. Buna sadece bir örnek olarak değindim. Yalnız bu tez, düşmanın politik saldırı durumunda ve provakasyonlarda daha değerlidir. Düşman tecrit edildiğinde bize etkin biçimde saldıramaz. Saldırsalar bile onları yeneriz. Tecrit edilmemişlerse ve tabanları varsa, karşı-devrime karşı savaş çok güçleşir. Bu nedenle, karşı-devrimci tehlikeyi sona erdirmenin şartı, politik olarak karşı-devrimi tecrit etmektir.

En önemli görev kitleleri kazanarak proletarya diktatörlüğünü güçlendirmektir.

Yoldaşlar, bu çok önemli bir sorundur ve görme hatalarının sizi kurban edecek sokak görünümlerine izin vermeyin. O karanlık günlerde ülkede, partinin, Devlet Güvenlik Otoritesinin ve Halk Cumhuriyeti'nin yıkımını, Sovyet birliklerinin ülkeden

çıkması taleplerinde bulunanlardan, başka hiçbir insanın istemediği sık sık belirtildi. Gerçekte durum değişikti. Çünkü sosyalist devrime sadık kitleler sözü edilen nedenlerden ötürü aktif kitleler olarak görünmüyorlardı. O günlerle karşılaştırıldığı zaman durumun tamamen değişmiş olduğu görülecektir. Şimdi şehrin bir sokağına veya köyün ana meydanına, tatilde veya hafta sonunda, ya da parti tarafından hazırlanan bir mitinge gidin, binlerce insan şunu söylecektir : «Yaşasın parti, Halk Cumhuriyeti çok yaşa, yaşasın Sovyet-Macaristan dostluğu.» Kitleler bunu inanarak söyleyecekler. Fakat, eğer düşman, Macaristan'da sosyalist devrimi destekleyen binlerce insan olduğunu unutuyorsa —görünmeseler bile— aynı hatayı biz yapmayalım. 4 Nisan ya da 1 Mayıs'ta yedi, sekiz veya dokuz yüz bin insan bizim hedeflerimiz ve prensiplerimiz için gösteri yaptıysa, bu, ülkede düşmanın politik ve ideolojik etkisi altında kitlelerin olmadığı anlamına gelir. Yalnız bugün parti yanındaki kitleler çok aktif ve gözle görünür değildir. Bu da kendimizden çok fazla emin olmamamız için bir ihtardır.

Diğer hata, belli türde pesudo-radikalizm'in kendine fazla güvenmeyle el ele gitmesidir. Hatta en aklı başında yoldaşın bile belli sorunlarda yanlış yöntemler uyguladığı haller olduğunu, —gücendirmek istemiyorum— söylememe izin verin. Arma üzerine yaptığımız tartışmayı hatırlayalım. Daha önce konulan belli kurallar, Kossuth armasını yasalaştırmıştı. Ayrıca bu konuda kitlelerden gelen baskı artmaktaydı. Onlar Halk Cumhuriyetinin eski armasının yeniden düzeltilmesini talep ediyorlardı. Bu anlamlı ve doğru bir talepti. Çünkü bu talep, Halk Cumhu-

riyetinin eski armasının karşı-devrimle birlikte ortadan kalkması gerçeğinden çıkar ve karşı-devrimle hesaplaştığımıza göre bu arma yeniden düzenlenmelidir. Bunun politik etkilerini inceleyelim, zira bu konuda aleyhte söylenecek bir şey yok. Yoldaşlar, kalplerinin derinliklerinde eski armanın yeniden düzeltilmesine hâlâ inanmayan emekçi kesimleri düşünmemiz gerekir. Bu meselede, Halk Cumhuriyeti fikrini tamamen ifade eden ve şimdi sokaklarda gösteri yapmayan fakat, yine de Halk Cumhuriyetinin eski armasının doğru olduğuna inanmayan emekçi halkın fikirlerini göz önüne alan armayı teklif ettiklerinde merkez organların en doğru tutumu benimsediklerine inanıyorum. Olay, partinin ismiyle ilgili olaya benziyor. Katıldığımız bütün toplantılarda —raporlardan öğrendiğimiz katılmadıklarımızda da— eğer bir yoldaş ayağa kalkıp Macar Halk Cumhuriyetinin partisinin adını değiştirmemiz gerektiğini söylerse, aldığı tepki daima alkış tufanıdır. Bu günah mı? Bu, kendi içinde bir günah değildir. Niyet açıktır partimizin komünist partisi olarak adlandırılmasını istemektedirler. Ama bu arada yoldaşlar, tarihsel bir açıdan konuşursak, iki işçi sınıfı partisinin birleşmesi yoluyla kısa bir süre önce var olan partimizin Macar işçi sınıfının devrimci partisi olduğunu unutuyorlar.

Bunu unutmamalıyız. Partinin yeniden örgütlenmesi işini derinlemesine incelerseniz onun belirli olumsuz özellikleri olduğunu göreceksiniz ve birleşmede dürüst bir şekilde davranan Macar Emekçi Halk Partisi'nde yer alan eski sosyal demokrat yoldaşlar, birleşmeden önce Komünist Partisi'ndeki yoldaşlardan nispeten daha az sayı ile partiye —4 Ka-

sımdan sonra yeniden düzenleme yapıldığında— tekrar girdiler. Doğal olarak bunun için pek çok nedenler var. Bunlardan biri, örneğin, eski sosyal demokrat yoldaşlar arasında çok miktarda sivil memurlar, işçiler ve benzeri kişiler olmasıydı. Şok onları son derece etkiledi. Belki —bunun söylenip söylenemeyeceğini bilmiyorum— onlar biraz daha kararsızdı.

Yoldaşlar, 23 Ekim ve 4 Kasım arasında kurulan bütün burjuva partileri —karşı-devrimci partiler de dahil— hep birlikte, Sosyal Demokrat Parti kadar proletarya diktatörlüğüne büyük bir tehlike teşkil etmediler. Çünkü, işçi sınıfını ikiye bölmeyi başarsalardı, Macaristan'da halk iktidarı olmayacaktı. Şimdi partinin ismi üzerinde düşünürken partinin 1948 yılında Macar Emekçi Halk Partisi'nin üyesi olan eski sosyal demokratlara ihtiyacı olduğunu hatırlayalım. Onlara sadece parti üyesi olarak ihtiyacımız yoktu, aynı zamanda politik olarak da ihtiyacımız vardı. Çünkü parti üyeleri yerine partili olmayan büyük kitlelerin partiyi desteklemeleri önemlidir. Partinin adına rağmen ortadaki durum budur. Bu konuda tartışabiliriz. Fakat, parti teorisinin, politikasının pratik hareketlerinin komünist olması temel değil midir? Temel budur. Başka bir adla ne kazanırdık? Kapının üstüne Komünist yazabiliriz; fakat bu kendi içinde bir sonuç getirmez. Gerçekte, kuruntular ortaya çıkarır. Eğer partimize Komünist partisi denilseydi bunun partiye tamamiyle komünizm düşüncesini ilham edeceğine inanıyor muyuz? Aynı zamanda komünist ismi partinin mücadelesi açısından, sosyal demokrat işçileri bizden uzakta tutabilir. Bu nedenle, çalışmalarımızda çok dikkatli ol-

maya ihtiyacımız var, çünkü, yalnızca gerçekçi düşünceyle proletarya diktatörlüğünün gücünü artırabiliriz.

Kitleleri her alanda ve her durumda desteklemek için kitlelerle birlikte mücadele ediyoruz ve savaşıyoruz. Kitleleri kazanmanın bir parçası parti içinde, kitlelerde güveni, düşmanda güven eksikliğini yaratmaktadır. Bu nedenle kitlelerden korkmayalım onlara güvenle sarılalım, kitlelerin bizi anlayacaklarına ve destekleyeceklerine inanalım.

Aynı derecede önemli olan diğer bir sorun da şudur : Kitleleri kazanma mücadelesinin ilk şartı aynı şekilde parti içine yerleşmelidir. Nasıl? Kitleleri kazanma mücadelesinde engelleri yenerek, ortadan kaldırarak. Bu engeller nedir? Düşüncenin doğmatik yöntemi ve parti içinde hâlâ var olan sekter politikanın izleri. Parti içinde bunlara karşı savaşmalıyız ve yenmeliyiz. Belli yoldaşlar bir alışkanlık olarak uyumsuz ve kötü yöntemler kullanıyorlar. Bölge polis komiserinin veya yangın komiserinin dikkatini bir şeye çekiyorlar. Bununla hedefleri gerçekleştirmek için her türlü tedbiri aldıklarına inanıyorlar ve bu yöntemin gerçek ve doğru bir yol olduğunu düşünüyorlar. Bu yanlış anlama insanların başına kakılmalıdır. Kitleleri inandırmak ve onları kazanmak için en tutarlı bilgilerle çalışmayanlar partiye, sonuç olarak proletarya diktatörlüğüne büyük zarar verir. Proletarya diktatörlüğü kitlelerin desteği olmadan yaşayamaz. Kitlelerin desteği düşmanı hırpalarsak bu, bir acıma duygusu uyandırır. Fakat düşmanı kitlelerle birlikte döversek herhangi bir acıma duygusu uyandırmaz, sempati ve kitle temeli kazandırır.

Kitle örgütlerinde çalışmak için değişik bir yaklaşıma ihtiyacımız vardır. Sınıf ve parti arasındaki ilişkiler konusunda klasik Leninist tez bizim şimdiki koşullarımızda da tamamiyle geçerlidir.

Eğer, geçmişte, partiyi seferber edecek nitelikte bir —bunun için yaklaşık bir milyon insan gerekirdi— çalışma mümkün olsaydı ve kitle örgütleriyle her hangi bir şey yapmaya ihtiyaç olmasaydı, o günlerde bile bu hata olurdu. Oysa şimdi kitle örgütleri desteği olmaksızın hareket imkânsızdır. Şimdi, eğer bu militan hedefin bir sorunu ise, partiyi harekete getirmek ilk yapılacak iştir. Fakat parti kitle örgütlerinin üyelerini kazanmadan savaşmaz ve işbirliğini güven altına alamaz. Partinin üç yüz elli bin üyesi. sendikaların bir milyon dokuz yüz bin üyesi var : Böylece işçi sınıfının büyük çoğunluğu partinin değil sendikaların üyesidir. Genç Komünistler Birliği, kadın hareketleri ve diğer kitle örgütleriyle ilgili durum da aynıdır.

Yurtsever Halk Cephesi ile ilgili çalışma özel bir ödevdir. Yurtsever Halk Cephesi ile, işçi köylü ittifakında olduğu gibi, durumumuz aynıdır. Yurtsever Halk Cephesinin gelişmesi için de uygun ortam vardır. Karşı-devrimci saldırının etkisiyle yalnızca komünistler bilinçlenmedi, aynı zamanda parti üyesi olmayan halk ve hatta başka partilerde olan insanlar bile bilinçlendi. Bu nedenle Yurtsever Halk Cephesi'ne ihtiyaç vardır. 4 Kasım'dan sonra Macaristan'daki alışılmamış durum içinde çok partili sistemin gerçekleştirilemeyeceğini —bunu doğru yaptığımıza inanıyorum— ve bunun yerine tek partili bir hükümet kurmamız gerektiğini belirttik. Aynı za-

manda içinde bulunduğumuz koşulların ortasında tek partili hükümetin tamamlayıcı organik parçası olan güçlü ve geniş bir Yurtsever Halk Cephesi'nin gerekli olduğunu da belirttik. Bunsuz çalışmak imkânsızdır. Bu nedenle, merkezde ve yöresel yerlerde yurtsever Halk Cephesi'ni harekete geçirmeye çalışmalı; sürekli yardımlar sağlamalıyız. Macar Halk Cumhuriyetinin yanında dürüstce direnen birçok insanı bu cepheye çekmeliyiz.

Eğer kitleleri kazanmak istiyorsak, sosyalist demokrasiyi derinleştirmek ve geliştirmek de gereklidir. Bu bir çok alanda yapılabilir. İşçilerin yönetimindeki fabrikalarda, işçilerin sesi ve fabrikaların yönetiminde kontrol hakkı, geçmişe kıyasla güçlendirilmelidir. Bu sorunu yeniden düşünmeliyiz. Sendika otoriteleri işçilerle ilgili işlerde seslerini geçmişe kıyasla daha çok yükseltmelidirler. Aynı şekilde, kooperatif çiftliklerin ve kooperatif çiftlik gruplarının bağımsızlığı ve demokratik özelliği de güçlendirilmelidir. Genel tarımsal alım ve satım kooperatiflerinin iç demokrasisini ve kooperatif özelliklerini güçlendirmek ve geliştirmek gerekir. Bilimsel ve kültürel hayatın her alanında, eğer mümkünse, kararara varılmadan önce veya parti kararlarını başarma denemelerini tartışırken, bütün işçilerin —parti üyesi veya parti üyesi olmayan— fikirlerini ortaya koymalarına ihtiyaç vardır. Böylece, demokrasi genişler, çoğalır ve güçlenir.

Kitleleri kazanma görevi ekonomik ve kültürel sorunların doğru çözümünü kapsar. Ekonomik ve kültürel sorunlar doğru dürüst çözülmezlerse kitlelerin tamamen kazanılmasından ve bizi izlemelerin-

den söz edemeyiz. Niçin? Emekçi kitlenin büyük bir çoğunluğu, ilkin politikanın genel sorunları ile ilgilenmez, onların günlük hayatını etkileyen ekonomik ve kültürel sorunların doğru çözümünü bekler. Parti ve sistem hakkında fikirlerini, politik sorunlara dayandırarak değil, ekonomik ve kültürel sonuçların temeline dayanarak oluştururlar.

Ekonomik politikamızın başlıca prensibi şudur : Üretici güçlerin sürekli gelişimi. Bu yalnızca sosyalist toplumu kurmak için değil, —buna sıkı sıkıya bağlı olan bir şey— aynı zamanda, emekçi halkın maddi ve kültürel taleplerinin mümkün olan en iyi biçimde yerine getirilmesi için mutlaka gereklidir. Şimdi, sosyalizmi kuran her ülke için değerli olan ihtiyaçların ve ülkemizin içinde bulunduğu koşullardan çıkan özel ihtiyaçların partinin ve ülkenin ekonomi politikasında hüküm sürmesi kısmen teorik kısmen ekonomik ve kısmen planlama problemlerinin halledilmesine bağlıdır. Üretici güçleri geliştirmenin yanısıra sanayinin özellikle ağır sanayinin, tarımsal üretimin gelişmesi de genel görevlerimiz arasındadır. Bizim, aynı zamanda, Macaristan'ın içinde bulunduğu durumdan çıkan özel sorunlarımız da vardır. Örneğin, ülkemizde ağır sanayinin her kolunun eşit olarak gelişmesi gerekmez. Önümüzdeki yıllarda ağır sanayideki belli nispetsizlikleri düzeltmek gerekir. Bundan başka, az malzeme tüketip çok emek isteyen, Macaristan'a özgü belli geleneksel sanayiin, sanayinin diğer kollarından daha hızlı ve daha iyi gelişmesi gereklidir. Şimdiki durumda, ekonomik problemlerimizin en önemlilerinden birini çözmek gereklidir: Tarım üretimindeki nisbi geriliği ve burada ayrıntılarla tartışmak iste-

mediğim benzer birkaç sorunu da çabucak ortadan kaldırmalıyız.

Partinin ekonomik politikasının bir kısmı —kitlelere bunu açık ve anlaşılır biçimde anlatmalıyız— Macaristan'ın, sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğine katılmak istemesi ve bunda israr etmesidir. Uluslararası hayatta genel olarak gelişen koşullar altında kendi alanları içinde emperyalistler ve büyük kapitalistler merkezileştiklerinde, örneğin, Avrupa ekonomik ortak pazarları kurma ve benzer örgütlenmeler gibi, sosyalist kamptaki ülkelerin ekonomileri ancak bir yolla gelişir; sosyalist ülkelerin ekonomik planlarını koordine ederek ve sosyalist ülkelerin ulusal ekonomilerini temsil eden güçleri birleştirerek.

Böylece, bizim görüşümüze göre, şimdiye kadarki işbirliği prensip olarak yanlış değildi. —tersine çok doğruydu; pratikte işbirliğinin avantajlarından ve imkânlarından yeteri kadar faydalanmama hataydı. Birkaç yılın çalışmalarının değerlendirilmesinde, sosyalist ülkelerin güçlerini birbirine göre ayarlama yöntemlerini bulmalıyız... İlkin koşulların en uygun olduğu yerde, büyük miktarda belli maddeleri imal etmeye imkân verecek üretim sistemi geliştirilmeli... Örneğin, sosyalist ülkelerin üç ya da dört yerde otomobil imal etmesi, üretimin ekonomik olarak büyük miktarlar halinde olması cinsinden sorunlar herkes tarafından biliniyor. Durum, hasat toplama makinaları ve diğer birçok üretim alanında da aynıdır. Bizim görüşümüz şudur : Bir sosyalist ülke, diğer sosyalist ülkelerden tecrit edilmiş olarak gelişirse ekonomiyi geliştirme yerine kendi kendine yetme

amacıyla çalışırsa; kendi ekonomisini de yıkar. Kapitalistler, genellikle sosyalist ülkeler üzerine ekonomik baskı yaparlar ve bazen bundan ayrı olarak, şimdi Polonya'ya bir çeşit yardım yapmak istemeleri gibi, tesadüfen de olsa yardım ederler. Buna rağmen bu tür yardımın çok tehlikeli ve şüpheli bir değeri olduğuna inanıyorum. Bu tür yardımın kabulü, ara sıra ve belli koşullar altında prensip olarak mümkündür, ama bir sosyalist ülke buna çok güvenmez.

Ulusal Meclis, dikkatli ve ayrıntılı bir biçimde, endüstriyel üretim ve ekonomik sorunların problemleri üzerine tartıştı. Bu nedenle burada her şeyi ayrıntılarıyla anlatmanın gerekli olmadığına inanmıyorum. Ana göstergeler açık olarak gösteriyor. Geçen yıla kıyasla ücretlerin gerçek değeri yüzde 15 arttı. Geçen yıla göre endüstriyel üretim yaklaşık yüzde 94 ile 95 arasında; üretkenlik hâlâ geçen yıldan yüzde beş aşağıdadır. Buradan çıkan sonuç oldukça açık olarak görülüyor.

Tarımda durum daha da karışıktır. Çünkü, özellikle tarımsal üretimde gerilik nispeten daha büyük; zira tarımla uğraşacak homojen bir sosyal sektörümüz yok, fakat, kısmen sosyalist ve büyük ölçüde sosyalist olmayan sektör var. Bu nedenle tarımı etkilemek çok güç ve doğrudan vasıtalara ek olarak aynı zamanda dolaylı vasıtalara ihtiyacımız vardır. Şimdiki durumda toprak sürüldü, hava genel olarak iyi ve mahsul iyi olacağa benziyor. Ekmeklik buğday ekim alanı azaldı; buna karşılık mısır ve diğer yemlik hububatı ekim alanı arttı. Bu kendi içinde kötü bir şey değildir. Fakat bu ülkenin ekmeğinin, veya bu ekmeğin büyük bir kısmının ithalat yoluyla sağ-

lanmasını haklı göstermez. En doğru çözüm, ekmeklik buğday ekme alanını artırmadan, ki büyük imkânlarımız var, ürün rekoltesini artırmak olacaktır. Çünkü bazı yerlerde ürün sonuçları, örneğin, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nden ve Çekoslovakya Cumhuriyetinden yüzde elli düşüktür.

Tarımda başta gelen ödevimiz, üretimin geliştirilmesidir. Bundan başka tarımın sosyalist dönüşümünü sürekli olarak hızlandırarak üretimi artırmalıyız. Bu nedenle tek tek köylülere verilen imtiyazlar ve genel olarak üretimi arttırmak için yapılan yardım doğruydu. Fakat geçen yedi ay içinde, kooperatif çiftliklerin, merkezi örgütlerden gerekli desteği görmemesi yanlıştı. Kooperatif çiftliklerin gelişmesinde yeterli ölçüye ulaşılmamasının nedeni olduğuna inanıyorum. Şimdi kooperatif çiftlikleri, zor kullanarak çalıştırmaya, zorlamaya götürecek yanlış yöntemleri kullanmaya izin vermeden bunları geliştirmek istiyoruz. Kooperatif çiftliklerin, kooperatif çiftlik guruplarının ve özel üretici derneklerin daha iyi ve büyük sonuçlar alması çok önemlidir. Daha iyi sonuçlar köylüleri cezbeder. Hangi durumda olursa olsun geçen yılların şokundan sonra, —köylü kamu oyu yatıştırıldığı zaman— aşağı yukarı iki-üç yıl içinde eğitim propagandası ve kooperatif çiftliklerin gerçek sonuçları yoluyla uygun bir atmosfer gelişmeli ve kooperatif tarım hareketi büyük bir coşku kazanmalıdır.

Son zamanlarda ekonomik hareketlere rehberlik etme prensibi tartışılan bir konudur. Ülkemizde belli revizyonist görüşler en önce —Yugoslav yoldaşlar tarafından başlatılmıştı— parti üyeleri ve ekono-

anistler arasında oldukça önemli yerler kazandı. Bunun nedeni devlet tarafından yürütülen merkezi rehberlik, gelişmeyi frenledi ve bir tür daha alt düzeydeki halk yönetimi veya benzeri bir şey, bundan faydalandı. Bu konuda değişik fikirlerimiz var. Bizim görüşümüz olan Lenin'in tezi, —1920 - 1921 de aynı tartışma yapılmıştı— tamamen geçerlidir: Ekonomik rehberlik için en doğru prensip demokratik merkeziyetçiliktir. Doğal olarak, mahalli bağımsızlığı geliştirme ve mahalli atılımların teşviki için, merkezileştirmenin belirli taşkınlıkları düzeltilmelidir.

Buna rağmen, bütün ekonomide merkezi rehberlik gereklidir. Belki konuyu şöyle koyabilirim. Hem mahalli teşebbüs, hem de merkezi rehberliği güçlendirecek biçimde, belli ölçüde ve belli anlamda merkezi rehberlik azaltılmalıdır. Bunun yapılabilmesi için imkânlar vardır. Örneğin, fabrikalarda 900 soruyla merkezi rehberlik uygulamak istersek, bu soruların sonucu ancak bürokraside çözülür. Fakat soruların sayısını makul miktarda azaltacak olursak dar bir taslakta merkezi rehberlik daha etkili ve kuvvetli olur. Savunmamız gereken tavır budur: Deneme çalışması yap ve ekonomik rehberliğin yöntemlerini gerçekleştir. Son tedbirlerimizin anlamı da buydu. Bu nedenle, sosyalist ekonomide kapitalist pazar yasalarını uygulamayı amaçlayan anarşist çalışmaların ve bürokratik eğilimlerin büyümesiyle sürekli olarak mücadele etmek gereklidir. Ancak bu tavırla içinde bulunduğumuz ekonomik imkânları —hiç de kötü değil— iyi bir biçimde kullanabiliriz.

Ekonomik çalışmanın çok önemli bölümü etkin devlet kontrolunu örgütlemektir. Bildiğimiz gibi, Devlet Kontrolu Bakanlığı örgütleme çalışmasını bırakmıştık. Benim fikrime göre, bu doğru bir tedbirdi. Çünkü sistemin kontrolu gerçekleştirildiğinde, tamamen anlamsız olmamakla beraber, yeteri kadar etkin de olmazdı. Diğer yandan, devlet kontrolu olmadan yönetim ve rehberlik diye de bir şey olmaz. Hükümetin çalışmasını teşvik için çok geniş olmayan bir kadroya dayanan, belki, Devlet Kontrol Bakanlığındaki kadronun onda biri kadarıyla, bir devlet kontrolu örgütleme sorunu ile ilgili bizim ve halkın düşünceleri vardır. Yalnız komisyonun kendisi bir veya iki profesyonel temsilciden oluşacak gönüllü bir kuruluş olacak ve bu gönüllü komite hem başkentte, hem de eyaletlerde bulunacak. Ekonomik problemler hakkında birşeyler bilen ve duruma sadık sıradan işçiler ve memurlar gönüllü işçi olarak devlet işlerini kontrol etmede görev alırlarsa memnun olurlar.

Ekonomik sorunlarla ilgili olarak, şimdi en gerekli tedbirleri de içeren yıllık plânın gerçekleştirilmesi gibi zamana dayanan görevleri ve bundan başka, mahsul toplama, hasat ve harman dövme ve satmak ile ilgili sorunları da incelememiz gerekiyor.

Ekonomik görevde partinin rolü göz önüne alındığı zaman emekçi halkın —bize göre doğru— partiden, —idare eden parti olarak— ekonomik ve kültürel sorunların doğru çözümünde yardım talep ettiğini hatırlatmama izin verin. Emekçi halk arasında mahalli kamu oyu, örneğin fabrika ve devlet çiftliklerinde çalışanlar, mahalli parti örgütlerinden eko-

nomik sorunların doğru çözümünü bekliyor ve talep ediyorlar. Öyleyse, parti örgütlerinin şimdiki pratiği değişmelidir. Örneğin, «geçen aylarda parti örgütleri parti binalarında oturuyor ve bu nedenle de ekonomik sorunlarla yeteri kadar ilgilenmiyorlar» gibi sözleri son zamanlarda sık sık duyuyoruz. Her zaman sözlerine, «bu devrenin sonunda ekonomik sorunları ele alacaklar» diye de ekliyorlar. Bu doğrudur, ama, ekonomik sorunların çözümünü parti binasından ayırmak doğru değildir. Ne ekonomik sorunlar ne de partinin görevleri birbirinden ayrı olarak düşünülemez.

Yoldaşlar :

Bağımsızlığı takip eden günleri hatırlayalım. Komünist Partisinin kitleler arasında hızla yükselmesinin ana nedeni nedir? İlkin Komünist Parti yiyecek temini ulaşımın, endüstrinin, kültürel kurumların düzeltilmesi ve genel olarak normal hayatın temellerini kurma sorunlarına el attı. Politik olarak duyulan sevgideki artışın ana nedeni budur. İlk ortaya çıktığında çok geniş kitleler tarafından fazla çekici bulunmayan partiye 25 yıldır, birçok iftira ve birçok pislik atılmıştı. Niçin?

Fakat kitleler kendileri için hayati önemi olan sorunların çözümünü komünistlerin kendi ellerine aldıklarını görünce halkın bu partiye ihtiyacı olduğunu da aynı zamanda anladılar. Şimdi, durum budur. 4 Kasımdan sonra normal hayat koşullarını getirebilmek için emekçi halkı harekete getirerek parti örgütlenmesine başladıkları noktada komünistlerin, doğru hareket ettiklerine inanıyorum. Çünkü her

işçi bundan, partinin kendi içinde bir kurum olmadığını ve bütün emekçi halkın hayatî çıkarları için mücadele edeceğini anladı ve bu nedenle partiye karşı güven arttı. 4 Kasım'dan sonra parti, genel olarak hayatın normal düzene dönmesini sağlayarak geniş kitlelerin sempatisini kazandı.

Şimdi parti yapısını ele almama izin verin. Doğru bir parti yapısı ancak, hedefleri için kitle ajitasyonunu sürdüren partide kurulabilir. Örneğin, parti, kitleleri harekete getiren, ekonomik sorunları çözen iktidarı kuvvetlendiren bir kurumdur. Bu yolla halkın en iyi, en aktif unsurları parti ile yakın ilişkiler içine girer. Onlar şimdi, partinin amaçları için çalışıyorlar; bu amaçlar için savaşıyorlar ve bu da daha sonra parti üyesi olmaları için temel hazırlıyor. Bu sağlıklı bir yoldur, çünkü, psiko-analitik yöntemler diyebileceğimiz, diğer bir deyişle, onları tek başına ayrı ayrı bir köşeye sürükleyip görüşleri, moralleri hakkında sorguya çekme yöntemi ile parti üyelerinin sayılarını attırmak hiç bir zaman partiye yarar sağlamayacaktır. Dolayısıyla, bu tür ajitasyon değersiz olacaktır. Bu hedef için, bir kimse komünist partisine çağırılarak, 23 Ekimden sonra ne olduğu, devrim mi, karşı-devrim mi olduğu sorulacak olursa en dar kafalı, en aptal ve en kötü niyetli insan bile karşı-devrim diye cevap verecektir. O, komünist parti bürosunda olduğunu ve herhangi bir şey söylemenin uygun olmayacağını bilecektir. Partiye başvuran bir kişinin aktif olup olmadığını, en iyi işi yapıp yapmadığını, partinin amaçları için çalışıp çalışmadığını, mücadelesinin parti bayrağı altında olup olmadığını, gerçekten partinin destekleyicisi olduğunu kanıtlayıp kanıtlamadığını inceledi-

ğimizde, bu kişi yerinin parti içinde mi yoksa parti dışında mı olduğu konusunda çok daha kolay ikna olmaz mıyız?

Ekonomik yapı alanında sendikaların da görevleri vardır. İşçi sınıfı çıkarlarının korunmasının —doğru korunmasının— ilk talebi, sendikaların üretim sorunlarıyla ilgilenmesidir. Bu, bahse gireriz ki, çok önemli bir noktadır. Çünkü eğer sendikalar üretim sorunlarıyla ilgilenirse, işçi sınıfı çıkarlarını doğru temsil ediyorlar demektir. Bu sendikaların, emekçi halkın dertlerini halletmekle onların günlük işleriyle ilgilenilmemesi gerektiği anlamına gelmez. Çıkarların korunması, daha sonra halk arasında dağıtabileceğimiz malların niteliğinin yükselmesine yardım etmekle başlar. Çünkü yalnızca dağıttıklarımızla ilgilenir ve niteliği yükseltmeye aldırmazsak; işçi sınıfının çıkarlarını iyi koruyamıyoruz demektir bu.

İşçi meclisleri sorunları hakkında bir şeyler söylememe izin verin. İşçi meclislerinin şimdiye kadarki gelişmesi cesaret verici değildir. Sendikalar ilkin onları karşı-devrimin hizmetine sokan koşullar ve unsurların kontrolu altında kuruldu. Daha sonra durum düzeldi; işçi meclisleri temizlendi, fakat, işçi meclisleri ve parti örgütleri arasında politik mücadele başladı. İşçi meclisleri kendi iktidarlarını kıskançlıkla savundular ve parti örgütlerinin kurulmasına karşı savaştılar. İşçi meclisleriyle ilgili en uygun işlem ne olabilirdi? Bu konuda parti, sadece işçilerin mutlak çoğunluğunun kabulü ile bir karara varabilir. Bu çok önemlidir! Yoldaşlar, en bilinçsiz işçiye göre işçi meclisleri, bölge parti sekreterliğinin ifade ettiği gibi aynı şeyi ifade etmediğini unutma-

yalım. Bu işçiler o günlerde şeker, salam ve tatlı ile beslendiler, çift yövmiye aldılar ama İşçi meclisleri için çalışmadılar bile. Bunun gerçekten kendileri için iyi olmadığını düşünmediler. O halde kararımız ne olacak? 1 Mayıs kutlanırken belirli işçi meclislerinin kapatılmasının yanlış olacağını düşünüyorum. İşçilerin, işçi meclislerini kapatmayı talep ettiklerini söylemelerine rağmen bu sağlıklı bir iş değildir. Birkaç yerde işçiler bunu gerçekten talep ettiler: Örneğin, maden bölgelerinde madenciler işçi meclislerine çok kızıyorlar. Diğer yerlerde, aşağı yukarı 30 komünist işçi onlara kızdı, fakat, 700 tekstil işçisi kadın kızmadı. Sonra denildi ki «Emekçi halk işçi meclislerinin sona ermesini istiyor.» sorunun çözüm yolu bu değildir.

İlkin sendikalı işçilerle, işçi meclisi üyeleriyle, ve sıradan fabrika işçisiyle tartışarak bu konu ile ilgili partinin görüşünü hemen ortaya koymamız gerekli. Geçmiş yıllara kıyasla, fabrikalarda işçilerin örgütlü kontrolunu artırmasının çok önemli olduğuna inanıyorum. Doğrudan doğruya seçilmiş işçi temsilcilerinin üretimi denetlemesini güven altına almalıyız. Belli fonların dağıtılması da dahil, bu kontrol tabii ki merkezî rehberliği zayıflatmamalı, yöneticinin otoritesini ortadan kaldırmamalı, fakat, gerçekçi bir kontrol, olayların sesi anlamına gelmelidir. Bütün bunlar işçi sınıfının çıkarına hizmet etmeli. Kesin olan nokta budur. İşçi meclisi olarak adlandırılsın mı, yoksa başka bir isim mi verilmeli, bu ikincil önemi olan bir sorundur. Benim fikrime göre bunu işçi meclisi diye güvenle adlandırabiliriz. Fakat herhangi bir pramit kurmağa gitmeyeceğimizi işçilere anlatmalıyız. Bölge, ilçe, eyalet işçi mec-

lislerine ihtiyaç yoktur. Yugoslavya deneyini; işçi meclislerinin çalıştığı yerde sendikaların fonksiyonunun azaldığını, nerdeyse kaybolduğunu işçilere anlatmalıyız. Bildiğimiz kadarıyla Yugoslavya'daki koşulları —orada Croatia'nın dışında sendika hareketleri geleneği yoktur— anlatmalıyız. Macaristan'da durum değişiktir. Burada sendikaların 70 ya da 80 yıllık geleneği vardır. Bu nedenle, partinin görüşü, fabrikalarda işçi meclislerinin örgütleri sendikaların merkezî rehberliği altında çalışmalıdır.

Ekonomik hayatın perspektifleriyle ilgili olarak, Macar ekonomisini güçlendirmek için birkaç yıllık verimli çalışmanın gerekli olduğunu unutmamalıyız. Şimdiki durumun ekonomiyi geliştirmek için gerçekçi temelleri olabilir. Ancak en önemli konularda (üretimi arttırma, maliyeti düşürme, tasarruf, v.s.) devlet kurumları, sendikalar, işçi meclisleri ve emekçi kitlenin kendisi eğer partinin liderliği altında aktif olarak savaşırsa, nisbî olarak kısa bir zamanda fevkalade sonuçlar alınabilir. 1945 - 1946 daki emekçi halkın durumunu hatırlayalım. O zaman, her uzman ülkenin ulusal ekonomisinin sonunun geldiğini, savaş öncesi endüstriye ulaşabilmek için 40 yıl gerektiğini her zaman söylerdi. Hayat bu fikri çürüttü. Parti ve halk harekete geçtiğinde ne 40 yıla, ne de Amerikan dolarına ihtiyaç oldu : Sosyalist kampın desteğiyle ekonomimizi hızla düzelttik ve geliştirdik. Şimdi benzer bir sorunla karşı karşıya gelmiş bulunmaktayız. Önerdiğimiz çözümlerle birlikte halka bilgi vermeliyiz; onların yardımlarından yararlanmalıyız. Ancak böylece, problemlerimizi çözeriz.

Ekonomik sorunların çözümü için gerek önderlik ve kitlelerin ortak çalışması alanında büyük rezervlerimiz vardır. Liderliğimizi ilerletip daha az bürokratik yapalım; liderlikte kendini gösteren anarşiyi yenelim. Kitlelere, gevşeklik ve kayıp karşısında, daha dürüst ve daha ciddi olarak daha büyük çalışmalarda yer verelim. Bu yolda durumu dikkate değer bir biçimde geliştirebiliriz.

Yoldaşlar, bilimsel ve kültürel hayatın sorunlarını ayrıntılı olarak ele alamıyacağım, bu alanda çok sıkıntı var. En önemli güçlük, bilim ve kültür alanında gelişmiş olan burjuvazinin, revizyonist yardımcı güçlerle birlikte belli pozisyonları kapmış ve bugün hâlâ bu pozisyonları ellerinde tutuyor olmasıdır. Revizyonist bir görüşü açıklayan bir kimsenin, burjuvazi ve emperyalistlerin etkisi altında olduğunu ve onların çıkarlarına hizmet ettiğini bilmediği durumlar oluyor. Bu durumlarda, bu etkiyi durdurmak bizim görevimizdir. Burada belli başlı konu, gerçekte aydınlarla partinin ilişkileridir. Eğer bunu doğru biçimde çözersek, böylece kültürel hayatın sorunlarını da çözebileceğiz. Eğer teşvik edici eğitsel çalışmalarla desteklenmiyorsa idari tedbirler yeterli değildir.

Karşı-devrimci ayaklanmada aydınların rolü neydi? Bazıları karşı-devrimde suçluydu. Dery, Hay ve diğerlerinin suçları hakkında şüphe yoktur. Suçluysa cezalandırılmalıdır. Diğer yandan, birçoğu sadece hataya düşmüşlerdir. Bunların doğru yolu bulması için yardım edilmelidir. Bütün yol boyunca, hatta en kritik zamanda bile, birçok entellektüel sosyalist devrime sadık kaldı. Karşı-devrim zama-

nında bütün aydınlar halka karşı çıktı diye kim söylerse, partiye ve ülkeye zarar verir. Bu doğrudur. İnsanlar arasında ayırımlar yapmalıyız. Aydınların çalışmaları başarılarımızın her birinde vardır! Belli bir bölüm aydının pasif olduğu gerçektir. Bazıları da son iki ayda bize karşı çalıştılar. Fakat aydınların büyük kısmı, düzenleme çalışmalarında görev almışlardır. Kitle ile birlikte başardıkları sonuçlar çalışmalarını mükâfatlandırıyor. Eğer, gelecekte aydınlarla olan ilişkilerimiz daha iyi olursa, kültürel, sanatsal ve bilimsel hayat da böylece buna uygun olarak gelişir.

Bizim koşullarımız altında, parti, işçi sınıfı ve halk için hayati önemi olan bir silahtır. Bizim koşullarımız altında, parti olmaksızın halk özgürlük içinde yaşayamaz. Fakat partinin kendisi, kendisi için bir hedef değildir. Halk, komünistlerin halkın çıkarı için, partiyi güçlendirmek için savaştığı zaman, halka bir silah vermek için ilerlediğini anlamalıdır. İşçi sınıfının düşüncelerinden habersizliğin sonucu eski hatalara düşen, onları küçük gören, onlara hakaret eden veya onlara karşı sert, kaba, gevşek tavırlar takınan görevliler partinin amacına büyük zarar verebilirler.

Partinin politik ve moral saflığını güven altına almalıyız. Kariyeristleri, suçluları partiden uzak tutalım ve sınıf düşmanlarının parti üzerinde hiç bir etkisi olmadığını görelim. İmre Nagi grubunun hareketleri sırasında sınıf düşmanının partinin çekirdeğini etkilediği zaman olanlar tekrarlanmamalı. Düşman etkisinin, parti örgütlerimizden bir tekini bile etki altına almamasına dikkat etmeliyiz.

Macaristan'daki karşı-devrimci ayaklanma bize unutmamamız gereken özel bir ders verdi. Burada, tek partili bir sistemimiz vardı. Düşman dolaylı, dolaysız yollarla partiyi etkilemeye çalıştı ve partinin belli örgütlerini etkisi altına alarak halkın iktidarına karşı saldırılar düzenleyebildi. Hiç bir şekilde bunun tekrarlanmasına izin vermemeliyiz! Örneğin, Eötvös Lorad Üniversitesi Hukuk Fakültesi parti örgütü içinde, kendilerine komünist diyen fakat 4 Kasım'dan sonra bile İmre Nagi politikasını izlemeye devam edenler, hatta parti örgütünün kurulmasına karşı savaşanlar vardır. Ocak ayının ortalarına doğru «sosyalist blok» adını verdikleri bir örgüt kurdular. Bundan iki ay sonra bu sözde «yoldaş» partinin ve hükümetin hâlâ iş başında olduğunu gördüler. Durumu ölçüp biçtiler ve bu koşullar altında partiye katılmanın en akıllıca şey olduğuna karar verdiler. Böylece daha önceki örgüte yeni bir isim vererek mahalli M.S.İ.P. örgütünü kurdular. Başka kişiler de parti örgütüne katıldılar fakat, kesin etki onların elinde değildir. Gerçekte Kasım'da M.S.İ.P. örgütünü kurmak isteyen yoldaşlar partiye girmediler bile. Böyle bir parti, sadece M.S.İ.P. örgütü adı olduğu için muhafaza edilmeli midir? Merkez Komitesi bu örgütü dağıttığında doğru hareket etti. Çünkü ne parti ne de Macar işçi sınıfı, parti örgütü içinde partiye, işçi sınıfına karşı savaşmak için sınıf düşmanının bir üst kurmasına izin veremez.

Parti birliği, ideoloji, politika, hareket ve örgüt birliğidir. Biri diğerinden ayrılmaz. İdeolojik birlik, her önemli sorunda Marksizm-Leninizm'in doğruluğu hakim olmalı, demektir. Bu temeller üzerinde politikamızı geliştirmeli ve buna uygun olarak örgütsel

çalışma yapmalıyız. Fakat, uygun bir görüş geliştirmek için, sorunu tartışmalıyız. 4 Kasım'dan bu yana, Merkez Komitesinin, geçen beş yılını bir araya getirdiğimizde yapılan tartışmadan daha çok tartışma yapıldığına inanıyorum. Ne zaman 23 kişi toplanıyoruz, bunun 21'i tartışma sırasında konuşuyor. Merkez Komitesi Aralık kararının hazırlıkları, örneğin, —sonradan gelen tartışmalar da dahil— on günde sonuçlandı. Tartışma yapılması gerektiği doğrudur, çünkü sorunlar açığa çıkmalı, yanlış görüşlerin üstesinden tartışmayla gelinmelidir. Değişik görüş ve fikirlerinin sunulması için parti içinde imkânlar yaratmalıyız. Böylece karşıt görüşlerin sesini duyurması yalnızca parti dışında olmaz. Eğer bir sorunu tartışmış ve üzerinde anlaşmışsak kararı uygulamada hepimiz tek tek sorumluyuzdur. Parti içinde disiplin ve düzen olmalıdır. Parti birliğine kaynak olacak konuşmaları elde etmek için, revizyonizmle mücadele etmeliyiz; doğmatik hataları göstermeliyiz ve demokratik merkeziyetçiliği düzenlemek için savaşmalıyız. Çünkü, demokratik özellikleri korumaya ek olarak merkeziyetçiliği de güçlendirmeliyiz. Bu çok önemli bir ihtiyaçtır!

Gençliğe gelince; gençliğe borçlu olduğumuzu, gençlerin de hem partiye, hem de halka borçlu olduğunu söylemek isterim. Parti gençliğe ne borçludur? Çok uzun bir süre, gençlik kendi başına bırakıldı; büyük politik ve manevi krizlerden geçti. Bu dönemde parti gençliğe gereken önemi vermiyordu. Geçen beş yıl içinde birçok parti forumlarında bu belirtildi. Hatta yaşlı işçiler bile, birçok defa, gençliğe bir şeyler olduğunu söylediler; fakat zamane gençliğinin eksikliklerinden şikayet ettiler. Gerçekte, genç-

lere doğru yola girmeleri için yeteri kadar yardım etmediler. Bu, partinin, işçi sınıfının yetişkin kuşağının gençliğe borcudur.

Gençlerin partiye ve yetişkinlere uygun saygıyı göstermeleri ve partinin, işçi sınıfının ve halkın iktidarının gençler için kazandıkları o büyük başarılara kıymet vermemeleri, gençliğin borcudur. Genç halkımıza bu borcu hatırlatmalıyız.

Ülkeyi, Macar Halk Cumhuriyetini terkettikten hemen bir hafta sonra neler kaybettiklerini anlayan bahtsız, aldatılmış gençlerin durumunu düşündüklerinde bu borcu belki daha iyi anlayabilirler. Örneğin, Belçika Macar Temsilcisi yoldaş İmre Horvath ülkeyi terketmiş genç bir işçiye rastlar ve işçi Belçika fabrikalarından bir kantinin bile bulunmadığından şikayet eder. Belçikalı işçiler onu azarlayıp, vatanından işçi kantininin olduğu yerden ne halt yemeğe buraya geldiğini sorarlar.

Gençlikle açık ve samimi olarak konuşmalıyız. Sisteme karşı savaşmış gençliğe methiye yazan **Magyararszog** gazetesinde yayınlanan makalede olduğu gibi, dalkavuklukla gençliği etkilemek doğru değildir. Ciddi, açık seçik ve dostça konuşmalarla neticeye varabiliriz. Genç Komünistler Birliği'nin iki görevi vardır : Sosyalizmi kurmak için genç halkı harekete getirmek ve aynı zamanda parti için yeni komünist kuşak yetiştirmek. Yaş limitini artırmak için yaptığımız önerinin nedeni, en ciddi gençlerin Genç Komünistler Birliği'nde çalışması ve hareketin okulundan geçtikten sonra parti üyesi olmaları içindi.

Genç Komünistler Birliği, üç aylık denemeyle, komünizmin doğruluğunun genç halkı kazanabileceğini kanıtladı. Genç halkın büyük çoğunluğu sosyalist amaçların gerçekleşmesi için harekete geçirilebilir.

Son olarak, partinin enternasyonalist görevlerinden söz etmeliyim. Partimiz Marksist - Leninist bir partidir ve enternasyonalizm onun temel hedeflerinden biridir. Marksizmin temelini atan, işçi sınıfı mücadelesinde proletarya enternasyonalizminin öneminin rolünü ilk formüle eden Marks ve Engels'tir. Tarih onların öğrettiklerinin doğruluğunu kanıtladı. Bununla, bizim kardeş ülkelerle ilişkilerimiz eşitlik temeli üzerine kurulmuştur. Bunu söylerken yalnızca sosyalist kampın komünist partilerini düşünmüyorum, aynı zamanda kapitalist ve sömürge ülkelerin komünist partilerini de düşünüyorum. Proletarya enternasyonalizminin destekleyicileriyiz —yalnızca parti doğrultusunda değil— bu nedenle partimiz bütün gücüyle işçi sendikaları enternasyonalinin çabalarını desteklemektedir ve işçi sınıfının birliği uluslararası çapta kuvvetlenmelidir.

Bir enternasyonal taraftarı olarak sorun— sosyalist kampın birliğini güçlendirmek — üzerine olan görüşlerimizi parti üyeleri saflarından, halk arasında yaymak ve inanarak kabul etmelerini sağlamak görevimizdir. Varşova Paktı sosyalist kampın birliğinin bir parçasıdır. Varılan bir tarihsel durumda gereksiz olabilir. Eğer emperyalistler agresif (saldırgan) bloklarından vazgeçerlerse ve kollektif güven sistemi onun yerine geçerse, Varşova Paktı'na, böylece, artık ihtiyaç olmayacaktır. Fakat, sosyalist

kampın kardeşlik birliğine daima ihtiyaç vardır. Çünkü politik ve ekonomik sorunlarda birbirimizi destekleyerek ilerleyebiliriz.

Sosyalist partinin yakın birliği içinde, Sovyetler Birliği ile ilişkilerimiz sorunu, doğal olarak, temel önemi olan bir sorundur. Sovyet-Macaristan kardeşliği, dostluğu ve ittifakına dayanan ilişkilerin şampiyonlarıyız; bu bizim politikamızdır. Bu bizim temsil etmemiz gereken şeydir ve Macar Halk kitleleri bizi destekliyorlar.

Sosyalist ülkelerin halklarıyla bizi bağlayan kardeşçe ve dostça ilişki, partinin ve hükümetin ilişkileriyle kısıtlanamaz. Karşı-devrimci ayaklanma ve onun yenilgiye uğratılması sırasında kardeşçe ilişkinin birçok işaretlerini gördük. Yalnız komünistler değil, komünist olmayan Alman, Çekoslovak halkları tarafından ziyaret edildik; yalnız komünist olan değil parti üyesi olmayan Sovyet halkı ziyaretimize geldi; ve unutamıyacağımız kardeşçe dayanışmanın örneğini verdiler.

Yoldaşlar !

Sosyalist kamp ülkelerinin halkıyla kardeşçe ilişkileri güçlendirmeliyiz. Sovyetler Birliği ve tüm komünist partileri, Alman Sosyalist Birlik Partisi, Romanya, Bulgaristan, Çekoslovakya komünist partileri, bu ülkelerin hükümetleri ve diğer komünist partilerle sonuçlandırdığımız anlaşmaların tasdiki için bir karar taslağı istedik. Bu anlaşmalarda ortaya konan prensipler bizim için kutsaldır ve nerede, hangi taraftan saldıracaklarına bakmaksızın, halkımızın iktidarı için mücadele ettiğimiz gibi, bu prensipler içinde mücadele etmeliyiz.

Yugoslav Komünist Birliği ile ilişkilerimiz hakkında da konuşmalıyız. Yugoslav Komünist Birliği ile partimiz birçok yönden birbirine bağlıdır. Hepsinin üzerinde, amaçların benzemesi yönünden bağlıyız. Yugoslav Komünist Birliği'nin amacı sosyalist toplumu kurmaktır. Barışın savunmasının ortak amacı ile de birbirimize bağlıyız. Karşılıklı çıkarlar, iyi komşuluk ilişkileri ile bağlıyız. Gerçek olan, halk iktidarının komşu ülke ilişkileri içinde var olması her iki ülkenin çıkarınadır. 2 ve 3 Kasım'da hareketlerimize Devrimci İşçiler Köylüler Hükümeti adıyla hazırlandığımızda ve karşı-devrimci ihanete karşı mücadeleye başlamak istediğimizde, Yugoslav Komünist Birliği'nin liderleri bizimle aynı fikirdeydi ve bizi her konuda desteklemeye söz verdiler. Şövenist fetihçi, karşı-devrimci rejimin Macaristan'ın yönetiminde bulunmadığını onlar da görmek istiyorlardı. Daha sonra bu destek, nasılsa, karışık bir karektere büründü. Fakat, her şeye rağmen, temel çıkarlarımızın aynı olduğunu bilmeliyiz. Bu da bizi birbirimize bağlıyor.

Belli konular bizi birbirimizden ayırıyor. Partinin sorunları üzerinde görüşlerimizin farklılığı gibi. Marksizm-Leninizm öğretisinin anlamında, devrimci partinin işçi sınıfının lideri, öncüsü olduğu görüşündeyiz. Aralık ayında Yugoslavyalı yoldaşlar açık olarak —Yoldaş Kardelj'in konuşmasında—, politik mücadelenin herşeyden önce işçi meclislerine dayanması yerine, eski anlamda partiye yol gösteren bir kurum olarak yeniden kurmaya çalışmakla, boş çabalarda bulunduğumuzu belirttiler. Bu görüşü red ettik. Çünkü kendi deneylerimiz, Marksizm-Leninizm'e dayanan görüşlerimiz ve karşı-devrimin

de öğrettiği gibi, parti olmaksızın proletarya iktidarının da kurulamayacağını gösterdi. Bu nedenle düşman, partiyi yıkmaya çalıştı. Sosyalist kamp ve tarafsızlık üzerine olan görüşlerimizde de birbirimizden ayrıldık. Yugoslav yoldaşlar sosyalist ülkeler kampından değildirler ve bunu bir askerî gruplaşma olarak ele alırlar. Bu kampın üyesi olup olmayacağına karar vermek Yugoslavya'nın egemenlik hakkıdır. Hem doğu hem de batı ile iyi geçinmek istemelerine Yugoslav terminolojisi uygundur. Bizim düşüncemize göre, bu görüşte tarafsızlık tadı vardır. Bizim için dünya pergelin uçları üzerinde durmuyor. Doğuda sosyalist ülkeler olduğunu, Batıda da emperyalistler tarafından idare edilen kapitalist diktatörlüğünün bulunduğunu biliyoruz. Bundan ayrı olarak Yugoslavya'nın —bu konuda konuşmak istememize rağmen— Almanya sorunuyla ilgili görüşü de tamamen anlaşılmazdır. Amerikan emperyalistlerinin ve Alman tekelci kapitalinin elinde bulunan Batı Almanya ile diplomatik ilişkilerini sürdürmektedir. Bunun yanında proletarya diktatörlüğünü gerçekleştiren Doğu Almanya ile hiçbir diplomatik ilişkisi yoktur.

İlişkilerimizin en önemli kısmı iç işlerimize karşılıklı olarak karışmamaktır. Burada Yugoslav yoldaşlarla aynı fikirdeyiz. Bu prensibin her konuda geçerli olması gerektiğine inanıyoruz. Yugoslavya'nın iç işlerine karışmak için herhangi bir çaba varsa ya da olmuşsa, Yugoslavya'nın kabul etmediği her hangi bir teşebbüs varsa bu çabayı gösterenlere bu prensibe Yugoslavya-Macaristan ilişkileri açısından saygı göstermelerini isteyeceğiz. Gerçek olan, 1953 yazından beri Macaristan'ın Yugoslavya'nın iç işle-

rine karıştığına ilişkin tek bir beyanat olmamasıdır. Fakat, ne yazık ki, 4 Kasım'dan beri —sadece bu dönemden söz edelim— çeşitli partilerin, devlet liderinin, gazetecilerin ve diğerlerinin Macaristan'nın iç işlerine karışmasıyla ilgili birçok örnek verebiliriz. Bunu doğru kabul etmiyoruz. Çıkarların benzerliği bizi hâlâ birbirimize kuvvetle bağlıyor. Gelecekte ilişkilerimizin daha da etkili olacağına inanıyoruz. Nisan ayından bu yana Yugoslavya tarafından, Yugoslav, yoldaşların bizimle olan ilişkilerin ilerlemesini gerçekten istediklerini belirten birçok beyanatlar verildi. Partimiz, ilişkiyi ilerletmeye çalışmakta başarısızlığa uğramamalı. Onların bakımından, her nasılsa, bu bir prensip sorunudur. Biz ayırım yapmıyoruz. Her şeye rağmen Yugoslavya-Macaristan ilişkilerinin ilerleyeceğini ve güçleneceğini ümit ediyoruz. Düşman, Macaristan'da karşı-devrimi hızlandırarak uluslararası proletarya dayanışmasına darbe indirmek istedi. Bu başarılamadı. Uluslararası proletarya dayanışması Karşı-devrimi ve emperyalist provakasyonu yenme mücadelesinde daha da sağlamlaştı. Bu yol Moskova'da ve bütün dünyada kutlanacak olan Büyük Ekim sosyalist Devrimi'nin 40'ıncı yıldönümünde uluslararası işçi sınıfı hareketinin uluslararası proletarya dayanışmasına ve sosyalist kamp ülkelerinin birliğine çok büyük bir gösteri olanağı sağlayacaktır.

Bu büyük ve fevkalâde uluslararası bayramda —en azından, uluslararası proletarya dayanışması olarak değil— partimiz ülkemiz ve halkımız temsil edilecektir.

Son olarak yoldaşlar, önsözdeki düşünceme dönmeme izin verin. Partinin tüm mücadelesini inceleye-

cek olursak komünizmin hedefi, Ekim karşı-devriminde kriz durumunda değildi. Parti, mücadelesini, bazen ileri hamle yaparak, bazen yerinde sayarak ve bazen geri çekilerek yapıyordu. Fakat bu mücadele şüphesiz partinin ve sosyalizm amacının güçlenmesiyle sonuçlanacak. Geçen yıllarda partimizin yarısı ve uluslararası hareket çok ciddi güçlüklerle karşılaştı. Bu, inkar edilemez. Bu zorlukları yenebiliriz. Sosyalizm bir kriz içinde değildir! Sosyalizm bir ümit ve insanoğlunun geleceğidir! Şimdi yeniden sosyalist kampın bölünemez olduğunu, gelişeceği, güçlenip büyüyeceği ispatlandı. Halkımızın mutlak çoğunluğu —bunu güvenle söyleyebiliriz— kendi ulusal ve sosyal gelişmelerini güven altına alabilirler. Bu, bağımsızlığına, sosyalizmi kurmaya ve sosyalizmin inşasını tamamlamaya bekçilik etmek demektir. Partinin durumunu incelediğimizde — var olan zayıflıklarımızı görmemezlikten gelmeksizin — partinin güçleneceğine inanıyorum. Bu tamamen, binlerce kişinin partiye katılması anlamına gelmez. Partinin güçlenmesi ideolojik açıklıkta, politik, ideolojik ve örgütsel birlikte, disiplinde ve belki, her şeyden çok, partili olmayan kitlelere etkide yatar.

Sonbahardan beri — Horti devrinde, bağımsızlıktan sonra, ve Ekim karşı-devrimi zamanında — savaşan esas parti olan Macar Sosyalist İşçi Partisi'ni güçlendirmek işçi sınıfının iktidarı içindir. Bu parti — burjuvazinin arzu, ümit ve entrikalarına rağmen — zayıflamadı ve gelecekte de gelişecektir. Fakat bu, hiçbir şeye kayıtsız kalmamamızı ve hiçbir şeyi unutmamamız gerektiğini zorunlu kılar. Ne düşmanın ve hainlerin bize karşı işlediği suçlar, ne de yaptığımız hatalar unutulmamalıdır.

ser
yayınevi

DİMİTROV
Faşizme Karşı Birleşik Cephe
—İKİNCİ KİTAP— 20 Lira

•

KALİNİN
Devrimci Eğitim Devrimci Ahlâk
—ÇIKIYOR— 25 Lira

•

Y. KRASSİNE
Leninist Devrim Anlayışı
7,50 Lira

•

LENİN
Halkın Eğitimi
—Çıkıyor—

•

PLEHANOV
Militan Materyalizm
—Çıkıyor—

•

DİMİTROV
Faşizme Karşı Birleşik Cephe
(İkinci Baskı) 15 Lira —BİRİNCİ KİTAP—

•

CHE GUEVARA
Siyasal Yazılar
(İkinci Baskı) 20 Lira

•

LENİN
Sağ ve Sol Sapmalar Üzerine
(Toplatıldı) 20 Lira

•

LENİN
Yaklaşan Felaket
7,50 Lira

•

LENİN
Kitle İçinde Parti Çalışması
(Üçüncü Baskı) 12.50 Lira

•

İBARROLA
Ekonomi Politik El Kitabı
(İkinci Baskı) 8 Lira —Tükendi—

•

WODDİS
Milliyetçilik ve Enternasyonalizm
7.50 Lira

•

LENİN
Son Yazılar Son Mektuplar
8 Lira

•

LENİN
Barış İçinde Birarada Yaşama
İkinci Baskı Çıkıyor 15 Lira

•

MARX-ENGELS
Örgütlenme Meselesi
15 Lira

•

LENİN
Din Üzerine
10 Lira

•

Genel Dağıtım : ANKARA DAĞITIM
PK. 449 Kızılay - ANKARA
Katalog İsteyiniz.

(ar) afiş (ar) yayın

Nazım Hikmet - Pablo Neruda - A. Kadir - Yunus Emre - Cahit Irgat - Ali Yüce - Ataol Behramoğlu - Georgi Dimitrov'un
şiir ve yazılarıyla

FİKRET OTYAM
EMEĞE SAYGI FOTOĞRAFLARI
ve diğerleri
Ofset Baskı 20 çeşit - 350 Kuruş

•

Abidin Dino - Orhan Taylan - Fikret Otyam - İsa Çelik - Dünya Halkları
Fotoğraf ve resimleriyle yeni diziler basılıyor.

•

Renkli ve Ofset Baskılı :
● **Faşizme Hayır** ● **Filistin İçin** ● **Hoş Amerika** ● **Emperyalizm** ● **Lenin (Portre) AFİŞLERİ :**
15 Lira

•

Diğer Kart ve Afiş Yayınları

•

50 Liradan aşağı istekler için pul gönderilmesi.

Genel Dağıtım : **ANKARA DAĞITIM**
PK. 449 Kızılay - ANKARA

ankara
kitap
dergi
afiş
yayın
dağıtım
BAYINDIR SOK. 38/3
YENİŞEHİR ANKARA

TÜRKİYE VE YURT DIŞINA
KİTAP - AFİŞ - DERGİ - KART
DAĞITIMI
KATALOG İSTEYİNİZ.
PK. 449 - Kızılay/ANKARA

Halen Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri olan JANOS KADAR bu kitabında, Amerikan emperyalizmi, CİA ve ülke içindeki gerici kliklerin ortaklaşa tezgahladıkları 1956 karşı-devrim ayaklanmasını Merkez Komitesine sunduğu bir rapor ve iki gösteri konuşmasında anlatmaktadır.

Bilindiği gibi bu ayaklanma Macar proletaryası ve uluslararası proleter dayanışması ilkeleri doğrultusunda bastırılmıştı.

Karşı-devrime karşı mücadelenin en yetkili kişilerinden biri olan JANOS KADAR'ın bu konudaki rapor ve söylevleri, ülkemizde de tartışması sürdürülen bu konuya en doğru ve yeterli açıklamayı getireceği kanısındayız.

10 Lira